

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Załącznik do Uchwały Nr 92 / 2095 / 15
Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
z dnia 15 września 2015 r.

SZCZEGÓŁOWY OPIS OSI PRIORYTETOWYCH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2014-2020

ZAKRES: EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Rzeszów, 15 września 2015 r.

Spis treści

I. OGÓLNY OPIS REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2014-2020 ORAZ GŁÓWNYCH WARUNKÓW REALIZACJI.....	4
II. OPIS POSZCZEGÓLNYCH OSI PRIORYTETOWYCH RPO WP 2014-2020 ORAZ POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ/ PODDZIAŁAŃ	27
OŚ PRIORYTETOWA I. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA	27
OŚ PRIORYTETOWA II. CYFROWE PODKARPACKIE.....	27
OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA.....	27
OŚ PRIORYTETOWA IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	27
OŚ PRIORYTETOWA V. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA.....	27
OŚ PRIORYTETOWA VI. SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA	27
OŚ PRIORYTETOWA VII. REGIONALNY RYNEK PRACY	28
DZIAŁANIE 7.1 – POPRAWA SYTUACJI OSÓB BEZROBOTNYCH NA RYNKU PRACY – projekty konkursowe	28
DZIAŁANIE 7.2 – POPRAWA SYTUACJI OSÓB BEZROBOTNYCH NA RYNKU PRACY – projekty pozakonkursowe PUP.....	37
DZIAŁANIE 7.3 – WSPARCIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	43
DZIAŁANIE 7.4 - ROZWÓJ OPIEKI ŻŁOBKOWEJ W REGIONIE	52
DZIAŁANIE 7.5 - ROZWÓJ KOMPETENCJI PRACOWNIKÓW SEKTORA MŚP	59
DZIAŁANIE 7.6 – PROGRAMY PROFILAKTYCZNE I ZDROWOTNE W REGIONIE	64
OŚ PRIORYTETOWA VIII. INTEGRACJA SPOŁECZNA	71
DZIAŁANIE 8.1 AKTYWNA INTEGRACJA OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.....	72
DZIAŁANIE 8.2 AKTYWNA INTEGRACJA OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM PROWADZONA PRZEZ OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ/POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE	81
DZIAŁANIE 8.3 ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH	89
DZIAŁANIE 8.4 POPRAWA DOSTĘPU DO USŁUG WSPARCIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	102
DZIAŁANIE 8.5 WSPIERANIE ROZWOJU SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ W REGIONIE	112
DZIAŁANIE 8.6 KOORDYNACJA SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ W REGIONIE – projekt pozakonkursowy ROPS.....	121
OŚ PRIORYTETOWA IX. JAKOŚĆ EDUKACJI I KOMPETENCJI W REGIONIE	130

DZIAŁANIE 9.1 ROZWÓJ EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ	131
DZIAŁANIE 9.2 POPRAWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO	139
DZIAŁANIE 9.3 PODNOSZENIE KOMPETENCJI OSÓB DOROSŁYCH W OBSZARZE TIK I JEZYKÓW OBCYCH	152
DZIAŁANIE 9.4 POPRAWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO	158
DZIAŁANIE 9.5 PODNOSZENIE KOMPETENCJI OSÓB DOROSŁYCH W FORMACH POZASZKOLNYCH	171
DZIAŁANIE 9.6 WSPARCIE STYPENDIALNE DLA UCZNIÓW	176
OŚ PRIORYTETOWA X POMOC TECHNICZNA	183
III. INDYKATYWNY PLAN FINANSOWY (WYDATKI KWALIFIKOWALNE W EUR).....	189
IV. WYMIAR TERYTORIALNY PROWADZONEJ INTERWENCJI	191
V. WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH DOKUMENTÓW SŁUŻĄCYCH REALIZACJI RPO WP 2014- 2020	191
VI. ZAŁĄCZNIKI	197
SŁOWNIK TERMINOLOGICZNY	198
WYKAZ SKRÓTÓW	224

I. OGÓLNY OPIS REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2014-2020 ORAZ GŁÓWNYCH WARUNKÓW REALIZACJI

1. Status dokumentu

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych (SZOOP) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, jest dokumentem, który powstał w oparciu o Wytoczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 30 stycznia 2015 r. w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 zwane dalej „Wytocznymi”.

Wytoczne opracowane zostały w oparciu o art. 5 ust. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2014 poz. 1146 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy SZOOP stanowi jeden z elementów systemu realizacji programu operacyjnego określającego warunki i procedury obowiązujące instytucje uczestniczące w realizacji programu.

Za przygotowanie i przyjęcie SZOOP odpowiada instytucja zarządzająca (IZ) programem operacyjnym, tj. w przypadku Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 – Zarząd Województwa Podkarpackiego obsługiwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie.

Dodatkowo w zakresie kryteriów wyboru projektów stanowiących załącznik nr 3 do SZOOP, wymagana jest akceptacja Komitetu Monitorującego, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia ogólnego.

SZOOP jest dodatkowym dokumentem uzupełniającym zapisy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (RPO WP 2014-2020).

RPO WP 2014-2020 został przyjęty Decyzją Wykonawczą Komisji nr C(2015) 910 z dnia 12 lutego 2015 r.

SZOOP składa się z dwóch części: części ogólnej zawierającej informacje nt. zakresu interwencji oraz podstawowych zasad realizacji RPO WP 2014-2020 przedstawionych w formie opisowej oraz części szczegółowej zawierającej informacje nt. poszczególnych osi priorytetowych działań i poddziałań przedstawionych w formie tabelarycznej.

Niniejszy dokument ma stanowić kompendium wiedzy nt. możliwości i sposobu realizacji projektów. Zawarte w nim informacje pomogą potencjalnym beneficjentom w przygotowaniu wniosku aplikacyjnego.

2. Opis Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

Zakres Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, określone dla regionu w głównych dokumentach strategicznych i uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty.

Program formułuje ramy interwencji dla prowadzenia działań wpisujących się w trzy priorytety określone w głównym dokumencie kierunkowym dla polityki spójności, jakim jest Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020.

Jednym spośród trzech priorytetów Strategii Europa 2020 jest rozwój inteligentny wskazujący na potrzebę rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, stanowiący warunek zapewniający inteligentny wzrost gospodarczy.

Kolejnym priorytetem Strategii Europa 2020 jest rozwój zrównoważony rozumiany, jako wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku, niskoemisyjnej i konkurencyjnej.

Jako trzeci priorytet Strategia Europa 2020 wskazuje rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Efektem realizacji Strategii Europa 2020 ma być gospodarka bazująca na wiedzy, niskoemisyjna, promująca przyjazne środowisku technologie, oszczędnie gospodarująca zasobami, kreująca nowe „zielone” miejsca pracy, a zarazem zachowująca dbałość o spójność społeczną.

Przeprowadzona analiza problemów, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych Programem wskazuje na następujące wyzwania:

- a) w obszarze gospodarki - wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu oraz rozwój przedsiębiorczości w województwie podkarpackim,
- b) w obszarze usług publicznych – upowszechnienie technologii informacyjno – komunikacyjnych w województwie podkarpackim,
- c) w obszarze transportu – poprawa dostępności do autostrady i dróg ekspresowych, a także zwiększenie wewnątrzregionalnej dostępności do ośrodków życia społeczno-gospodarczego, w tym m.in. regionalnych biegunów wzrostu /stref aktywności gospodarczej zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie węzłów sieci TEN-T/ węzłów przeładunkowych poza siecią TEN-T,
- d) w obszarze edukacji - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów oraz modernizacja i dostosowanie procesów kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy,
- e) w obszarze czystej energii - poprawa efektywności energetycznej, w tym zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii,
- f) w obszarze ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom – poprawa stanu środowiska i zachowanie różnorodności biologicznej, przy równoczesnym zwiększeniu skuteczności w reagowaniu na klęski żywiołowe,
- g) w obszarze kultury i dziedzictwa kulturowego – zachowanie dla przyszłych pokoleń zasobów dziedzictwa kulturowego,
- h) w obszarze systemu osadniczego województwa podkarpackiego – wzmocnienie pozycji Rzeszowa oraz pozostałych biegunów wzrostu województwa podkarpackiego w przestrzeni regionalnej i krajowej, dynamizujące procesy rozwojowe w obrębie województwa.
- i) w obszarze rynku pracy:
  - wzrost liczby osób lepiej przygotowanych do wejścia i utrzymania się na rynku pracy,
  - wzrost liczby nowo utworzonych firm,
  - zwiększenie trwałości nowo powstałych miejsc pracy,
  - wzrost liczby miejsc w żłobkach i innych formach opieki nad dziećmi do lat 3,
  - wzrost liczby osób powracających na rynek pracy,
  - wzrost liczby pracowników firm podnoszących swoje kompetencje,

- zwiększenie/wydłużenie okresu aktywności zawodowej, w tym dostępności do programów profilaktycznych mieszkańców województwa i zmniejszenie umieralności na nowotwory, zmniejszenie kosztów leczenia późno wykrytych nowotworów, zmniejszenie kosztów społecznych,

j) w obszarze integracji społecznej:

- integracja, reintegracja i włączenie w nurt życia społecznego i zawodowego – adresowana do środowisk i rodzin, jako trwały proces. Przerwanie/odwrócenie procesu uzależnienia od pomocy społecznej,
- poprawa dostępu do usług społecznych (w tym mieszkalnictwa wspomagane) i zdrowotnych (w szczególności dla osób starszych) w regionie, w tym zmniejszenie obciążenia instytucji pomocy społecznej.

Cele i zakres wsparcia RPO WP 2014-2020 są odpowiedzią na wyzwania rozwojowe nakreślone w Umowie Partnerstwa. Podstawą wyboru celów tematycznych realizowanych w ramach RPO WP 2014-2020, uwzględniającą zarówno wnioski z diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podkarpackiego, jak również szerokie uwarunkowania europejskie i krajowe, są przede wszystkim zapisy *Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020*, w której określone zostały obszary koncentracji potencjałów i barier rozwojowych regionu na tle strategicznych kierunków rozwoju.

Dlatego też **celem głównym RPO WP 2014-2020 jest wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju województwa.**

W ramach RPO WP 2014-2020 ustalono następujące osie priorytetowe:

Oś priorytetowa I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka

Wsparciem objęte będą projekty w zakresie: tworzenia otoczenia biznesu sprzyjającego badaniom naukowym i innowacjom. Główne elementy powinny obejmować wzmocnianie działalności w zakresie badań i innowacji oraz poprawę transferu wiedzy między sektorem publicznym i prywatnym. Inwestycje ukierunkowane zostaną na działania prowadzące do wdrożenia wyników prac B+R, innowacyjności, wyższej wartości dodanej, a w ten sposób do rozszerzenia i internacjonalizacji działalności.

Wzmacniane będą instytucjonalne zdolności do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych poprzez inwestycje w aparaturę, sprzęt, technologie i inne niezbędne wyposażenie, które służą tworzeniu innowacyjnych produktów i usług.

Wspierane będą również projekty dotyczące wdrożenia wyników prac B+R do pierwszej produkcji. Pierwsza produkcja oznacza pierwsze wdrożenie przemysłowe odnoszące się do zwiększenia skali urządzeń/obiektów pilotażowych lub do pierwszego w swoim rodzaju sprzętu i urządzenia, obejmującego kolejne etapy po uruchomieniu linii pilotażowej, w tym fazę testów, ale nie produkcję masową, ani działalność handlową.

Wsparcie otrzymają także przedsięwzięcia zgodne z regionalną inteligentną specjalizacją określoną w Regionalnej Strategii Innowacji na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3).

W wyniku realizacji projektów wzrośnie dostępność terenów i infrastruktury oferującej warunki do prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto utworzony zostanie system instytucji otoczenia biznesu świadczących kompleksowe i konkurencyjne usługi dla przedsiębiorstw.

Oś priorytetowa II Cyfrowe Podkarpackie

Celem wsparcia będą działania służące realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie dotyczącym podnoszenia, jakości i dostępności usług publicznych, rozwijania elektronicznej administracji, udostępniania zasobów gromadzonych przez instytucje sektora publicznego. Jednym z najistotniejszych działań zaplanowanych w ramach RPO WP 2014-2020 jest realizacja projektu z zakresu Systemu Informacji Przestrzennej (GIS). Powstały w ramach projektu system informatyczny umożliwi administracji samorządowej w województwie usprawnienie zarządzania danymi i utrzymanie ich aktualności. Traktowane priorytetowo będą również usługi związane z ochroną zdrowia. W ich rozwoju i informatyzacji upatruje się podniesienie poziomu funkcjonowania służby zdrowia, a także usprawnienie kontroli procesów zarządczych w tym obszarze. Dodatkowo działania w obszarze e-administracji, to w głównej mierze wytworzenie nowych e-usług, na co najmniej trzecim poziomie. Wsparcie dotyczyć będzie integracji istniejących dotychczas systemów dziedzinowych z elektronicznym obiegiem dokumentacji powstałym np. w ramach projektu PSeAP.

Planowane działania przyczynią się do poszerzenia zakresu oraz stopnia dojrzałości usług publicznych, zwiększenia integracji systemów, tworzenia i rozwijania systemów informatycznych w skali regionalnej oraz wspierania interoperacyjności z systemami krajowymi.

Oś priorytetowa III Czysta energia

Realizowane inwestycje powinny przyczyniać się do osiągnięcia jak największej efektywności energetycznej oraz jak najmniejszej emisji, CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza.

W celu poprawy efektywności sektora energetycznego i zneutralizowania jego negatywnego wpływu na środowisko, należy wspierać wykorzystanie OZE w systemach wysokosprawnej kogeneracji, poprzez budowę nowych i modernizację istniejących. Interwencja ukierunkowana jest na zwiększenie wzrostu produkcji z OZE poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów, zwiększenie efektywności energetycznej, wzrost bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikację źródeł. Synergiczna produkcja energii elektrycznej/ciepłej z OZE jest alternatywą dla zasobów nieodnawialnych i pozwoli na osiągnięcie celu Europa 2020. Interwencja w zakresie energetyki wodnej będzie dotyczyć wyłącznie małych elektrowni wodnych poprzez modernizację istniejących piętrzeń, w zakresie energetyki wiatrowej-mikro i małe turbiny, w zakresie energetyki solarnej - kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, w zakresie geotermii na cele produkcji ciepła. Instalowane jednostki wykorzystujące OZE, mogą mieć charakter mikro źródeł i systemów kogeneracyjnych. Lokalizacja inwestycji będzie uwzględniała ograniczenia obszarowych form ochrony przyrody w tym obszary Natura 2000 i korytarze migracyjne zwierząt oraz inne ograniczenia wskazane w opracowaniach regionalnych w tym zakresie oraz przy spełnieniu zapisów Dyrektywy Wodnej.

Poprawa efektywności energetycznej jest osiągana również przez zastosowanie wydajniejszych technologii lub procesów produkcyjnych. Ograniczanie zużycia energii obniża koszty eksploatacji gdyż zmniejsza się zapotrzebowanie na energię oraz przyczynia się do oszczędności w wydatkach konsumentów, pod warunkiem, że oszczędności energetyczne są wyższe niż koszty, związane z wdrażaniem energooszczędnych technologii.

Oś priorytetowa IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturalnego

Interwencja w ramach osi priorytetowej IV przyczyniać się będzie do realizacji celu głównego Umowy Partnerstwa, tj. zwiększenia konkurencyjności gospodarki jak również jej celów szczegółowych tj.: poprawa zdolności adaptacji do zmian klimatu oraz rozwój systemów zarządzania zagrożeniami oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie.

Interwencja w osi IV przyczynić się będzie do osiągnięcia celów szczegółowych takich jak:

- zwiększona odporność na zagrożenia wynikające ze zmian klimatu występujące na terenie województwa podkarpackiego
- zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie w województwie podkarpackim
- zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków
- podniesiona atrakcyjność kulturalna regionu i zwiększona dostępność dóbr kultury
- wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.

Celem nadrzędnym osi priorytetowej IV jest ochrona środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla zwiększenia atrakcyjności regionu.

Działania w ramach osi priorytetowej IV będą koncentrować się na rozwoju infrastruktury w zakresie gospodarki odpadami i wodno-ściekowej, ochronie różnorodności biologicznej i dziedzictwa kulturowego, rozwoju instytucji kultury, zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym oraz wzmocnieniu odporności na zagrożenia związane z negatywnymi efektami zmian klimatu.

Oś priorytetowa V Infrastruktura komunikacyjna

Interwencja w ramach osi priorytetowej V Infrastruktura komunikacyjna przyczyniać się będzie do realizacji celów głównych Umowy Partnerstwa, tj. zwiększenia konkurencyjności gospodarki oraz poprawy spójności społecznej i terytorialnej, jak również jej celów szczegółowych tj.: zmniejszenia emisyjności gospodarki oraz poprawy, jakości i funkcjonowania oferty systemu transportowego, a także zwiększenia transportowej dostępności w układzie krajowym.

Wsparcie w ramach osi priorytetowej V obejmuje interwencje związane ze zwiększeniem dostępności transportowej oraz z promocją proekologicznych rozwiązań transportowych, które są ściśle powiązane z interwencjami na rzecz gospodarki niskoemisyjnej.

Koncentracja wsparcia w obszarze transportu w jednej osi priorytetowej zapewni spójność planowania i wdrażania projektów transportowych, wpływających na poprawę, jakości oferty systemu transportowego regionu (drogi, koleje, czysty transport miejski, transport multimodalny). Realizacja tego typu inwestycji przyczyni się do poprawy powiązań komunikacyjnych województwa. Lepsze połączenia transportowe, rozwój transportu publicznego oraz multimodalnego wpłyną na poprawę spójności terytorialnej województwa, jak również na wzrost konkurencyjności i ożywienia przedsiębiorczości (ograniczenie kosztów transportu), wywierając pozytywny wpływ na dostępność rynków pracy, nauki i usług (ułatwienie dojazdów zarówno pod względem kosztów, jak i czasu).

Oś priorytetowa VI Spójność przestrzenna i społeczna

Interwencja w ramach priorytetów inwestycyjnych przyczyniać się będzie do realizacji celów głównych Umowy Partnerstwa tj. poprawy spójności społecznej i terytorialnej oraz zwiększenia konkurencyjności gospodarki, jak również jej celów szczegółowych tj. ograniczenia ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług, włączenia społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane oraz lepszych kompetencji kadr gospodarki.

Jednym z kluczowych elementów wpływających na zrównoważony rozwój województwa jest dobrze rozwinięta, spełniająca oczekiwania odbiorców infrastruktura publiczna. Wszelkie nierówności w dostępie do usług społecznych są jedną z przyczyn pogłębiającego się wykluczenia społecznego. Rozwój sektora ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej na skutek zwiększenia dostępności i wzrostu, jakości świadczonych usług pozwoli mieszkańcom regionu na utrzymanie odpowiedniej kondycji psycho-fizycznej oraz czynny udział w życiu społecznym i gospodarczym. Niebagatelne znaczenia ma również wykorzystanie uzdrowiskowych potencjałów województwa. Korzyści dla mieszkańców regionu to nie tylko łatwy dostęp do wysokiej, jakości bazy i usług sanatoryjnych, ale również miejsca pracy dla mieszkańców związane z obsługą turystyki uzdrowiskowej. Dodatkowo odpowiednio dostosowana do potrzeb infrastruktura edukacyjna pozwoli na wzrost kompetencji kadr gospodarki opartej na wiedzy. Kompleksowe działania rewitalizacyjne w zakresie rewitalizacji gospodarczej, przestrzennej i społecznej przyczynią się z kolei do przeciwdziałania pogłębiającemu się zróżnicowaniu przestrzennemu województwa, jak również ograniczenia wykluczenia społecznego obszarów rewitalizowanych.

Oś priorytetowa VII Regionalny rynek pracy

Wsparcie w ramach osi przyczyniać się będzie do realizacji celu głównego Umowy Partnerstwa tj. zwiększenia konkurencyjności gospodarki.

Wsparcie koncentrować się będzie na pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy, zwłaszcza tym znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

W ramach osi wspierany będzie także rozwój przedsiębiorczości w województwie poprzez udzielanie dotacji oraz pożyczek na warunkach preferencyjnych. Działania te mają przyczyniać się do poprawy sytuacji na regionalnym rynku pracy.

Środki RPO WP 2014-2020 kierowane będą także na podnoszenie kwalifikacji pracowników firm oraz na godzenie życia zawodowego i rodzinnego poprzez rozwijanie form opieki nad dziećmi do 3 roku życia. Realizowane także będą programy profilaktyczne w zakresie chorób stanowiących istotny problem dla mieszkańców regionu.

Oś priorytetowa VIII Integracja społeczna

Interwencja w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych osi priorytetowej VIII. Integracja społeczna przyczyniać się będzie do realizacji celu głównego Umowy Partnerstwa tj. Poprawa spójności społecznej i terytorialnej.

W ramach osi działania koncentrować się będą na przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego. Wsparcie kierowane będzie do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w celu przygotowania ich do wejścia i utrzymania się na rynku pracy. Działania prowadzone w ramach priorytetu będą zmierzać do wzmocnienia współpracy instytucji

zorientowanych na rozwiązywanie problemów społecznych (instytucji pomocy społecznej, publicznych służb zatrudnienia oraz organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej).

W ramach osi wpierane będzie ułatwienie dostępu do szerokiego katalogu usług społecznych i zdrowotnych. Wspierany będzie rozwój i upowszechnienie środowiskowych form pomocy, deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej, rozwój mieszkalnictwa wspieranego czy poprawa dostępu do usług ochrony zdrowia psychicznego.

Działania finansowane ze środków EFS w ramach osi priorytetowej 8 dotyczyć będą także rozwoju miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych oraz promowania przedsiębiorczości społecznej, jako skutecznej formy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego.

Oś priorytetowa IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie

Interwencja przyczyniać się będzie do realizacji celu głównego Umowy Partnerstwa tj. zwiększenia konkurencyjności gospodarki oraz jej celu szczegółowego tj.: lepszych kompetencji kadr gospodarki.

Wsparcie polegać będzie na zwiększeniu dostępu do dobrej, jakości edukacji już od najwcześniejszych jej etapów.

W kontekście upowszechnienia edukacji przedszkolnej działania ukierunkowane będą w szczególności na tworzenie dodatkowych miejsc opieki przedszkolnej, zwłaszcza na terenach wiejskich.

W kontekście przyszłych potrzeb gospodarki priorytetem będzie podniesienie kompetencji uczniów w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych, języków obcych oraz kompetencji informatycznych, jak też kształtowanie właściwych postaw i umiejętności tj. kreatywności, innowacyjności i współpracy zespołowej. Jednocześnie podejmowana interwencja będzie miała na celu powiązanie systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy. Służyć temu będą działania zmierzające do mocniejszego powiązania pracodawców ze szkołami zawodowymi, przede wszystkim w zakresie organizacji wysokiej jakości staży i praktyk pozwalających uczniom na praktyczną naukę w miejscu pracy.

Elementem wspomagającym działania na rzecz poprawy jakości kształcenia będzie wyposażenie szkół i placówek oświatowych w nowoczesny sprzęt i niezbędne materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia.

Doświadczenia płynące z poprzedniej perspektywy finansowej wskazały na konieczność upowszechniania kształcenia ustawicznego, w szczególności wśród grup wskazujących największą lukę kompetencyjną tj. osób niskowyzkwalifikowanych i starszych po 50 roku życia.

Oś priorytetowa X Pomoc Techniczna

W osi priorytetowej Pomoc Techniczna współfinansowany będzie katalog działań, mających na celu wzmocnienie potencjału Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Pośredniczącej, dla sprawnej realizacji RPO WP 2014-2020. Wsparcie skierowane zostanie również na zarządzanie i wdrażanie programu (w tym realizację procesu certyfikacji), działania komunikacyjne, przygotowanie i realizację projektów. Takie wykorzystanie komponentu pomocy technicznej stanowi uzupełnienie wsparcia z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 i pełni funkcję komplementarną.

Cele szczegółowe, jak i oczekiwane rezultaty niniejszej osi priorytetowej zaplanowane zostały z uwzględnieniem doświadczeń z okresu planistycznego 2007-2013. W ramach priorytetu założono realizację trzech celów szczegółowych tj.:

- cel szczegółowy 1: Osiągnięcie i utrzymanie odpowiedniego stanu zatrudnienia, podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników oraz zorganizowanie niezbędnych warunków pracy.
- cel szczegółowy 2: Zapewnienie sprawnej realizacji procesów wdrażania RPO WP 2014-2020.
- cel szczegółowy 3: Realizacja adekwatnych i komplementarnych działań komunikacyjnych oraz wzmocnienie kompetencji beneficjentów (w tym potencjalnych beneficjentów) poprzez działania szkoleniowe i wsparcie przygotowania projektów.

W procesie realizacji RPO WP 2014-2020 będą brały udział:

- Instytucja Zarządzająca (Zarząd Województwa Podkarpackiego, wykonujący swoje funkcje przy pomocy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego),
- Instytucja Pośrednicząca (Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie, IP ZIT – w odniesieniu do określonych poddziałań RPO WP 2014-2020).

Podział realizacji osi priorytetowych:

OP I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	}	IZ/IP ZIT
OP II Cyfrowe Podkarpackie		
OP III Czysta energia		
OP IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego		
OP V Infrastruktura komunikacyjna		
OP VI Spójność przestrzenna i społeczna		
OP VII Regionalny rynek pracy	}	IP WUP/ZIT
OP VIII Integracja społeczna		
OP IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie		
OP X Pomoc techniczna	}	IZ

3. Ogólne informacje dotyczące sposobu finansowania

Podstawowym uzasadnieniem rozkładu środków w ramach RPO WP 2014-2020 jest konieczność realizacji trzech priorytetów strategii Europa 2020 – strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

RPO WP 2014-2020 jest programem operacyjnym finansowanym ze środków EFRR i EFS. Obszarem realizacji programu jest obszar województwa podkarpackiego. Województwo jest zaliczone do regionów słabiej rozwiniętych.

Zgodnie z Umową Partnerstwa, alokacja środków unijnych na Program wynosi **1 519 517 194** euro EFRR i **594 726 566** euro EFS. Minimalne zaangażowanie środków krajowych – szacowane na podstawie art. 120 Rozporządzenia ogólnego, zakładającego maksymalny poziom dofinansowania każdej osi priorytetowej EFRR i EFS w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% - wynosi w momencie programowania 373 101 847 euro. W realizację programu zaangażowane będą środki krajowe publiczne i prywatne. Zakłada się, że ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych w momencie zamknięcia programu będzie mogło być wyższe, w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach Programu.

Podstawa certyfikacji

Podstawę obliczania wkładu UE w ramach Programu stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne.

Rezerwa wykonania

W Programie wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% jego całkowitej alokacji EFRR oraz 6% jego całkowitej alokacji EFS.

Udział rezerwy wykonania w podziale na lata dla każdego roku wynosi 6% EFRR i 6% EFS.

Rezerwa wykonania ustanawiana jest w każdej osi priorytetowej Programu w jednakowej proporcji do jej wartości, z wyjątkiem osi priorytetowej X Pomoc techniczna (finansowanej wyłącznie z EFS), dla której zgodnie z przepisami nie ustanowiono rezerwy (wyłączenie osi pomocy technicznej wymaga dla zachowania wymaganego poziomu na funduszu w Programie, odpowiedniego zwiększenia rezerwy na inną/inne osie EFS).

Zakłada się możliwość zmiany wielkości rezerwy wykonania na osi priorytetowej, przy dopuszczeniu fluktuacji pomiędzy 5% - 7%.

Koncentracja tematyczna

Założone w Programie poziomy koncentracji wynikają z Umowy Partnerstwa i pozwalają zachować wymagane na poziomie UP, przez rozporządzenia unijne, poziomy koncentracji.

Uwzględniając zapisy rozporządzeń KE ustanawiających szczegółowe przepisy dotyczące EFRR oraz EFS, alokacje dla poszczególnych priorytetów Programu zostały określone w następujący sposób:

- działania dotyczące innowacji, badań naukowych, rozwoju technologicznego, rozwoju produktów i usług opartych na technologiach informacyjno- komunikacyjnych, wsparcia przedsiębiorców, zwiększenia efektywności energetycznej oraz działania związane z odnawialnymi źródłami energii (cele tematyczne 1, 2, 3, 4) – **49,53%** całkowitej alokacji przyznanej z EFRR,

- działania mające na celu zwiększenie stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz poprawę efektywności energetycznej (cel tematyczny 4) – **19,56%** całkowitej alokacji przyznanej z EFRR,
- działania mające na celu promowanie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem (cel tematyczny 9) – **28,43%** całkowitej alokacji przyznanej z EFS.

Określając podział środków na poszczególne cele tematyczne i priorytety inwestycyjne w ramach RPO WP 2014-2020, wzięto również pod uwagę priorytety finansowania określone przez KE dla Polski w dokumencie Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014–2020 (tzw. *Position paper dla Polski*).

Podział całkowitej alokacji środków w ramach RPO WP 2014-2020 na poszczególne osie priorytetowe i cele tematyczne:

Oś priorytetowa	Cel tematyczny	Finansowanie ogółem [EUR]
OP I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	1	123 529 412
	3	316 909 071
OP II Cyfrowe Podkarpackie	2	95 340 250
OP III Czysta energia	4	290 179 031
	6	8 340 513
OP IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	5	21 924 602
	6	197 086 739
OP V Infrastruktura komunikacyjna	4	59 535 372
	7	418 561 862
OP VI Spójność przestrzenna i społeczna	8	23 529 412
	9	165 759 726
	10	66 971 302
OP VII Regionalny rynek pracy	8	267 512 436
OP VIII Integracja społeczna	9	198 927 976
OP IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie	10	151 234 350
OP X Pomoc techniczna	-	82 003 553
Razem		2 487 345 607

4. Opis systemu wyboru projektów

Procedury wyboru i zatwierdzania projektów w ramach RPO WP 2014-2020 opracowane zostały na podstawie zapisów Rozporządzenia ogólnego, *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (Dz. U. 2014. Poz. 1146 z późn. zm.) oraz *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020*.

Tryby wyboru projektów

Zgodnie z art 38 ustawy, wybór projektów do dofinansowania w ramach RPO WP 2014-2020 następuje w trybie konkursowym i pozakonkursowym.

IZ RPO WP 2014-2020 do dnia 30 listopada każdego roku zamieszcza na swojej stronie internetowej oraz na portalu harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie projektu w trybie konkursowym, których przeprowadzenie jest planowane na kolejny rok kalendarzowy. Aktualizacja ww. harmonogramu następuje zgodnie z art. 47 ust. 2 i 3 ustawy.

1) Tryb konkursowy

Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, co oznacza, że jego zastosowanie rozważane jest w pierwszej kolejności. Wniosek o dofinansowanie projektu jest składany w ramach konkursu organizowanego i przeprowadzanego przez właściwą instytucję, która podaje do publicznej wiadomości ogłoszenie o konkursie, co najmniej 30 dni przed planowanym rozpoczęciem naboru wniosków o dofinansowanie projektu.

Zgodnie z art. 41 ust. 2 ustawy ustalony zostaje *regulamin konkursu*, który zawiera wszystkie niezbędne informacje dotyczące konkursu, w tym wymogi dotyczące przygotowania wniosku o dofinansowanie.

Termin składania wniosków o dofinansowanie projektu nie może być krótszy niż 7 dni, licząc od dnia rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie projektu.

W celu oceny wniosków o dofinansowanie, właściwa instytucja powołuje komisję oceny projektów, która przygotowuje listę ocenionych projektów spełniających kryteria wyboru projektów zatwierdzonych przez KM RPO WP 2014-2020, stanowiących załącznik nr 3 do SZOOP. Po rozstrzygnięciu konkursu właściwa instytucja zamieszcza na swojej stronie internetowej oraz na portalu listę ocenionych projektów lub listę projektów wybranych do dofinansowania.

Tryb konkursowy może być stosowany w formule konkursu:

- zamkniętego – właściwa instytucja określa z góry termin otwarcia i zamknięcia naboru wniosków. Wnioski o dofinansowanie zgłoszone po terminie nie będą rozpatrywane i będą zwracane wnioskodawcom,
- otwartego – nabór wniosków odbywa się w sposób ciągły do momentu wyczerpania alokacji przeznaczonej na konkurs. Termin składania wniosków o dofinansowanie projektu nie może być krótszy niż 7 dni, licząc od dnia rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie projektu.

2) Tryb pozakonkursowy

W sytuacji, gdy zastosowanie trybu konkursowego jest niecelowe lub nieefektywne, istnieje możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego. Powyższe oznacza, iż tryb pozakonkursowy może być zastosowany, gdy spełnione są łącznie następujące przesłanki wynikające z art. 38 ust

2 i 3 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 tj.:

- wnioskodawcami, ze względu na charakter lub cel projektu, mogą być jedynie podmioty jednoznacznie określone przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu,
- projekt ma strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, regionu lub obszaru objętego realizacją ZIT, lub dotyczy zadań publicznych.

Przez jednoznaczne określenie podmiotu, przewidziane w art. 38 ust 2 ustawy, należy rozumieć wskazanie potencjalnego wnioskodawcy, które obejmuje, co najmniej jego nazwę. Jednoznaczne określenie oznacza, że występuje jeden potencjalny wnioskodawca. Jest to równoznaczne z zakazem podejmowania jakichkolwiek działań przez właściwe instytucje w celu wyłonienia lub dookreślenia podmiotu jednoznacznie określonego przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, w szczególności przeprowadzania otwartego naboru mającego na celu wyłonienie podmiotu jednoznacznie określonego.

Strategiczne znaczenie, o którym mowa w art. 38 ust. 3 ustawy oznacza, że dany projekt został wskazany w dokumencie strategicznym lub implementacyjnym. Jednocześnie wskazanie to nie musi oznaczać podania nazwy konkretnego projektu, lecz wystarczające będzie, aby w dokumencie wskazano przedmiotowy zakres tego projektu. Projekt powinien realizować cele określone w danym dokumencie strategicznym lub implementacyjnym.

Wybór projektu w trybie pozakonkursowym EFRR obejmuje:

- zgłoszenie projektu
Instytucja Zarządzająca zaprasza do składania propozycji przedsięwzięć dla osi priorytetowych RPO WP 2014-2020 dla których przewidziano tryb pozakonkursowy;
- identyfikację projektu
Weryfikacja dokonywana przez Instytucję Zarządzającą RPO WP 2014-2020 w zakresie spełniania przesłanek dotyczących zgodności z celami szczegółowymi, rezultatami planowanymi do osiągnięcia w zakresie poszczególnych priorytetów Programu oraz dostępnej alokacji i wykonalności. Zidentyfikowanie projektu skutkuje ostatecznym uznaniem projektu za projekt wybierany do dofinansowania w trybie pozakonkursowym i wpisaniem projektu do załącznika nr 5 SZOOP;
- wezwanie do złożenia wniosku o dofinansowanie
Złożenie wniosku o dofinansowanie w terminie określonym przez IZ RPO WP 2014-2020;
- ocenę projektu
Przeprowadzenie oceny formalnej i merytorycznej wniosku o dofinansowanie;
- rozstrzygnięcie w zakresie wyboru projektu do dofinansowania
Podjęcie decyzji o przyznaniu dofinansowania.

Tryb pozakonkursowy będzie również jedynym trybem wyboru projektów w ramach osi priorytetowej X Pomoc techniczna.

W trybie pozakonkursowym wniosek o dofinansowanie projektu składany jest na wezwanie IZ RPO WP 2014-2020 w terminie przez nią wyznaczonym. Wezwanie dotyczyć może jedynie projektów po przeprowadzeniu identyfikacji, o której mowa w art. 48 ust. 3 i 4 ustawy. (Wykaz projektów zidentyfikowanych w ramach trybu pozakonkursowego stanowi załącznik nr 5 do SZOOP). Instytucja Zarządzająca dokonuje wpisu projektu do załącznika nr 5 najpóźniej w okresie 3 miesięcy od dnia zidentyfikowania projektu. Wykaz projektów w załączniku nr 5 ma

charakter indykatywny i może ulegać zmianie. W przypadku niezłożenia wniosku o dofinansowanie w terminie wyznaczonym przez Instytucję Zarządzającą oraz po upływie ostatecznego terminu ponownego wezwania do złożenia wniosku, projekt zostanie skreślony z listy projektów zidentyfikowanych.

Instytucja Zarządzająca wybiera do dofinansowania projekt, który spełnił kryteria wyboru projektów albo spełnił kryteria wyboru projektów i uzyskał wymaganą liczbę punktów. Informacja o wyborze projektu do dofinansowania zostaje zamieszczona na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej oraz na portalu internetowym.

Wybór projektu w trybie pozakonkursowym EFS obejmuje:

- identyfikację projektu
Instytucja Pośrednicząca RPO WP 2014-2020 (WUP) przygotowuje Ramowe Plany Działań, które zawierać będą zbiorczą informację o grupie projektów pozakonkursowych oraz informacje przewidziane w załączniku nr 5 – *Wykaz projektów zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego wraz z informacją o projekcie i podmiocie, który będzie wnioskodawcą*. W związku z powyższym, proces identyfikacji w przypadku projektów wybieranych w trybie pozakonkursowym EFS nie wymaga przygotowania w/w załącznika. Ramowe Plany Działań stanowiąc będą załącznik nr 4 do SZOOP;
- wezwanie do złożenia wniosku o dofinansowanie
Złożenie wniosku o dofinansowanie w terminie określonym przez Instytucję Pośredniczącą RPO WP 2014-2020 (WUP);
- ocenę projektu
Przeprowadzenie oceny formalnej i merytorycznej wniosku o dofinansowanie;
- rozstrzygnięcie w zakresie wyboru projektu do dofinansowania
Podpisanie umowy o dofinansowanie/podjęcie decyzji o przyznaniu dofinansowania.

W przypadku projektów składanych w trybie pozakonkursowym finansowanych z EFS, złożenie wniosku o dofinansowanie będzie następować na pisemne wezwanie IP RPO WP 2014-2020 (WUP). Wezwanie będzie zawierać informację dotyczącą kryteriów wyboru projektów oraz formularz wniosku o dofinansowanie. Dodatkowo wezwanie określać będzie termin złożenia wniosku o dofinansowanie oraz terminy oceny projektu.

Projekt pozakonkursowy podlegać będzie ocenie formalnej oraz merytorycznej analogicznie jak projekty złożone w ramach procedury konkursowej. Po zakończeniu oceny wnioskodawca otrzymuje informację o jej wynikach wraz z uzasadnieniem. Z wnioskodawcami, których projekty pozytywnie przeszły weryfikację, IP RPO WP 2014-2020 (WUP) podpisuje umowę o dofinansowanie, bądź podejmowana jest decyzja o dofinansowaniu projektu.

Ocena i wybór projektów do dofinansowania

Zgodnie z zapisami art. 37 ustawy właściwa instytucja przeprowadza wybór projektów do dofinansowania w sposób przejrzysty, rzetelny i bezstronny oraz zapewnia wnioskodawcom równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania.

Ocena wniosków o dofinansowanie dokonywana jest przez KOP na podstawie kryteriów wyboru projektów zatwierdzonych przez KM RPO WP 2014-2020 zgodnie z art. 110 ust. 2 rozporządzenia ogólnego (kryteria stanowią załącznik nr 3 do SZOOP).

W skład KOP wchodzi pracownicy właściwej instytucji. Dodatkowo w skład KOP mogą wchodzić eksperci zewnętrzni, o których mowa w art. 49 ustawy. Właściwa instytucja prowadzi wykaz kandydatów na ekspertów, który jest zamieszczany na jej stronie internetowej.

W ramach RPO WP 2014-2020 zastosowanie mają kryteria:

- w odniesieniu do projektów współfinansowanych z EFRR:
  - formalne,
  - merytoryczne,
- w odniesieniu do projektów współfinansowanych z EFS:
  - formalne,
  - merytoryczne.

1) Ocena formalna – EFRR

Polega na weryfikacji zgłoszonych wniosków w zakresie spełniania ogólnych kryteriów formalnych (dopuszczających i administracyjnych) standardowych dla działań/ poddziałań osi priorytetowych I-VI oraz kryteriów formalnych dopuszczających specyficznych dla poszczególnych działań/poddziałań osi priorytetowych I-VI (jeśli zostały przewidziane w SZOOP). Ocena formalna ma charakter oceny „zero-jedynkowej”. W przypadku stwierdzenia braków, omyłek lub niejasności w dokumentacji aplikacyjnej uniemożliwiających ocenę spełniania kryteriów formalnych, wnioskodawca będzie miał prawo do dokonania jednokrotnej poprawy lub uzupełnień (w przypadku projektów pozakonkursowych dwukrotnej) w zakresie oraz w terminie wskazanym przez KOP. W przypadku niespełnienia przez dany wniosek jednego lub więcej ww. kryteriów otrzymuje on ocenę negatywną pod względem formalnym i podlega odrzuceniu.

2) Ocena formalna – EFS

Polega na weryfikacji zgłoszonych wniosków w zakresie spełniania ogólnych kryteriów formalnych i kryteriów dostępu, (jeśli zostały przewidziane w SZOOP). Ocena formalna ma charakter oceny „zero-jedynkowej”. W przypadku, gdy wniosek nie spełnia kryteriów, które w SZOOP zostały wskazane, jako możliwe do uzupełnienia, wnioskodawca może dokonać stosownej korekty/uzupełnienia wniosku w tym zakresie (zgodnie z informacją przekazaną Wnioskodawcy przez IOK w tej sprawie), w pozostałych przypadkach wniosek jest odrzucany na tym etapie oceny.

3) Ocena merytoryczna – EFRR

Do etapu oceny merytorycznej kwalifikują się wnioski pozytywnie ocenione na etapie oceny formalnej. Wnioski podlegają weryfikacji pod względem spełniania kryteriów merytorycznych dopuszczających oraz kryteriów merytorycznych jakościowych.

Kryteria merytoryczne dopuszczające dzielą się na kryteria standardowe dla działań/ poddziałań osi priorytetowych I-VI oraz kryteria specyficzne dla poszczególnych działań/ poddziałań osi priorytetowych I-VI (jeśli zostały przewidziane w SZOOP). Weryfikacja kryteriów merytorycznych dopuszczających ma charakter oceny „0-1”. Niespełnienie co najmniej jednego z ww. kryteriów skutkować będzie odrzuceniem wniosku. Dopiero w przypadku spełnienia tych kryteriów wniosek podlegać będzie ocenie na podstawie kryteriów jakościowych, które decydować będą o miejscu projektu na liście rankingowej.

Kryteria merytoryczne jakościowe w większości przypadków, mają na celu zbadanie stopnia oddziaływania projektu na istotne problemy zidentyfikowane w RPO w odniesieniu do poszczególnych dziedzin wsparcia Programu. Ocena na podstawie tych kryteriów polega na

przyznawaniu punktacji projektowi w zależności od stopnia tego oddziaływania. Łączna suma punktów możliwych do uzyskania podczas oceny tych kryteriów wynosi 100. Poszczególne kryteria mają zróżnicowaną wagę, tj. maksymalną ilość możliwych do uzyskania punktów, w zależności od poziomu istotności danego problemu. Ocena wniosków pod względem kryteriów jakościowych decyduje o miejscu projektu na liście rankingowej.

Ocena spełniania każdego z kryteriów jest przeprowadzana niezależnie przez dwóch członków Komisji Oceny Projektów (KOP). KOP dokonuje oceny na podstawie listy sprawdzającej opracowanej przez IZ RPO WP 2014-2020 (stanowiącej załącznik do instrukcji wykonawczej IZ RPO WP), która umożliwia przygotowanie uzasadnienia w odniesieniu do każdego z ocenianych kryteriów.

Po zakończeniu oceny wszystkich wniosków o dofinansowanie KOP sporządza protokół zawierający informacje o przebiegu i wynikach oceny. KOP przygotowuje listę ocenionych projektów zawierającą przyznane oceny, wskazując projekty, które spełniły kryteria oraz uzyskały wymaganą liczbę punktów i uzyskały kolejno największą liczbę punktów.

Po każdym etapie konkursu IZ RPO WP 2014-2020 przekazuje niezwłocznie wnioskodawcy pisemną informację o zakończeniu oceny jego projektu i jej wyniku wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów otrzymanych przez projekt lub informacji o spełnieniu albo niespełnieniu kryteriów wyboru projektów.

4) Ocena merytoryczna – EFS

Do **etapu oceny merytorycznej** kwalifikują się wnioski pozytywnie ocenione na etapie oceny formalnej. Wnioski podlegają weryfikacji pod względem spełniania kryteriów dopuszczających – horyzontalnych i dostępu, jak również jakościowych – ogólnych kryteriów merytorycznych. Weryfikacja kryteriów horyzontalnych i dostępu ma charakter oceny 0-1, ich niespełnienie skutkuje odrzuceniem wniosku lub przyjęciem warunkowym i skierowaniem wniosku do negocjacji. Wnioski pozytywnie ocenione pod względem kryteriów horyzontalnych i dostępu podlegają ocenie jakościowej (pod względem spełnienia ogólnych kryteriów merytorycznych). Projektom, które zostały pozytywnie ocenione pod względem ogólnych kryteriów merytorycznych, przyznawane są punkty za spełnienie kryteriów specyficznych premiujących, (jeśli zostały przewidziane w SZOOP).

Wniosek skierowany jest do negocjacji w przypadku gdy oceniający uzna dane kryterium za spełnione warunkowo lub warunkowo przyzna określoną liczbę punktów. Kryteria, które można uznać za spełnione warunkowo wskazane zostaną w regulaminie konkursu. Negocjacje stanowią część etapu oceny merytorycznej. Ocena wniosków pod względem kryteriów jakościowych decyduje o miejscu projektu na liście rankingowej.

Ocena spełniania każdego z kryteriów jest przeprowadzana niezależnie przez dwóch członków KOP. KOP dokonuje oceny na opracowanych przez IOK kartach oceny projektu (stanowiących załącznik do instrukcji wykonawczych IOK), które umożliwiają przygotowanie wyczerpującego uzasadnienia w odniesieniu do każdego z ocenianych kryteriów.

Po zakończeniu oceny wszystkich wniosków o dofinansowanie projektu KOP sporządza protokół zawierający informacje o przebiegu i wynikach oceny. KOP przygotowuje listę ocenionych projektów zawierającą przyznane oceny, wskazując projekty, które spełniły kryteria oraz uzyskały wymaganą liczbę punktów lub uzyskały kolejno największą liczbę punktów (w przypadku, gdy kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na objęcie dofinansowaniem wszystkich projektów).

Po każdym etapie konkursu IOK przekazuje niezwłocznie wnioskodawcy pisemną informację o zakończeniu oceny jego projektu i jej wyniku wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby

punktów otrzymanych przez projekt lub informacji o spełnieniu albo niespełnieniu kryteriów wyboru projektów.

5) Ocena formalno-merytoryczna EFRR

Ocena jednoetapowa z założenia ma uprościć i przyspieszyć procedurę wyboru wniosków o dofinansowanie. Jest to ocena przeprowadzana w oparciu o weryfikację kryteriów formalno - merytorycznych (dopuszczających i administracyjne) standardowych oraz specyficznych, (jeśli zostały przewidziane w SZOOP) określonych dla tej oceny. Ocena formalno-merytoryczna ma charakter oceny „0-1”. W przypadku stwierdzenia braków, omyłek lub niejasności w dokumentacji aplikacyjnej uniemożliwiających ocenę spełniania kryteriów formalno-merytorycznych, wnioskodawca będzie miał prawo do dokonania jednokrotnej poprawy lub uzupełnień w zakresie oraz w terminie wskazanym przez KOP. W przypadku niespełnienia przez dany wniosek jednego lub więcej ww. kryteriów otrzymuje on ocenę negatywną pod względem formalno-merytorycznych i podlega odrzuceniu.

Ocena spełniania każdego z kryteriów jest przeprowadzana niezależnie przez dwóch członków KOP, będących pracownikami właściwej instytucji. KOP dokonuje oceny na podstawie listy sprawdzającej opracowanej przez IZ RPO WP (stanowiącej załącznik do instrukcji wykonawczej IZ RPO WP).

Po zakończeniu oceny wszystkich wniosków o dofinansowanie KOP sporządza protokół zawierający informacje o przebiegu i wynikach oceny. KOP przygotowuje listę ocenionych projektów wskazując projekty, które spełniły wymagane kryteria. Jeżeli wnioskowana kwota dofinansowania w ramach złożonych wniosków przekroczy 100% kwoty przeznaczonej na dany konkurs, o kolejności przyznania pomocy decyduje data i godzina wpływu wniosku o dofinansowanie.

Po zakończeniu konkursu IZ RPO WP przekazuje niezwłocznie wnioskodawcy pisemną informację o spełnieniu albo niespełnieniu kryteriów wyboru projektów.

6) Decyzja o przyznaniu dofinansowania

Rozstrzygnięcie konkursu polega na zatwierdzeniu przez właściwą instytucję listy ocenionych projektów, opracowanej przez komisję oceny projektów w trybie art. 44 ust. 4 ustawy.

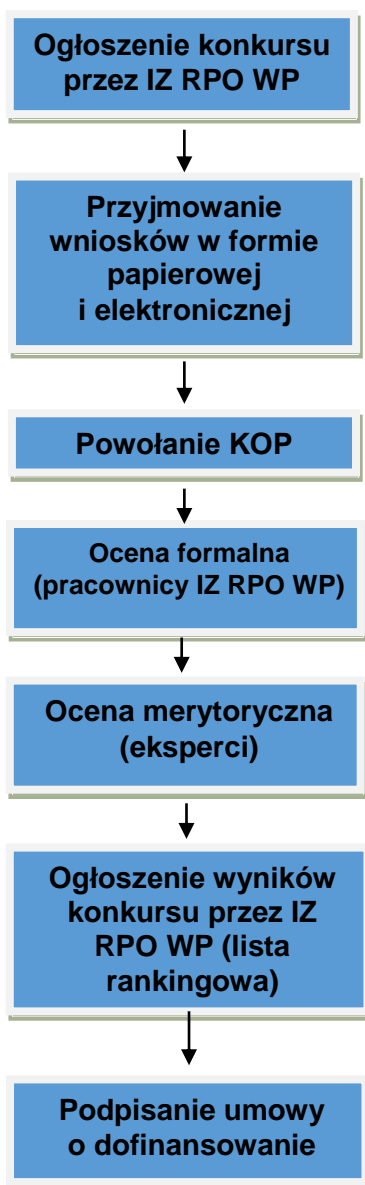
Właściwa instytucja na podstawie przeprowadzonej w oparciu o określone kryteria oceny podejmuje decyzję o przyznaniu dofinansowania projektu. Lista projektów podlega ogłoszeniu w sposób przewidziany w art. 46 ust. 4 ustawy, tj. poprzez zamieszczenie jej na stronie internetowej właściwej instytucji oraz na portalu.

Umowa o dofinansowanie projektu może zostać podpisana, a decyzja o dofinansowanie projektu może zostać podjęta, jeżeli projekt spełnia wszystkie kryteria, na podstawie, których został wybrany do dofinansowania.

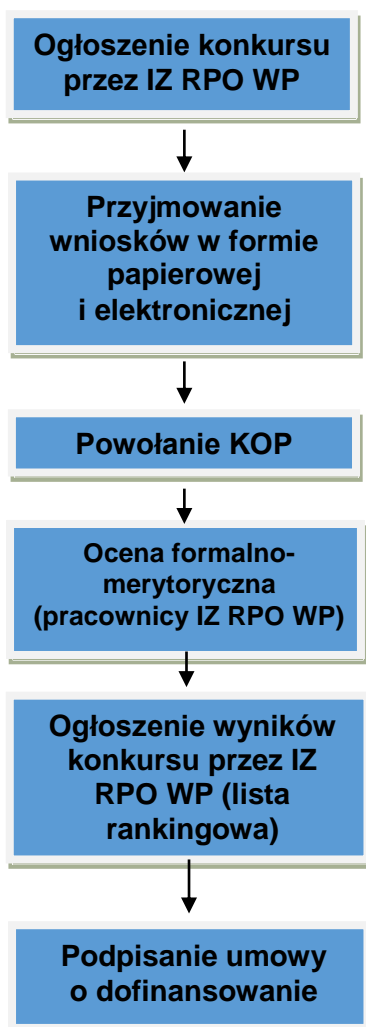
7) Procedura odwoławcza

IZ RPO WP 2014-2020 informuje wnioskodawców, których wnioski zostały odrzucone. Wnioskodawcy, w przypadku negatywnej oceny jego projektu wybieranego w trybie konkursowym, przysługuje prawo wniesienia protestu w celu ponownego sprawdzenia złożonego projektu w zakresie spełniania kryteriów wyboru projektów. Procedura odwoławcza została uregulowana w rozdziale 15 ustawy. W przypadku projektów realizowanych w trybie pozakonkursowym nie przewiduje się procedury odwoławczej.

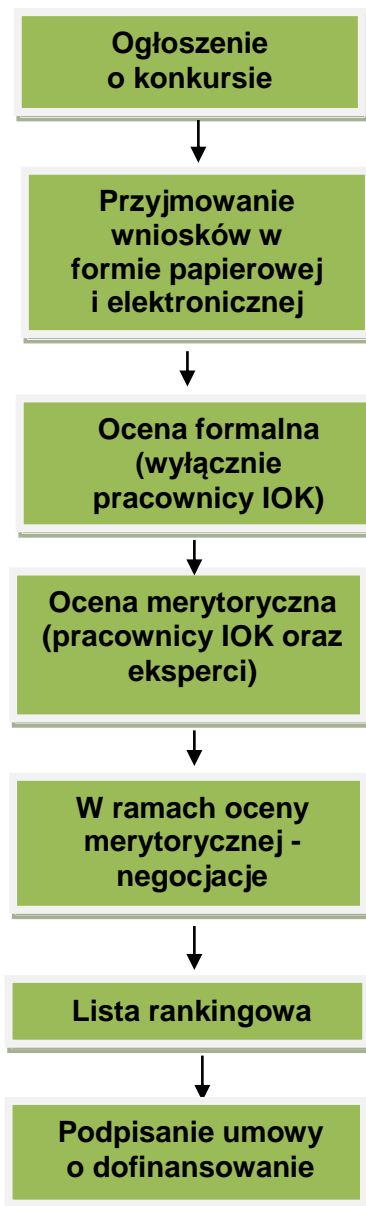
**Schemat naboru i oceny wniosków składanych w trybie konkursowym
RPO WP 2014-2020 w zakresie EFRR (z wyłączeniem procedury jednoetapowej)**

**Schemat naboru i oceny wniosków składanych w trybie konkursowym
RPO WP 2014-2020 w zakresie EFRR w ramach procedury jednoetapowej**

**Schemat naboru i oceny wniosków składanych w wyniku ogłoszenia naborów w trybie
konkursowym RPO WP 2014-2020 w zakresie EFS**

Tryby wyboru projektów w ramach RPO WP 2014-2020 w zakresie EFRR

Oś priorytetowa	Działanie	Poddziałanie (jeśli dotyczy)	Tryb wyboru projektów
I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	1.1 Wsparcie infrastruktury B+R jednostek naukowych	-	konkursowy
	1.2 Badania przemysłowe, prace rozwojowe oraz ich wdrożenia	-	konkursowy
			pozakonkursowy (zwiększenie potencjału regionalnego systemu innowacji)
	1.3 Promowanie przedsiębiorczości	-	konkursowy pozakonkursowy – projekty realizowane w formule ZIT
			pozakonkursowy (3. profesjonalizacja usług IOB, 4. promocja gospodarcza)
	1.4 Wsparcie MŚP	1.4.1 Dotacje bezpośrednie -	konkursowy
		1.4.2 Instrumenty finansowe	
II. Cyfrowe podkarpackie	2.1 Podniesienie efektywności i dostępności e-usług	-	konkursowy
III. Czysta Energia	3.1 Rozwój OZE	-	konkursowy pozakonkursowy - projekty realizowane w formule ZIT
	3.2 Modernizacja energetyczna budynków	-	konkursowy
	3.3 Poprawa jakości powietrza	3.3.1 Realizacja planów niskoemisyjnych	konkursowy pozakonkursowy - projekty realizowane w formule ZIT
		3.3.2 Redukcja emisji	konkursowy
IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	4.1 Zapobieganie i zwalczanie zagrożeń	-	konkursowy pozakonkursowy - projekty realizowane w formule ZIT
	4.2 Gospodarka odpadami	-	konkursowy pozakonkursowy - projekty realizowane w formule ZIT
	4.3 Gospodarka wodno-ściekowa	4.3.1 Gospodarka ściekowa	konkursowy pozakonkursowy - projekty realizowane w formule ZIT
		4.3.2 Zaopatrzenie w wodę	konkursowy pozakonkursowy - projekty realizowane w formule ZIT
	4.4 Kultura	-	konkursowy pozakonkursowy - projekty realizowane w formule ZIT
	4.5 Różnorodność biologiczna	-	konkursowy pozakonkursowy - projekty realizowane w formule ZIT
V. Infrastruktura komunikacyjna	5.1 Infrastruktura drogowa	-	pozakonkursowy / konkursowy
	5.2 Infrastruktura terminali przeładunkowych	-	konkursowy

	5.3 Infrastruktura kolejowa	-	pozakonkursowy
	5.4 Niskoemisyjny transport miejski	-	konkursowy pozakonkursowy - projekty realizowane w formule ZIT
VI. Spójność przestrzenna i społeczna	6.1 Rozwój potencjału endogenicznego regionu	-	konkursowy
	6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej	6.2.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	konkursowy / pozakonkursowy
		6.2.2 Infrastruktura pomocy społecznej	konkursowy
	6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej	-	konkursowy pozakonkursowy - projekty realizowane w formule ZIT
	6.4 Infrastruktura edukacyjna	6.4.1 Przedszkola	konkursowy
		6.4.2 Kształcenie zawodowe i ustawiczne oraz PWSZ	konkursowy / pozakonkursowy (w zakresie PWSZ)
		6.4.3 Szkolnictwo ogólne	konkursowy
		6.4.4 Instytucje popularyzujące naukę	konkursowy

Tryby wyboru projektów w ramach RPO WP 2014-2020 w zakresie EFS

Oś priorytetowa	Działanie	Poddziałanie (jeśli dotyczy)	Tryb wyboru projektów
VII. Regionalny rynek pracy	7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty konkursowe	-	konkursowy
	7.2 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty pozakonkursowe PUP	-	pozakonkursowy
	7.3 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	-	konkursowy
	7.4 Rozwój opieki żłobkowej w regionie	-	konkursowy
	7.5 Rozwój kompetencji pracowników sektora MŚP	-	konkursowy

	7.6 Programy profilaktyczne i zdrowotne w regionie	-	konkursowy
VIII. Integracja społeczna	8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	-	konkursowy
	8.2 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej/powiatowe centra pomocy społecznej	-	poza konkursowy / konkursowy* (*w sytuacji gdy do realizacji projektów w procedurze poza konkursowej nie przystępują wszystkie OPS i PCPR)
	8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych	-	konkursowy
	8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej	-	konkursowy
	8.5 Wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie	-	konkursowy
	8.6 Koordynacja sektora ekonomii społecznej w regionie – projekt poza konkursowy ROPS	-	poza konkursowy
IX. Jakość edukacji i kompetencji w regionie	9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej	-	konkursowy
	9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego	-	konkursowy
	9.3 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w obszarze TIK i języków obcych	-	konkursowy
	9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego	-	konkursowy
	9.5 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych	-	konkursowy
	9.6 Wsparcie stypendialne dla uczniów	9.6.1 Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych – szkolnictwo ogólne	poza konkursowy
		9.6.2 Wsparcie	poza konkursowy

		stypendialne dla uczniów zdolnych – szkolnictwo zawodowe	
X. Pomoc techniczna	10.1 Pomoc Techniczna	-	pozakonkursowy

II. OPIS POSZCZEGÓLNYCH OSI PRIORYTETOWYCH RPO WP 2014-2020 ORAZ POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ/ PODDZIAŁAŃ

OŚ PRIORYTETOWA I. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA

OŚ PRIORYTETOWA II. CYFROWE PODKARPACKIE

OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA

OŚ PRIORYTETOWA IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

OŚ PRIORYTETOWA V. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

OŚ PRIORYTETOWA VI. SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA

Zapisy powyższych osi priorytetowych będą przyjęte na kolejnym etapie.

OŚ PRIORYTETOWA VII. REGIONALNY RYNEK PRACY

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

VII. Regionalny rynek pracy

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy.
2. Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa.
3. Zwiększenie liczby nowo utworzonych, trwałych mikroprzedsiębiorstw.
4. Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób mających utrudniony dostęp do rynku pracy z powodu sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3.
5. Podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora MŚP i ich pracowników.
6. Zwiększenie uczestnictwa w programach zdrowotnych zmierzające do utrzymania aktywności zawodowej.

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	227 385 570
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podkarpackiego.	

DZIAŁANIE 7.1 – POPRAWA SYTUACJI OSÓB BEZROBOTNYCH NA RYNKU PRACY – projekty konkursowe

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 7.1	Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty konkursowe Ewentualne wydzielenie podziałania dotyczącego projektów ZIT zostanie ustalone na późniejszym etapie prac nad SZOOP.
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 7.1	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy. Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa.

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 7.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba osób odchodzących z rolnictwa pracujących po opuszczeniu programu [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 7.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób odchodzących z rolnictwa objętych wsparciem w programie [os.].
10. Typy projektów	Działanie 7.1	<p>1. Programy aktywizacji zawodowej obejmujące jedną lub kilka z następujących form wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) identyfikację potrzeb uczestnika projektu (między innymi poprzez diagnozowanie potrzeb szkoleniowych) oraz opracowanie/aktualizację dla każdego uczestnika projektu Indywidualnego Planu Działania lub dokumentu równoważnego spełniającego tę samą funkcję (element obligatoryjny każdego projektu, z zastrzeżeniem, że projekty obejmujące wyłącznie ten typ operacji nie będą przyjmowane do dofinansowania), b) poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy, c) staże i praktyki zawodowe¹,

¹ Osobom uczestniczącym w stażu lub odbywającym praktyki zawodowe przysługuje miesięczne stypendium, którego kwota musi być zgodna z kwotą określoną w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 (IP określi także wysokość stypendium w regulaminie konkursu).

		<p>d) szkolenia² prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji i kompetencji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączona z praktyką zawodową u pracodawcy),</p> <p>e) subsydiowane zatrudnienie,</p> <p>f) refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy³,</p> <p>g) wsparcie adaptacyjne pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach zatrudnienia subsydiowanego, jak również dla osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji pracownika/ stażysty/praktykanta do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy. Wsparcie adaptacyjne może obejmować doradztwo, szkolenia oraz wsparcie indywidualnego opiekuna, w przypadku osób z niepełnosprawnościami finansowanie pracy asystenta osoby niepełnosprawnej,</p> <p>h) wspieranie mobilności zawodowej poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, w tym poprzez finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie (np. bon na zasiedlenie).</p> <p>2. Realizacja ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej (USMT) EURES zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno – gospodarczych regionu. Realizacja tego typu operacji ma charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowania branż, zawodów lub kompetencji, w których sytuacja na rynku pracy wymaga realizacji USMT⁴.</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach</p>
--	--	---

² Maksymalna wysokość stypendium szkoleniowego musi być zgodna z kwotą określoną w Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 (IP określi także wysokość stypendium szkoleniowego w regulaminie konkursu).

³ Decyzją IZ ta forma wsparcia możliwa do realizacji wyłącznie w projektach realizowanych przez powiatowe urzędy pracy na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.)

⁴ IP określi branże, zawody lub kompetencje, które wymagają realizacji USMT.

		realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.
11. Typ beneficjenta	Działanie 7.1	<ul style="list-style-type: none"> wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym: publiczne służby zatrudnienia, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 7.1	<ol style="list-style-type: none"> Osoby bezrobotne⁵, bierne zawodowo oraz poszukujące pracy w wieku powyżej 29 roku życia⁶ należące, co najmniej do jednej z następujących grup: <ul style="list-style-type: none"> osoby od 50 roku życia⁷, osoby długotrwale bezrobotne⁸, kobiety, osoby niepełnosprawne, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych⁹. Rolnicy i członkowie ich rodzin¹⁰, prowadzący indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha¹¹, zamierzający odejść z rolnictwa, należący do wyżej wymienionych grup. Osoby bezrobotne, osoby bierne zawodowo oraz poszukujące pracy¹² - w zakresie usług w ramach sieci EURES.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 7.1	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 7.1	Nie dotyczy

⁵ W odniesieniu do projektów powiatowych urzędów pracy są to osoby bezrobotne należące do I lub II profilu pomocy w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.).

⁶ Osoba powyżej 29 roku życia, to osoba, która w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie miała ukończone 30 lat (od dnia 30 urodzin).

⁷ Osoba od 50 roku życia, to osoba, która w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie miała ukończone 50 lat (od dnia 50 urodzin).

⁸ Definicja osoby długotrwale bezrobotnej została zawarta w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. W przypadku projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy, będą to bezrobotni spełniający warunki określone wymaganiami projektu wynikające nie z rejestracji w urzędzie pracy, lecz oświadczenia uczestnika projektu.

⁹ Osoba o niskich kwalifikacjach to osoba posiadająca wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie - zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego w realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. **ISCED 3:** wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycie umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

¹⁰ Wsparciem w ramach Działania mogą zostać objęte osoby powyżej 29 roku życia, to jest osoby, które w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie mają ukończone 30 lat (od dnia 30 urodzin).

¹¹ W rozumieniu art. 2 ust. 1, pkt 2, lit. d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.).

¹² Wsparciem w ramach Działania mogą zostać objęte osoby powyżej 29 roku życia, to jest osoby, które w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie mają ukończone 30 lat (od dnia 30 urodzin).

15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 7.1	Region słabiej rozwinięty 80 109 301
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 7.1	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020, • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 7.1	Dedykowane konkursy dla obszarów funkcjonalnych 8 regionalnych biegunów wzrostu, tj. MOF Krosno, Dębica-Ropczyce, Przemyśl, Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław-Przeworsk, Sanok-Lesko, Stalowa Wola. Dedykowany konkurs dla beneficjentów realizujących projekty dla ostatecznych odbiorców z następujących powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego ziemskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego. Kwota dla w/w wynosi 10 700 000 euro.
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 7.1	Projekty wybierane będą w trybie konkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 7.1	1. Realizacja projektów zgodna z: <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020,

		<ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców wsparcia będą zgodne z zasadą efektywności zatrudnieniowej, tj. rezultat interwencji zostanie uzyskany w sytuacji, gdy odpowiedni odsetek uczestników projektów podejmie zatrudnienie po opuszczeniu programu.</p> <p>3. Wsparcie w przypadku osób będących właścicielami lub posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub osób będących współmałżonkami tych osób, a także osób będących domownikami, podlegających ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe, które posiadają status osoby bezrobotnej zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest ukierunkowane na podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i ma na celu przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych.</p> <p>4. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 7.1	<p>Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p>

		Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.1	Nie więcej niż 10% wartości projektu (w tym cross – financing) ¹³ .
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 7.1	<p>W przypadku występowania dochodu w projekcie, kwota szacowanego dochodu pomniejszała będzie kwotę dofinansowania.</p> <p>W przypadku, gdy nie wszystkie koszty w ramach projektu są kwalifikowalne, dochód zostaje przyporządkowany proporcjonalnie (z zastrzeżeniem sytuacji, gdy możliwe jest bezpośrednie przyporządkowanie) do kwalifikowanych i niekwalifikowalnych wydatków projektu.</p> <p>W przypadku, gdy dochód związany z projektem został osiągnięty przy współudziale kosztów ponoszonych poza projektem i możliwe jest określenie udziału kosztów realizacji projektu w osiągnięciu tego dochodu, należy pomniejszyć wydatki kwalifikowalne o ten udział.</p>
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 7.1	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR¹⁴, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p>

¹³Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

¹⁴ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

		Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 7.1	<p>Rodzaje pomocy: Pomoc <i>de minimis</i>, pomoc publiczna na szkolenia i/lub doradztwo i/lub subsydiowanie zatrudnienia i/lub doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy i/lub dotacja na utworzenie przedsiębiorstwa.</p> <p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 7.1	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 7.1	<p>95%¹⁵</p> <p>Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy</p>

¹⁵ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - *Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS*. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 oraz projektów objętych regułami pomocy publicznej.

(środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)		
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.1	5%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 7.1	Minimalna wartość projektu: 250 000 PLN Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ¹⁶
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 7.1	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 7.1	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 7.1	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 7.1	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów	Działanie 7.1	Nie dotyczy

¹⁶ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu może zostać wprowadzona po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach działania 7.1.

finansowych		
-------------	--	--

DZIAŁANIE 7.2 – POPRAWA SYTUACJI OSÓB BEZROBOTNYCH NA RYNKU PRACY – projekty pozakonkursowe PUP

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 7.2	Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty pozakonkursowe PUP
7. Cel szczegółowy działania	Działanie 7.2	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy. Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 7.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu [os.] • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [os.] • Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej [szt.] • Liczba osób odchodzących z rolnictwa pracujących po opuszczeniu programu [os.]
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 7.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie [os.] • Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [os.] • Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [os.] • Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [os.] • Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [os.] • Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie [os.] • Liczba osób odchodzących z rolnictwa objętych wsparciem w programie [os.]

10. Typy projektów	Działanie 7.2	<p>1. Usługi i instrumenty rynku pracy określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z wyłączeniem robót publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.), finansowane ze środków Funduszu Pracy.</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
11. Typ beneficjenta	Działanie 7.2	Powiatowe Urzędy Pracy Województwa Podkarpackiego
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 7.2	<ul style="list-style-type: none"> osoby powyżej 29 roku życia¹⁷, bez pracy, zarejestrowane w PUP, jako bezrobotne, należące do I lub II profilu pomocy w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.), należące co najmniej do jednej z następujących grup: <ul style="list-style-type: none"> osoby od 50 roku życia¹⁸ osoby długotrwale bezrobotne¹⁹ kobiety osoby niepełnosprawne osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych²⁰. rolnicy i członkowie ich rodzin²¹, prowadzący indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha²², zamierzający odejść z rolnictwa, należący do wyżej wymienionych grup.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 7.2	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

¹⁷ Osoba powyżej 29 roku życia, to osoba, która w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie miała ukończone 30 lat (od dnia 30 urodzin).

¹⁸ Osoba od 50 roku życia, to osoba, która w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie miała ukończone 50 lat (od dnia 50 urodzin).

¹⁹ Definicja osoby długotrwale bezrobotnej została zawarta w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. W projektach realizowanych przez powiatowe urzędy pracy, będą to bezrobotni spełniający warunki określone wymaganiami projektu wynikające nie z rejestracji w urzędzie pracy, lecz oświadczenia uczestnika projektu.

²⁰ Osoba o niskich kwalifikacjach to osoba posiadająca wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie - zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego w realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. **ISCED 3:** wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

²¹ Wsparciem w ramach Działania mogą zostać objęte osoby powyżej 29 roku życia to jest osoby, które w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie mają ukończone 30 lat (od dnia 30 urodzin).

²² W rozumieniu art. 2 ust. 1, pkt 2, lit. d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.).

14. Instytucja wdrażająca	Działanie 7.2	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)		Region słabiej rozwinięty
	Działanie 7.2	57 000 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 7.2	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 7.2	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 7.2	Projekty wybierane będą w trybie pozakonkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 7.2	Realizacja projektów zgodna z: 1. Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. 2. Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 3. Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.

20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 7.2	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.2	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 7.2	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 7.2	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 jedynie w odniesieniu do kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem do wysokości określonej w art. 9 ust. 2d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.).</p> <p>Nie przewiduje się finansowania zaliczkowego – finansowanie projektów odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.).</p>
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 7.2	<p>Rodzaje pomocy: Pomoc <i>de minimis</i>, pomoc publiczna na szkolenia i/lub doradztwo i/lub subsydiowanie zatrudnienia i/lub doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy i/lub dotacja na utworzenie przedsiębiorstwa</p> <p>W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014

		<p>z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (Dz. U. z 2014 poz. 864) • Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2014 poz. 846) • Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 kwietnia 2012 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2012 poz. 457)
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 7.2	85%

26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 7.2	100% ²³ Zgodnie z częścią III indykatorywny plan finansowy
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.2	Nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 7.2	Nie dotyczy
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 7.2	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 7.2	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 7.2	Nie dotyczy

²³ Zgodnie z załącznikiem 2c do projektu aneksu do Kontraktu Terytorialnego - Podział kwoty Funduszu Pracy na kolejne lata wdrażania projektów.

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 7.2	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 7.2	Nie dotyczy

DZIAŁANIE 7.3 – WSPARCIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
6. Nazwa działania/poddziałania	Działanie 7.3	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości Ewentualne wydzielenie poddziałania dotyczącego projektów ZIT zostanie ustalone na późniejszym etapie prac nad SZOOP.
7. Cel szczegółowy działania	Działanie 7.3	Zwiększenie liczby nowo utworzonych, trwałych mikroprzedsiębiorstw.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 7.3	<ul style="list-style-type: none"> Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej [szt.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 7.3	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie [os.]. Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie [os.].
10. Typy projektów	Działanie 7.3	1. Bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej: <ul style="list-style-type: none"> a) wsparcie doradczo – szkoleniowe dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej uwzględniające indywidualne potrzeby uczestników,

		<p>b) bezzwrotne dotacje - przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości, do wysokości określonej w Wytocznych MIR w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020,</p> <p>c) wsparcie pomostowe - wsparcie finansowe może być uzupełnione o wsparcie w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych) oraz pomoc finansową wypłacaną miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego na dzień wypłacenia wsparcia bezzwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia (uruchomienia) działalności gospodarczej.</p> <p>2. Zwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej:</p> <p>a) doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej,</p> <p>b) pożyczki na uruchomienie działalności gospodarczej w wysokości do 60 000 PLN na osobę przyznawane na warunkach preferencyjnych.</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane, jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
--	--	---

11. Typ beneficjenta	Działanie 7.3	<ol style="list-style-type: none"> 1. W przypadku wsparcia bezzwrotnego – wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). 2. W zakresie zwrotnych form wsparcia – podmioty zarządzające instrumentami finansowymi, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> • banki krajowe, banki zagraniczne, instytucje kredytowe lub instytucje finansowe, • banki spółdzielcze, • podmioty, które nie działają w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczają zyski na cele statutowe służące tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości przez udzielanie pożyczek, • konsorcja powyższych podmiotów.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 7.3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby bezrobotne oraz bierne zawodowo zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) w przypadku wsparcia bezzwrotnego (punkt 1: typy projektów) osobami uprawnionymi będą wyłącznie osoby bezrobotne oraz bierne zawodowo powyżej 29 roku życia²⁴ będące w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • osoby w wieku od 50 roku życia²⁵, • osoby długotrwale bezrobotne²⁶, • kobiety, • osoby niepełnosprawne. b) w przypadku wsparcia zwrotnego (punkt 2: typy projektów) przyznawanego na warunkach preferencyjnych: <ul style="list-style-type: none"> • osoby powyżej 29 roku życia²⁷ należące do grupy osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo, w tym rolnicy i członkowie ich

²⁴ Osoba powyżej 29 roku życia, to osoba, która w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie miała ukończone 30 lat (od dnia 30 urodzin).

²⁵ Osoba od 50 roku życia, to osoba, która w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie miała ukończone 50 lat (od dnia 50 urodzin).

²⁶ Definicja osoby długotrwale bezrobotnej została zawarta w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. W przypadku projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy, będą to bezrobotni spełniający warunki określone wymaganiami projektu, wynikające nie z rejestracji w urzędzie pracy, lecz oświadczenia uczestnika projektu.

²⁷ Osoba powyżej 29 roku życia, to osoba, która w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie miała ukończone 30 lat (od dnia 30 urodzin).

		rodzin, prowadzący indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha ²⁸ , zamierzający odejść z rolnictwa.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 7.3	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 7.3	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 7.3	Region słabiej rozwinięty
		57 300 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 7.3	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020, • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 7.3	<ul style="list-style-type: none"> • Dedykowane konkursy dla obszarów funkcjonalnych 8 regionalnych biegunów wzrostu, tj. MOF Krosno, Dębica-Ropczyce, Przemyśl, Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław-Przeworsk, Sanok-Lesko, Stalowa Wola. • Dedykowany konkurs dla beneficjentów realizujących projekty dla ostatecznych odbiorców z następujących powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego ziemskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego. Kwota dla w/w wynosi 5 500 000 euro.
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego	Działanie 7.3	<p>Projekty wybierane będą w trybie konkursowym.</p> <p>Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.</p>

²⁸ W rozumieniu art. 2 ust. 1, pkt 2, lit. d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.).

za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 7.3	<ol style="list-style-type: none"> Realizacja projektów zgodna z: <ul style="list-style-type: none"> Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. Wsparcie w postaci instrumentów zwrotnych dla osób niebędących w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy (a więc osób spoza grupy bezrobotnych i biernych zawodowo: w wieku od 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych, kobiet, osób niepełnosprawnych) będzie stanowić nie więcej niż 20% alokacji w ramach Działania 7.3 . Wsparcie nie jest udzielane osobom, które posiadały wpis do rejestru CEIDG, były zarejestrowane w KRS lub prowadziły działalność gospodarczą na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu. Obowiązkowym elementem rekrutacji do projektu jest rozmowa z doradcą zawodowym, której celem jest weryfikacja predyspozycji kandydata (w tym np. osobowościowych, poziomu motywacji) do samodzielnego założenia i prowadzenia działalności gospodarczej. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji

		wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 7.3	Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.3	Nie więcej niż 10% wartości projektu (w tym cross – financing). ²⁹
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 7.3	Nie dotyczy

²⁹Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Działanie 7.3</p>	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR³⁰, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
--	----------------------	--

³⁰ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie 7.3</p>	<p>Rodzaje pomocy: Pomoc <i>de minimis</i>, pomoc publiczna na szkolenia i/lub doradztwo i/lub subsydiowanie zatrudnienia i/lub doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy i/lub dotacja na utworzenie przedsiębiorstwa.</p> <p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu</p>	<p>Działanie 7.3</p>	<p>85%</p>

26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 7.3	95% ³¹ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.3	5% ³² Do określenia przez IP w dokumentacji konkursowej na podstawie badania luki finansowej ³³
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 7.3	Minimalna wartość projektu: 250 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ³⁴ .
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 7.3	Nie dotyczy

³¹ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - *Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS* – nie dotyczy instrumentów inżynierii finansowej, w przypadku projektów dotyczących wsparcia bezzwrotnego - dotyczy wyłącznie części budżetu projektu pomniejszonego o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej.

³² W odniesieniu do projektów dotyczących bezzwrotnych form wsparcia (punkt 1: typy projektów), wymagany wkład własny wynosi 5% wartości projektów pomniejszonej o wartość dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

³³ W odniesieniu do projektów dotyczących instrumentów finansowych (punkt 2: typy projektów).

³⁴ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu może zostać wprowadzona po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach Działania 7.3

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 7.3	5 730 000
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 7.3	Pośrednik finansowy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 7.3	Pożyczka
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 7.3	Osoby powyżej 29 roku życia ³⁵ należące do grupy osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo, w tym rolnicy i członkowie ich rodzin, prowadzący indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha ³⁶ , zamierzający odejść z rolnictwa.

DZIAŁANIE 7.4 - ROZWÓJ OPIEKI ŻŁOBKOWEJ W REGIONIE

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 7.4	Rozwój opieki żłobkowej w regionie Ewentualne wydzielenie poddziałania dotyczącego projektów ZIT zostanie ustalone na późniejszym etapie prac nad SZOOP.
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 7.4	Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób mających utrudniony dostęp do rynku pracy z powodu sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3.

³⁵ Osoba powyżej 29 roku życia, to osoba, która w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie miała ukończone 30 lat (od dnia 30 urodzin).

³⁶ W rozumieniu art. 2 ust. 1, pkt 2, lit. d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.).

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 7.4	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 7.4	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 [szt.]. • Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie [os.].
10. Typy projektów	Działanie 7.4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie nowych podmiotów opieki nad dziećmi do lat 3 (m.in. żłobki, żłobki przyzakładowe, kluby dziecięce)³⁷. 2. Tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie dziennego opiekuna³⁸. 3. Tworzenie nowych miejsc opieki w istniejących instytucjach opieki nad dziećmi (m.in. żłobkach, żłobkach przyzakładowych, klubach dziecięcych)³⁹. 4. Zwiększenie dostępności usług opieki nad dziećmi (w tym poprzez pokrycie kosztów opieki) dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dla których obowiązek opieki nad dziećmi stanowi barierę w dostępie do rynku pracy. <p>W przypadku typów projektów 1-3 przewiduje się możliwość pobierania opłat związanych z opieką nad dzieckiem do lat 3.</p> <p>W typie projektu 4 przewiduje się możliwość zwolnienia z odpłatności z tytułu objęcia wsparciem dziecka do lat 3 osób, które w momencie przyjmowania dziecka do placówki korzystają ze świadczeń pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.).</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane jako projekty</p>

³⁷ W rozumieniu przepisów ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2013 poz. 1457).

³⁸ J.w.

³⁹ J.w.

		partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.
11. Typ beneficjenta	Działanie 7.4	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 7.4	Rodzice lub prawni opiekunowie dzieci w wieku do 3 roku życia w przypadku, gdy co najmniej jedno z rodziców lub opiekunów prawnych powraca na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem lub wychowaniem dziecka ⁴⁰ .
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 7.4	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 7.4	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 7.4	Region słabiej rozwinięty
		18 256 114
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 7.4	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020, • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 7.4	Dedykowane konkursy dla obszarów funkcjonalnych 8 regionalnych biegunów wzrostu, tj. MOF Krosno, Dębica-Ropczyce, Przemyśl, Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław-Przeworsk, Sanok-Lesko, Stalowa Wola.
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego	Działanie 7.4	Projekty wybierane będą w trybie konkursowym.
		Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie

⁴⁰ Przez rodzica/opiekuna prawnego należy rozumieć:

- osobę bezrobotną lub osobę bierną zawodowo pozostającą poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, która przerwała karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywającą na urlopie macierzyńskim, rodzicielskim lub wychowawczym w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz 1662 z późn. zm.);
- osobę opiekującą się dzieckiem do lat 3, której w okresie opieki nad dzieckiem kończy się umowa o pracę, osobę zatrudnioną na czas określony, pracującą będącą w trakcie przerwy związanej z urlopem macierzyńskim, rodzicielskim lub wychowawczym w rozumieniu ustawy dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz 1662 z późn. zm.);

za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 7.4	<p>1. Realizacja projektów zgodna z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. • Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Wsparcie w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych lub dziennego opiekuna gwarantuje zwiększenie liczby miejsc opieki prowadzonych przez daną instytucję publiczną lub niepubliczną. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku dostosowania istniejących miejsc do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.</p> <p>3. Finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat w formie żłobków lub klubów dziecięcych oraz dziennego opiekuna w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS może być zapewnione przez okres nie dłuższy niż 24 miesiące.</p> <p>4. Wymagane jest zapewnienie trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych i przez opiekuna dziennego przez okres, co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu określonej w umowie o dofinansowanie.</p> <p>5. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę czy inną prawnie dozwoloną formę</p>

		organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 7.4	Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.4	Nie więcej niż 20% wartości projektu (w tym cross – financing). ⁴¹
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 7.4	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 7.4	Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR ⁴² , stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.

⁴¹Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

⁴² Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

		Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.). Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 7.4	W ramach działania zastosowanie może mieć: <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 7.4	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie)	Działanie 7.4	95% ⁴³ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy.

⁴³ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - *Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS*, z zastrzeżeniem, że IOK może określić w regulaminie konkursu niższy poziom dofinansowania, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - *Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS*. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej.

z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)		
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.4	5% ⁴⁴
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 7.4	Minimalna wartość projektu: 250 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ⁴⁵ .
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 7.4	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 7.4	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 7.4	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 7.4	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 7.4	Nie dotyczy

⁴⁴ IOK może określić w regulaminie konkursu wyższy wkład własny beneficjenta, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego- Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS.

⁴⁵ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu może zostać wprowadzona po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach działania 7.4.

DZIAŁANIE 7.5 - ROZWÓJ KOMPETENCJI PRACOWNIKÓW SEKTORA MŚP

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 7.5	Rozwój kompetencji pracowników sektora MŚP
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 7.5	Podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora MŚP i ich pracowników.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 7.5	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie [szt.]. • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 7.5	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie [szt.]. • Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [os.].
10. Typy projektów	Działanie 7.5	<p>1. Dofinansowanie usług rozwojowych, w tym podnoszenie kwalifikacji pracowników, wynikających z diagnozy potrzeb rozwojowych przedsiębiorstwa.</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>

11. Typ beneficjenta	Działanie 7.5	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych) ⁴⁶ .
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 7.5	Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa (to jest przedsiębiorcy oraz pracownicy przedsiębiorstw sektora MŚP ⁴⁷) mające siedzibę lub oddział na terenie województwa podkarpackiego.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 7.5	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 7.5	Nie dotyczy
15. Kategoria (e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 7.5	Region słabiej rozwinięty
		9 331 094
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 7.5	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 7.5	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 7.5	Projekty wybierane będą w trybie konkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 7.5	1. Realizacja projektów zgodna z: <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu

⁴⁶ Dodatkowe warunki dotyczące Beneficjenta określone zostały w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020.

⁴⁷ zgodnie z definicją zawartą w Rozdziale 7 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.).

		<p>Spójności na lata 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytocznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020, • Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytocznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Wsparcie będzie realizowane poprzez Regionalny system dystrybucji środków przeznaczonych na usługi rozwojowe w zakresie podnoszenia kompetencji/kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw (tzw. Podmiotowy System Finansowania), który oparty będzie na podejściu popytowym zintegrowanym z krajowym Rejestrem Usług Rozwojowych oraz docelowo spójnym z opracowaną Polską Ramą Kwalifikacji.</p> <p>3. Przedsiębiorcy mają możliwość wyboru usług/usługi zgodnie z własnymi potrzebami rozwojowymi. Dofinansowanie usługi rozwojowej nie może przekraczać 80% jej wartości - z zastrzeżeniem, że limit ten będzie różny dla poszczególnych kategorii przedsiębiorstwa (mikro-, małe, średnie) i preferowanych grup docelowych (uczestników w wieku powyżej 50 r.ż. lub o niskich kwalifikacjach). Ograniczenie dotyczyło będzie także wysokości kwoty dofinansowania przypadającej na przedsiębiorstwo oraz pracownika korzystającego z usługi/usług rozwojowych. Szczegółowe warunki dotyczące powyższych ograniczeń zostaną określone w regulaminie konkursu.</p> <p>4. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego (subregionu) z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania	Działanie 7.5	Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach

cross-financingu (%)		Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – financingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.5	Nie więcej niż 10% wartości projektu (w tym cross – financing) ⁴⁸ .
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 7.5	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 7.5	Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR ⁴⁹ , stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne. Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.). Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.

⁴⁸Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

⁴⁹ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie 7.5</p>	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu</p>	<p>Działanie 7.5</p>	<p>85%</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)</p>	<p>Działanie 7.5</p>	<p>85%</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków</p>	<p>Działanie 7.5</p>	<p>15%</p>

kwalikowalnych		
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 7.5	Minimalna wartość projektu: 500 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: 10 000 000 PLN.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 7.5	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 7.5	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 7.5	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 7.5	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 7.5	Nie dotyczy

DZIAŁANIE 7.6 – PROGRAMY PROFILAKTYCZNE I ZDROWOTNE W REGIONIE

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 7.6	Programy profilaktyczne i zdrowotne w regionie
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 7.6	Zwiększenie uczestnictwa w programach zdrowotnych zmierzające do utrzymania aktywności zawodowej.

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 7.6	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne [os.]. • Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 7.6	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS [os.]. • Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców [szt.].
10. Typy projektów	Działanie 7.6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia przekwalifikujące pracowników długotrwale pracujących w warunkach szkodliwych, przygotowujące do kontynuowania pracy na stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia – projekty realizowane we współpracy z pracodawcami. 2. Wdrażanie programów zdrowotnych służących wspieraniu aktywności zawodowej, dotyczące w szczególności profilaktyki (pierwotnej i wtórnej) chorób układu krążenia układu ruchu, chorób onkologicznych zwłaszcza w zakresie m.in. nowotworów jelita grubego, piersi, szyjki macicy⁵⁰. 3. Wdrażanie programów zdrowotnych dot. chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu – w szczególności nowotwór płuc. 4. Wypracowanie i wdrażanie we współpracy z pracodawcami programów profilaktycznych w zakresie chorób zawodowych. 5. Współfinansowanie rehabilitacji leczniczej/medycznej ułatwiającej osobom w wieku aktywności zawodowej powrót do pracy lub utrzymanie aktywności zawodowej⁵¹. <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
11. Typ beneficjenta	Działanie 7.6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie

⁵⁰ W zakresie zgodnym z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze zdrowia na lata 2014-2020. W przypadku realizacji programu profilaktycznego w zakresie szyjki macicy kosztem kwalifikowalnym będzie finansowanie badań w kierunku HPV.

⁵¹ Możliwość finansowania usług zdrowotnych z zakresu rehabilitacji zgodna z warunkami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020.

		przepisów odrębnych), w tym: a) POZ w tym prywatne i publiczne jednostki świadczące usługi medyczne, b) organizacje pozarządowe z doświadczeniem w działaniach profilaktycznych i rehabilitacyjnych, c) podmioty ekonomii społecznej ⁵² .
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 7.6	1. Osoby zatrudnione, w tym w warunkach szkodliwych. 2. Osoby pozostające bez zatrudnienia ⁵³ .
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 7.6	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 7.6	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)		Region słabiej rozwinięty
	Działanie 7.6	5 389 061
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 7.6	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: • zastosowanie cross-financing, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020, • Komitet sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 7.6	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 7.6	Projekty wybierane będą w trybie konkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 7.6	1. Realizacja projektów zgodna z: • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie

⁵² Podmioty ekonomii społecznej rozumiane zgodnie z zapisami Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

⁵³ Przez osoby pozostające bez zatrudnienia rozumie się osoby w wieku aktywności zawodowej (18-67 lat), które z różnych przyczyn zdiagnozowane zostały, jako osoby niezdolne do pracy (czasowa niezdolność do pracy z przyczyn wynikających ze środowiska pracy a nie zdarzeń losowych).

		<p>kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze zdrowia na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. • <i>Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020</i> oraz Planem działań w sektorze zdrowia uzgodnionym z Komitetem Sterującym ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. <p>2. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 7.6	<p>Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).</p>
21. Dopuszczalna	Działanie 7.6	Nie więcej niż 10% wartości projektu (w tym cross – financing) ⁵⁴ .

⁵⁴Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych		
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 7.6	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 7.6	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR⁵⁵, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 7.6	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów</p>

⁵⁵ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

		operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 7.6	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 7.6	95% ⁵⁶ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.6	5% ⁵⁷
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 7.6	Minimalna wartość projektu: 200 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ⁵⁸ .

⁵⁶ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS, z zastrzeżeniem, że IOK może określić w regulaminie konkursu niższy poziom dofinansowania, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej.

⁵⁷ IOK może określić w regulaminie konkursu wyższy wkład własny beneficjenta, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS.

⁵⁸ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu zostanie oszacowana po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach działania 7.6.

29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 7.6	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 7.6	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 7.6	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 7.6	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 7.6	Nie dotyczy

OŚ PRIORYTETOWA VIII. INTEGRACJA SPOŁECZNA

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

OŚ PRIORYTETOWA VIII INTEGRACJA SPOŁECZNA

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę ich zdolności do zatrudnienia
2. Zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
3. Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych
4. Wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej w aktywizacji osób w niekorzystnej sytuacji oraz w dostarczaniu usług użyteczności społecznej w regionie

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	Europejski Fundusz Społeczny (EFS)	169 088 779
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podkarpackiego.	

DZIAŁANIE 8.1 AKTYWNA INTEGRACJA OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 8.1	Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym Ewentualne wydzielenie poddziałania dotyczącego projektów ZIT zostanie ustalone na późniejszym etapie prac nad SZOOP.
7. Cel szczegółowy działania	Działanie 8.1	Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę ich zdolności do zatrudnienia.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [os.].
10. Typy projektów	Działanie 8.1	1. Zintegrowane oraz zindywidualizowane programy ⁵⁹ realizowane w oparciu o ścieżkę reintegracji, obejmujące usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym ⁶⁰ , edukacyjnym ⁶¹ , zdrowotnym ⁶² , zawodowym ⁶³ zawierające instrumenty odpowiadające na indywidualne potrzeby m.in.:

⁵⁹ W tym: programy wychodzenia z bezdomności, programy aktywizacji wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapeutycznych, programy usamodzielniania wychowanków opuszczających instytucjonalne oraz rodzinne formy pieczy zastępczej, programy reintegracji zawodowej i społecznej, w tym realizowane przez podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. CIS i KIS), w tym rozwój i upowszechnianie zatrudnienia wspieranego, programy na rzecz wsparcia zatrudnienia i rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (w szczególności programy zatrudnienia wspomagane).

⁶⁰ Celem usług jest nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej.

⁶¹ Celem usług jest wzrost poziomu wykształcenia, dostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy.

⁶² Celem usług jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.

		<p>a) pracy socjalnej⁶⁴,</p> <p>b) poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową,</p> <p>c) poradnictwa specjalistycznego, w tym: poradnictwo prawne w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów; poradnictwo rodzinne, obejmujące wsparcie rodziny naturalnej i zastępczej, opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną; poradnictwo psychologiczne, będą świadczone, jako jeden z elementów szerszego, kompleksowego wsparcia zdefiniowanego na podstawie indywidualnej diagnozy uczestników projektów,</p> <p>d) uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej lub Klubie Integracji Społecznej,</p> <p>e) zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową,</p> <p>f) działań diagnostycznych i terapeutycznych dla dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z zaburzeniami komunikacyjnymi dysleksją i dyskalkulią dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym⁶⁵.</p> <p>2. Włączanie osób z niepełnosprawnościami w zajęcia na rzecz aktywizacji zawodowej, realizowane w warsztatach terapii zajęciowej poprzez finansowanie zajęć związanych z uczestnictwem w WTZ (w zakresie nie finansowanym przez PFRON)⁶⁶ oraz działań na rzecz aktywnej integracji dotychczas nie oferowanych przez WTZ (np. zajęcia aktywizacyjne)⁶⁷, stanowiących poszerzenie oferty WTZ.</p>
--	--	--

⁶³ Celem usług jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, pomoc w utrzymaniu zatrudnienia. Działania z tego zakresu nie mogą stanowić pierwszego elementu wsparcia w ramach ścieżki reintegracji. Instrumenty aktywizacji zawodowej są realizowane wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej określone w Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

⁶⁴ Projekty obejmujące wyłącznie pracę socjalną nie są wybierane do dofinansowania.

⁶⁵ Działania tego typu nie mogą stanowić jedynego elementu projektu.

⁶⁶ M.in. usługi trenera pracy, usługi asystenckie, realizacja praktyk lub staży dla uczestników WTZ.

⁶⁷ Działania w postaci usług aktywnej integracji muszą być obowiązkowo ukierunkowane na przygotowanie uczestników do podjęcia zatrudnienia w ZAZ, na otwartym bądź chronionym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej.

		<p>3. Wsparcie działalności w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej, w szczególności prowadzonej przez takie podmioty jak Zakłady Aktywności Zawodowej, Kluby oraz Centra Integracji Społecznej⁶⁸, w tym rozwój i upowszechnianie zatrudnienia wspieranego.</p> <p>W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji mogą być realizowane usługi społeczne, o ile jest to niezbędne do zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie jest skoncentrowane na osobie i jej potrzebach, a nie rozwijaniu usług.</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
11. Typ beneficjenta	Działanie 8.1	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, • podmioty zatrudnienia socjalnego (tworzone zgodnie z wymogami określonymi w prawodawstwie krajowym), • podmioty prowadzące Zakłady Aktywności Zawodowej, • podmioty ekonomii społecznej⁶⁹, • podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2014 poz. 1118, z późn. zm.), statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.1	<p>1. Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym⁷⁰:</p> <p>a. osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające, co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.</p>

⁶⁸ Poprzez stworzenie nowych miejsc reintegracji społecznej i zawodowej w istniejących podmiotach bądź tworzenie nowych podmiotów, z zastrzeżeniem, iż nie są tworzone nowe ZAZ.

⁶⁹ Podmioty ekonomii społecznej rozumiane zgodnie z zapisami Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

⁷⁰ Zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

		<p>o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.),</p> <p>b. osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr. 43, poz. 225 z późn. zm.),</p> <p>c. osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.),</p> <p>d. osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382),</p> <p>e. osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.),</p> <p>f. osoby z niepełnosprawnością – osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375),</p> <p>g. rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością,</p> <p>h. osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.),</p> <p>i. osoby niesamodzielne,</p> <p>j. osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,</p> <p>k. osoby korzystające z PO PŻ.</p> <p>2. Rodziny - to jest osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające</p>
--	--	--

		w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ⁷¹ .
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.1	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.1	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.1	Region słabiej rozwinięty
		25 299 125
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.1	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020, • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.1	Dedykowane konkursy dla obszarów funkcjonalnych 8 regionalnych biegunów wzrostu, tj. MOF Krosno, Dębica-Ropczyce, Przemyśl, Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław-Przeworsk, Sanok-Lesko, Stalowa Wola.
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.1	Projekty wybierane będą w trybie konkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

⁷¹ Wsparcie dla rodziny może być realizowane wyłącznie, gdy odbywa się wraz (w tym samym projekcie) ze wsparciem dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz jest niezbędne dla skutecznego (to jest - osiągnięte zostaną efekty społeczno - zatrudnieniowe) wsparcia osoby zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów</p>	<p>Działanie 8.1</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja projektów jest zgodna z: <ul style="list-style-type: none"> • Wytocznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. • Wytocznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, • Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytocznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. 2. Wsparcie w ramach projektów odbywa się w oparciu o ścieżkę reintegracyjną, stworzoną indywidualnie z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. 3. W ramach projektów nie są finansowane turnusy rehabilitacyjne, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr. 127, poz. 721, z późn. zm.). Turnus rehabilitacyjny nie jest traktowany, jako instrument aktywnej integracji aktywizowanej osoby z niepełnosprawnością. Kwoty przeznaczone na turnusy mogą zostać uznane za wkład własny do projektu. 4. W przypadku projektów zakładających tworzenie nowych podmiotów prowadzących działalność reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności CIS, KIS, wymagane jest zachowanie trwałości podmiotów utworzonych ze środków EFS po zakończeniu realizacji projektu, co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. 5. Beneficjent (inny niż OPS i PCPR) realizujący projekt będzie obowiązany, zgodnie z zapisami decyzji lub umowy o dofinansowanie realizacji projektu do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR
--	----------------------	---

		<p>o realizowanych projektach.</p> <p>6. W przypadku projektów przewidujących bezpośrednie wsparcie dla osób, rodzin albo środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wspierających aktywizację zawodową osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wymagane jest osiągnięcie efektywności społeczno-zatrudnieniowej na poziomie wskazanym w kryteriach wyboru projektów.</p> <p>7. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 8.1	<p>Zakres stosowania cross – financingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – financingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).</p>
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.1	Nie więcej niż 15% wartości projektu (w tym cross – financing). ⁷²
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.1	Nie dotyczy

⁷²Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Działanie 8.1</p>	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR⁷³, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie 8.1</p>	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>, • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu</p>	<p>Działanie 8.1</p>	<p>85%</p>

⁷³ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 8.1	95% ⁷⁴ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.1	5% ⁷⁵
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.1	Minimalna wartość projektu: 50 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ⁷⁶ .
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.1	Nie dotyczy

⁷⁴ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej.

⁷⁵ IOK może określić w regulaminie konkursu wyższy wkład własny beneficjenta, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - *Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS.*

⁷⁶ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu może zostać wprowadzona po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach działania 8.1.

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.1	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.1	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.1	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.1	Nie dotyczy

**DZIAŁANIE 8.2 AKTYWNA INTEGRACJA OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM
PROWADZONA PRZEZ OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ/POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE**

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 8.2	Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej/powiatowe centra pomocy rodzinie
7. Cel szczegółowy działania	Działanie 8.2	Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę ich zdolności do zatrudnienia.

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [os.].
10. Typy projektów	Działanie 8.2	<p>1. Zintegrowane oraz zindywidualizowane programy realizowane w oparciu o ścieżkę reintegracji obejmujące usługi aktywnej integracji o charakterze:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) społecznym, których celem jest nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej (w tym: obowiązkowo stosowana jest praca socjalna⁷⁷), b) edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia, dostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, c) zdrowotnym, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy, d) zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, pomoc w utrzymaniu zatrudnienia⁷⁸. <p>W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji mogą być realizowane usługi społeczne, o ile jest to niezbędne do zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie</p>

⁷⁷ Praca socjalna traktowana jest jako instrument aktywnej integracji o charakterze społecznym. Projekty obejmujące wyłącznie pracę socjalną nie są wybierane do dofinansowania.

⁷⁸ Działania z tego zakresu nie mogą stanowić pierwszego elementu wsparcia w ramach ścieżki reintegracji. Instrumenty aktywizacji zawodowej są realizowane wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej określone w Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

		jest skoncentrowane na osobie i jej potrzebach a nie rozwijaniu usług. Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane, jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.
11. Typ beneficjenta	Działanie 8.2	Jednostki organizacyjne pomocy społecznej (ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie) z terenu województwa podkarpackiego.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.2	<ol style="list-style-type: none"> Osoby spełniające łącznie poniższe warunki: <ul style="list-style-type: none"> ✓ korzystające ze świadczeń pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.), ✓ bezrobotni, którym zgodnie art. 33 ust. 1 pkt. 2c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ustalono profil pomocy III (Dz. U. 2013 poz. 647 z późn. zm.). Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym⁷⁹ korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.). Osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.). Rodziny - to jest osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym⁸⁰.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.2	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

⁷⁹ Zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

⁸⁰ Wsparcie dla rodziny może być realizowane wyłącznie, gdy odbywa się wraz (w tym samym projekcie) ze wsparciem dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz jest niezbędne dla skutecznego (to jest - osiągnięte zostaną efekty społeczno zatrudnieniowe) wsparcia osoby zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

14. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.2	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.2	Region słabiej rozwinięty 37 000 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.2	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.2	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.2	Tryb pozakonkursowy w formie projektów systemowych. Tryb konkursowy ⁸¹ . Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 8.2	1. Realizacja projektów zgodna z: <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji

⁸¹Tryb konkursowy będzie stosowany w sytuacji, gdy do realizacji projektu w procedurze pozakonkursowej nie przystąpią wszystkie OPS i PCPR z terenu województwa podkarpackiego. Przez przystąpienie do realizacji projektu rozumie się złożenie w określonym przez Instytucję Pośredniczącą terminie deklaracji przystąpienia do realizacji projektu systemowego (pismo) podpisanego przez uprawniony do tego celu organ (wójta, burmistrza, prezydenta, starostę).

		<p>przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. • Wytocznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. Wsparcie w ramach projektów odbywa się w oparciu o ścieżkę reintegracyjną, stworzoną indywidualnie z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. <p>2. W ramach projektów nie są finansowane:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) bierne formy pomocy w postaci zasiłków, b) turnusy rehabilitacyjne, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U z 2011 r. Nr. 127, poz. 721, z późn. zm.). <p>Kwoty przeznaczone na w/w świadczenia lub turnusy mogą zostać uznane za wkład własny do projektu.</p> <p>3. W przypadku osób bezrobotnych zakwalifikowanych do III profilu pomocy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ((Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.), wsparcie jest realizowane na podstawie Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w w/w ustawie.</p> <p>4. Wdrożenie instrumentów aktywizacji zawodowej jest możliwe wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej określone w Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p> <p>5. W przypadku projektów przewidujących bezpośrednie wsparcie dla osób, rodzin albo środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wspierających aktywizację zawodową osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wymagane jest</p>
--	--	--

		osiągnięcie efektywności społeczno-zatrudnieniowej na poziomie wskazanym w kryteriach wyboru projektów. 6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 8.2	Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.2	Nie więcej niż 10 % wartości projektu (w tym cross – financing). ⁸²
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.2	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 8.2	Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

⁸² Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

		<p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR⁸³, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	Działanie 8.2	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>, • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu</p>	Działanie 8.2	85%

⁸³ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 8.2	85%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.2	15%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.2	Minimalna wartość projekt: 50 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ⁸⁴ .
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.2	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.2	Nie dotyczy

⁸⁴ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu może zostać wprowadzona po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach działania 8.2.

31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.2	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.2	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.2	Nie dotyczy

DZIAŁANIE 8.3 ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
6. Nazwa działania	Działanie 8.3	Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych Ewentualne wydzielenie poddziałania dotyczącego projektów ZIT zostanie ustalone na późniejszym etapie prac nad SZOOP.
7. Cel/e szczegółowy/e działania	Działanie 8.3	1. Zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. 2. Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych.

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu [szt.]. • Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu [szt.]. • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie [os.]. • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie [os.].
10. Typy projektów	Działanie 8.3	<p><u>Usługi społeczne w szczególności usługi środowiskowe, opiekuńcze:</u></p> <p>1. Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy poprzez⁸⁵:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wsparcie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w tym ośrodków wsparcia np.: dziennych domów pomocy, klubów samopomocy, b) wykorzystanie dziennych opiekunów, asystentów osób niesamodzielnych, wolontariatu opiekuńczego, pomocy sąsiedzkiej i innych form samopomocowych, c) inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki lub sprzętu zwiększającego samodzielność osób starszych, dowożenie posiłków)⁸⁶; d) wykorzystanie nowoczesnych technologii w usługach opiekuńczych, np. teleopieki i innych form niebezpośrednich usług opiekuńczych wykorzystujących nowe technologie, aktywizacja środowisk lokalnych

⁸⁵ Poniższe formy są wdrażane poprzez wsparcie usług świadczonych w lokalnej społeczności w tym: w miejscu zamieszkania, mieszkaniach o charakterze wspieranym, ośrodkach zapewniających opiekę dzienną (o ile stanowią formę usług świadczonych w lokalnej społeczności), ośrodkach zapewniających opiekę całodobową (o ile stanowią formę usług świadczonych w lokalnej społeczności).

⁸⁶ Działanie te stanowią wyłącznie element kompleksowych projektów dotyczących usług opiekuńczych.

		<p>w celu tworzenia społecznych (sąsiedzkich) metod samopomocy przy wykorzystaniu nowych technologii.</p> <p>2. Działania wspierające opiekunów nieformalnych w opiece domowej, m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tworzenie krótkookresowych miejsc opieki w zastępstwie za opiekunów nieformalnych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej, b) poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne do sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych⁸⁷, c) finansowanie usług wypożyczenia sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego w celu aktywizacji społecznej osób, d) kształcenie, w tym szkolenia, praktyki i wymiana doświadczeń dla opiekunów nieformalnych, potrzebnych do opieki nad osobami niesamodzielnymi⁸⁸, e) finansowanie usługi asystenckiej lub opiekuńczej dla osoby niesamodzielnej w celu umożliwienia jej opiekunom podjęcia aktywności zawodowej. <p>3. Tworzenie miejsc opieki dla osób niesamodzielnych w nowo tworzonych lub istniejących ośrodkach zapewniających opiekę dzienną lub całodobową.</p> <p>4. Wsparcie dla usług mieszkalnictwa o charakterze wspomagany przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tworzenie miejsc pobytu w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach o charakterze wspomagany, w tym miejsc krótkookresowego pobytu. b) sfinansowanie form pomocy w postaci mieszkania o charakterze wspomagany. <p><u>Usługi zdrowotne:</u></p> <p>1. Programy wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci</p>
--	--	--

⁸⁷ Działanie te stanowią wyłącznie element kompleksowych projektów dotyczących usług opiekuńczych.

⁸⁸ Działanie te stanowią wyłącznie element kompleksowych projektów dotyczących usług opiekuńczych.

		<p>z niepełnosprawnościami i zagrożonych niepełnosprawnością.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Wdrożenie działań zapewniających dostęp do usług zdrowotnych oraz podnoszenie umiejętności kobiet będących w ciąży, jak również młodych matek (w tym matek samotnych) i rodziców, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w zakresie radzenia sobie z opieką nad małym dzieckiem (np. rozszerzenie zakresu działania szkół rodzenia i skupienie się również na kwestiach związanych z opieką nad małym dzieckiem, kampanie informacyjne połączone z warsztatami, grupy wsparcia, grupy samopomocowe). 3. Finansowanie usług ochrony zdrowia psychicznego (opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień), w tym opieki psychiatrycznej i psychologicznej. 4. Szkolenia z zakresu opieki i rehabilitacji osób sprawujących opiekę nad osobami niesamodzielnymi, zależnymi (rodziny, opiekunowie prawni). 5. Zapewnienie dostępu do opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi (w tym instytucjonalnej, jeśli jest to uwarunkowane stanem zdrowia), w tym np. świadczeń geriatrycznych, ambulatoryjnych i stacjonarnych placówek geriatrycznych, rozwój opieki długoterminowej. 6. Tworzenie i/lub funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego w połączeniu z nauką ich obsługi i doradztwem w zakresie jego wykorzystania w celu tworzenia warunków do opieki domowej. <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane, jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
--	--	--

11. Typ beneficjenta	Działanie 8.3	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, • podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz działalności leczniczej, • podmioty działające w publicznym i niepublicznym systemie ochrony zdrowia, w tym w szczególności POZ, • spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.3	<p>1. Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym⁸⁹:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające, co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr. 43, poz. 225 z późn. zm.), c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.), d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382), e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.),

⁸⁹ Zgodnie z definicją zawartą w *wytocznych* Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

		<ul style="list-style-type: none"> f) osoby z niepełnosprawnością – osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375), g) rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością, h) osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.), i) osoby niesamodzielne, j) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020, k) osoby korzystające z PO PŻ. <ol style="list-style-type: none"> 2. Rodziny osób niepełnosprawnych, zamieszkujące wspólne gospodarstwo domowe. 3. Dzieci w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych. 4. Osoby starsze/niesamodzielne⁹⁰ oraz osoby pełniące funkcje opiekuńcze wobec nich. 5. Kobiety w ciąży, młode matki zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.3	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.3	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem	Działanie 8.3	Region słabiej rozwinięty

⁹⁰ Osoba, która ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

kwot UE (EUR)		50 685 375
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.3	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020, • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.3	Dedykowane konkursy dla obszarów funkcjonalnych 8 regionalnych biegunów wzrostu, tj. MOF Krosno, Dębica-Ropczyce, Przemyśl, Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław-Przeworsk, Sanok-Lesko, Stalowa Wola.
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.3	<p>Projekty wybierane będą w trybie konkursowym.</p> <p>Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 8.3	<p>1. Realizacja projektów zgodna z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytocznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, • Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, • Wytocznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze zdrowia

		<p>na lata 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020</i>, oraz Planem działań w sektorze zdrowia uzgodnionym z Komitetem Sterującym ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. <p>2. Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. Wsparcie dla usług opiekuńczych i asystenckich prowadzi do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług prowadzonych przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu. Liczba miejsc świadczenia usług zwiększana jest wyłącznie w ramach usług świadczonych w lokalnej społeczności lub w celu umożliwienia osobom przebywającym w opiece instytucjonalnej przejście do usług świadczonych w lokalnej społeczności.</p> <p>3. Nie są tworzone nowe miejsca świadczenia usług opiekuńczych w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-pobytowych ani nie są utrzymywane dotychczas istniejące miejsca świadczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo – pobytowych. Podmioty prowadzące opiekę instytucjonalną, tj. placówki opiekuńczo-pobytowe mogą ubiegać się o sfinansowanie działań pozwalających na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w lokalnej społeczności, o ile przyczyni się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w lokalnej społeczności.</p> <p>4. Miejsca świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych stworzone przez beneficjenta są utrzymywane ze środków EFS przez okres nie dłuższy niż 3 lata.</p> <p>5. Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług utworzonych w ramach projektu, co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu.</p> <p>6. Wsparcie w ramach projektu nie może spowodować:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta oraz
--	--	--

		<p>b) zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania przez beneficjentów usług asystenckich lub opiekuńczych.</p> <p>7. W przypadku tworzenia miejsc pobytu w mieszkaniach chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jest stosowany standard dotyczący tej formy pomocy wynikający z ww. ustawy. W przypadku tworzenia miejsc pobytu w innych niż mieszkania chronione formach mieszkań o charakterze wspieranym, miejsca te są tworzone zgodnie z zasadami obowiązującymi dla usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności.</p> <p>8. Demarkację dla usług społecznych i zdrowotnych w ramach niniejszego działania ustalono w oparciu o tzw. kryterium podmiotowe, zgodnie, z którym o przynależności danej usługi do usług społecznych lub do usług zdrowotnych decyduje to, kto jest faktycznym wykonawcą danej usługi. W praktyce oznacza to, iż punktem wyjścia dla rozróżnienia usługi społecznej i zdrowotnej jest fakt, czy podmiot aplikujący prowadzi usługi społeczne (zwłaszcza usługi opiekuńcze i specjalistyczne opiekuńcze zgodnie z ustawą o pomocy społecznej czy lecznicze (zgodnie z ustawą o działalności leczniczej).</p> <p>Realizacja kompleksowego wsparcia może wymagać uzupełniania usług społecznych usługami zdrowotnymi i odwrotnie. Jest to zgodne z ogólnoeuropejskimi zasadami przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności, które mówią o integrowaniu usług społecznych i zdrowotnych. W takiej sytuacji elementem uzupełniającym projektu realizowanego przez podmiot realizujący usługi społeczne może być usługa zdrowotna i na odwrót, niemniej zarówno potrzeba sfinansowania, jak i zakres "usługi uzupełniającej" muszą być bezsprzecznie związane z realizacją celu projektu, czyli "usługi przewodniej".</p> <p>Ponadto, w sytuacji, gdy zakres działalności oraz charakter podmiotu (np. niektóre organizacje pozarządowe), uprawnionego zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych do składania wniosków o dofinansowanie realizacji projektów, uniemożliwia przeprowadzenie demarkacji usług w oparciu o kryterium podmiotowe, dokonując rozróżnienia usług należy kierować się celem "usługi przewodniej".</p> <p>9. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę czy inną prawnie dozwoloną formę</p>
--	--	---

		organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 8.3	Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.3	Nie więcej niż 10% wartości projektu (w tym cross – financing). ⁹¹
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.3	Nie dotyczy

⁹¹ Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Działanie 8.3</p>	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR⁹², stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie 8.3</p>	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>

⁹² Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 8.3	85 %
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 8.3	95% ⁹³ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.3	5% ⁹⁴

⁹³ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS, z zastrzeżeniem, że IOK może określić w regulaminie konkursu niższy poziom dofinansowania, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej.

⁹⁴ IOK może określić w regulaminie konkursu wyższy wkład własny beneficjenta, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS.

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.3	Minimalna wartość projekt: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ⁹⁵ .
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.3	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.3	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.3	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.3	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.3	Nie dotyczy

⁹⁵ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu zostanie oszacowana po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów.

DZIAŁANIE 8.4 POPRAWA DOSTĘPU DO USŁUG WSPARCIA RODZINY I PIELĘGNACJI ZASTĘPCZEJ

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 8.4	Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pielęgnacji zastępczej
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 8.4	Ewentualne wydzielenie poddziałania dotyczącego projektów ZIT zostanie ustalone na późniejszym etapie prac nad SZOOP.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.4	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu [szt.]. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.4	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie [os.].
10. Typy projektów	Działanie 8.4	<p>1. Wspieranie rodziny⁹⁶ w postaci działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego tj.:</p> <p>a) pracy z rodziną prowadzonej w szczególności w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> asystentury rodzinnej, poprzez zatrudnienie nowych asystentów rodziny prowadzące od zwiększenia liczby asystentów, konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, specjalistycznego wsparcia np. w formie, profilaktyki uzależnień, profilaktyki prozdrowotnej, treningów ekonomicznych, zdobywania umiejętności społecznych itp., usług dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze

⁹⁶ Możliwy do realizacji zakres usług wsparcia rodziny i pielęgnacji zastępczej zgodny z ustawą z dnia 9 marca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.). Wsparcie dla rodziny i pielęgnacji zastępczej odbywa się zgodnie z ww. ustawą. Świadczenia wypłacane na podstawie ww. ustawy nie mogą być finansowane ze środków EFS. Świadczenia te mogą stanowić wymagany w projektach wkład własny.

		<p>i specjalistyczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego (w tym reprezentacja, jeśli jest niezbędna), • grup wsparcia i grup samopomocowych, • wsparcia realizowanego przez rodziny wspierające, <p>b) pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w placówkach wsparcia dziennego poprzez tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego jak również wspieranie istniejących placówek⁹⁷ w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, • specjalistycznej, w szczególności organizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizującej indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapie, • pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę, realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne. <p>2. Wspieranie rodziny⁹⁸ w postaci działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego:</p> <p>a) pomoc w opiece i wychowaniu dzieci w placówkach wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym poprzez tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, jak również wspieranie istniejących placówek⁹⁹ w formie:</p>
--	--	--

⁹⁷W przypadku wsparcia istniejących placówek w wyniku realizowanego projektu musi nastąpić zwiększenie liczby dzieci w tych placówkach lub rozszerzenie oferty wsparcia. Natomiast w przypadku wsparcia na tworzenie nowych placówek, IP w dokumentacji konkursowej określi minimalny okres trwałości, jaki musi zostać zachowany po zakończeniu realizacji projektu. Okres ten nie może być jednak krótszy niż określono w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*. Ponadto w odniesieniu do tego typu wsparcia wymagane jest, aby obowiązkowym elementem projektu były zajęcia rozwijające, co najmniej dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz. UE L 394 z 30.12.2006, str. 10).

⁹⁸Możliwy do realizacji zakres usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej zgodny z ustawą z dnia 9 marca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.). Wsparcie dla rodziny i pieczy zastępczej odbywa się zgodnie z ww. ustawą. Świadczenia wypłacane na podstawie w/w ustawy nie mogą być finansowane ze środków EFS. Świadczenia te mogą stanowić wymagany w projektach wkład własny.

⁹⁹W przypadku wsparcia istniejących placówek w wyniku realizowanego projektu musi nastąpić zwiększenie liczby dzieci w tych placówkach lub rozszerzenie oferty wsparcia. Natomiast w przypadku wsparcia na tworzenie nowych placówek, IP w dokumentacji konkursowej określi minimalny okres trwałości, jaki musi zostać zachowany po zakończeniu realizacji projektu. Okres ten nie może być jednak krótszy niż określono w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*. Ponadto w odniesieniu do tego typu wsparcia wymagane jest, aby obowiązkowym elementem projektu były zajęcia rozwijające, co najmniej dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wskazanych

		<ul style="list-style-type: none"> • opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, • specjalistycznej, w szczególności organizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizującej indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapie, • pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne. <p>3. Wspieranie pieczy zastępczej w postaci:</p> <p>a) pracy z rodziną, w tym konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia, między innymi poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci w niej umieszczonych, • terapię rodziców naturalnych, np. w zakresie terapii dla sprawców przemocy w rodzinie itp. <p>b) usług dla osób objętych rodzinnymi formami pieczy zastępczej, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej w szczególności w zakresie reprezentowania dziecka, dochodzenia praw do świadczeń – zwłaszcza świadczeń alimentacyjnych,</p> <p>c) finansowania spotkań dla rodzin mających na celu m.in. wymianę ich doświadczeń, zapobiegania izolacji, np. w formie grup wsparcia i grup samopomocowych.</p> <p>4. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez:</p> <p>a) wsparcie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym kształcenia kandydatów na rodziny zastępcze i doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą (spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów/dyrektorek placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego) między innymi poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenia,
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • warsztaty, • doradztwo indywidualne i grupowe, • superwizję, <p>b) poprawę dostępu do działań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej poprzez między innymi finansowanie zatrudnienia nowych koordynatorów zmierzające do zwiększenia liczby koordynatorów,</p> <p>c) wspieranie restrukturyzacji placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej (w celu zmniejszania liczby dzieci oraz podwyższenia wieku dzieci umieszczanych w tych placówkach)¹⁰⁰.</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
11. Typ beneficjenta	Działanie 8.4	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną • podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.4	<p>Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:</p> <p>a. osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające, co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.),</p> <p>b. osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr. 43, poz. 225 z późn. zm.),</p> <p>c. osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</p>

¹⁰⁰ Z wyłączeniem działań finansowanych z EFRR. Projekty infrastrukturalne w tym zakresie mogą być realizowane w ramach osi 6 - *Spójność przestrzenna i społeczna*.

		<p>(Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.),</p> <p>d. osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382);</p> <p>e. osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);</p> <p>f. osoby z niepełnosprawnością – osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375);</p> <p>g. rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;</p> <p>h. osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.);</p> <p>i. osoby niesamodzielne;</p> <p>j. osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;</p> <p>k. osoby odbywające kary pozbawienia wolności;</p> <p>l. osoby korzystające z PO PŻ.</p>
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.4	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.4	Nie dotyczy

15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.4	Region słabiej rozwinięty
		12 671 344
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.4	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020, • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.4	Dedykowane konkursy dla obszarów funkcjonalnych 8 regionalnych biegunów wzrostu, tj. MOF Krosno, Dębica-Ropczyce, Przemyśl, Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław-Przeworsk, Sanok-Lesko, Stalowa Wola.
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.4	Projekty wybierane będą w trybie konkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 8.4	1. Realizacja projektów jest zgodna z: <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn

		<p>w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytocznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Wsparcie dla rodziny i pieczy zastępczej odbywa się zgodnie z ustawą dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135, z późn. zm.). Jednocześnie świadczenia wypłacane na podstawie w/w ustawy nie są finansowane ze środków EFS. Świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu.</p> <p>3. W przypadku wsparcia na tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości po zakończeniu realizacji projektu, co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu.</p> <p>4. W placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej oraz placówkach prowadzonych w formie pracy podwórkowej obowiązkowo są realizowane zajęcia rozwijające, co najmniej dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz. UE L 394 z 30.12.2006, str. 10).</p> <p>5. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 8.4	<p>Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).</p>

21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.4	Nie więcej niż 10% wartości projektu (w tym cross – financing). ¹⁰¹
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.4	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 8.4	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR¹⁰², stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>

¹⁰¹Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

¹⁰² Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie 8.4</p>	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>, • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu</p>	<p>Działanie 8.4</p>	<p>85 %</p>

26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 8.4	95% ¹⁰³ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.4	5% ¹⁰⁴
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.4	Minimalna wartość projektu: 50 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ¹⁰⁵ .
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.4	Nie dotyczy

¹⁰³ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS, z zastrzeżeniem, że IOK może określić w regulaminie konkursu niższy poziom dofinansowania, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 1 lit. c Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej, pomocy de minimis.

¹⁰⁴ IOK może określić w regulaminie konkursu wyższy wkład własny beneficjenta, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS.

¹⁰⁵ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu zostanie oszacowana po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów.

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.4	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.4	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.4	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.4	Nie dotyczy

DZIAŁANIE 8.5 WSPIERANIE ROZWOJU SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ W REGIONIE

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 8.5	Wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie.
7. Cel szczegółowy działania	Działanie 8.5	Wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej w aktywizacji osób w niekorzystnej sytuacji oraz w dostarczaniu usług użyteczności społecznej w regionie.

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.5	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych [szt.] • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.5	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem [szt.] • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [os]
10. Typy projektów	Działanie 8.5	<p>1. Świadczenie usług animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych dla wsparcia rozwoju ekonomii społecznej zgodnie z podziałem przyjętym w ramach Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, takich jak, między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) usługi¹⁰⁶ umożliwiające uzyskanie/podniesienie wiedzy i rozwijanie umiejętności potrzebnych do założenia i/lub pracy w przedsiębiorstwach społecznych i jego rozwijania¹⁰⁷, b) usługi polegające na dostarczaniu i rozwijaniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym¹⁰⁸, c) wsparcie finansowe (dotacje)¹⁰⁹ na tworzenie miejsc pracy¹¹⁰ dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, d) udzielanie wsparcia pomostowego w formie finansowej¹¹¹ oraz w formie zindywidualizowanych usług¹¹², o których mowa w lit. a i b., e) usługi polegające na podnoszeniu kwalifikacji pracowników podmiotów ekonomii społecznej¹¹³.

¹⁰⁶ Możliwe jest wykorzystanie różnorodnych form nabywania wiedzy i umiejętności, np. szkolenia, warsztaty, doradztwo, mentoring, coaching, tutoring, współpraca, wizyty studyjne.

¹⁰⁷ Wsparcie musi być dostosowane do potrzeb założycieli przedsiębiorstwa społecznego i samego przedsiębiorstwa

¹⁰⁸ Adekwatnie do potrzeb i roli danej osoby w przedsiębiorstwie społecznym.

¹⁰⁹ Maksymalna kwota dotacji na stworzenie jednego miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym i maksymalna kwota dotacji dla jednego podmiotu nie przekracza kwot określonych w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, a dotacja jest przeznaczana na pokrycie wydatków niezbędnych do rozpoczęcia lub prowadzenia działalności.

¹¹⁰ W nowotworzonych (w ramach projektu) przedsiębiorstwach społecznych, w istniejących przedsiębiorstwach społecznych, w podmiotach ekonomii społecznej - wyłącznie pod warunkiem przekształcania tych podmiotów w przedsiębiorstwa społeczne,

¹¹¹ Wsparcie pomostowe udzielanie jest na okres nie krótszy niż 6 miesięcy i nie dłuższy niż 12 miesięcy. Zasady i wysokość wsparcia pomostowego (zwłaszcza zasady dotyczące udzielania wsparcia pomostowego wydłużonego do 12 miesięcy) określa IP w dokumentacji konkursowej, jednak nie mogą być one sprzeczne z zapisami zawartymi w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

¹¹² Ukierunkowane w szczególności na wzmocnienie kompetencji biznesowych przedsiębiorstwa,

¹¹³ Adekwatnie do potrzeb i roli danej osoby w podmiocie.

		Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane, jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.
11. Typ beneficjenta	Działanie 8.5	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, • organizacje pozarządowe i inne podmioty działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz w sektorze ekonomii społecznej, • podmioty ekonomii społecznej¹¹⁴. <p>Do dofinansowania wybierane będą podmioty posiadające akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego dla wszystkich typów usług wsparcia ekonomii społecznej w rozumieniu KPRES.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.5	<ul style="list-style-type: none"> • podmioty ekonomii społecznej¹¹⁵, przedsiębiorstwa społeczne i ich zrzeszenia, • osoby fizyczne lub prawne (wraz z ich reprezentantami) zainteresowane założeniem i/lub prowadzeniem działalności w sektorze ekonomii społecznej, w tym w formie przedsiębiorstwa społecznego, • partnerstwa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.5	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.5	Nie dotyczy

¹¹⁴ Podmioty ekonomii społecznej rozumiane zgodnie z zapisami Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,

¹¹⁵ Podmioty ekonomii społecznej rozumiane zgodnie z zapisami Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.5	Region słabiej rozwinięty
	Działanie 8.5	42 361 935
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.5	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020, • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.5	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.5	Projekty wybierane będą w trybie konkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 8.5	1. Realizacja projektów jest zgodna z: <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,

		<ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <ol style="list-style-type: none"> 2. Realizacja usług wspierających ekonomię społeczną prowadzona będzie przez OWES posiadający akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, tym samym operatorami bezzwrotnego wsparcia dotacyjnego i usług towarzyszących przyznawaniu dotacji są OWES¹¹⁶. 3. Liczba działających w regionie OWES wynikać będzie z regionalnych programów/ planów na rzecz ekonomii społecznej. 4. Beneficjent zobowiązany jest do zapewnienia trwałości utworzonych miejsc pracy przez okres, co najmniej 12 miesięcy od dnia przyznania dotacji lub utworzenia stanowiska pracy, o ile ten termin jest późniejszy niż termin przyznania dotacji. W tym czasie zakończenie stosunku pracy z osobą zatrudnioną na nowo utworzonym stanowisku pracy może nastąpić wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika. 5. OWES zobowiązany jest do regularnego poddawania się procesowi akredytacji. Konsekwencją niepoddania się kolejnej akredytacji lub nieuzyskania przez OWES kolejnej akredytacji w okresie realizacji projektu jest rozwiązanie umowy o dofinansowanie projektu. 6. OWES współpracuje z beneficjentami projektów w ramach pozostałych działań określonych w Osi Priorytetowej VIII SZOOP RPO WP 2014-2020 w celu wspierania tworzenia miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. 7. Bezzwrotne wsparcie finansowe (dotacje) przyznawane jest na podstawie biznesplanu. 8. W przypadku, gdy projekt zakłada tworzenie nowych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach społecznych, dla osób bezrobotnych, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o
--	--	---

¹¹⁶ Do czasu wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wynikających z KPRES

		<p>promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy lub osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym lub osób o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wraz wnioskiem o przyznanie dotacji przekazywane jest pisemne oświadczenie osoby, która zostanie zatrudniona na nowo utworzonym stanowisku pracy, potwierdzające spełnienie powyższych warunków.</p> <p>9. OWES współpracuje z właściwymi terytorialnie PUP w zakresie przyznawania dotacji na tworzenie spółdzielni socjalnych i przystępowanie do spółdzielni socjalnych.</p> <p>10. OWES zobowiązany jest do osiągnięcia wskaźników efektywnościowych stosowanych w ramach akredytacji ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, co najmniej na poziomie określonym w kryteriach wyboru projektów.</p> <p>11. OWES współpracują z pośrednikami finansowymi oferującymi instrumenty finansowe bezpośrednio podmiotom ekonomii społecznej wybranymi w ramach PO WER.</p> <p>12. W ramach projektów preferowane jest tworzenie miejsc pracy i przedsiębiorstw społecznych w kluczowych sferach rozwojowych wskazanych w Działaniu I.4 KPRES, tj. zrównoważony rozwój, solidarność pokoleń, polityka rodzinna, turystyka społeczna, budownictwo społeczne, lokalne produkty kulturowe oraz w kierunkach rozwoju określonych w strategii rozwoju województwa i w regionalnym programie rozwoju ekonomii społecznej</p> <p>13. OWES współpracuje z regionalnym koordynatorem rozwoju ekonomii społecznej - Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w celu określania podziału zadań i obszarów kompetencji, a także celów, jakie zostaną osiągnięte w ramach tej współpracy w woj. podkarpackim, w tym m. in. ustalanie wspólnych planów i zasad współpracy oraz realizacji wspólnych inicjatyw.</p> <p>14. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość</p>
--	--	--

		osobistego kontaktu z kadrą projektu.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 8.5	Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.5	Nie więcej niż 10% wartości projektu (w tym cross – financing). ¹¹⁷
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.5	Nie dotyczy

¹¹⁷Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Działanie 8.5</p>	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR¹¹⁸, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie 8.5</p>	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu</p>	<p>Działanie 8.5</p>	<p>85 %</p>

¹¹⁸ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 8.5	95% ¹¹⁹ Zgodnie z częścią III indykatory plan finansowy.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.5	5% ¹²⁰
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.5	Minimalna wartość projektu: 500 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ¹²¹ .

¹¹⁹ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS, z zastrzeżeniem, że IOK może określić w regulaminie konkursu niższy poziom dofinansowania, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS. Ponadto wskazany % może dotyczyć wyłącznie części budżetu projektu pomniejszonego o środki przekazywane przez beneficjentów na tworzenie miejsc pracy w ekonomii społecznej. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 1 lit. c Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej, pomocy de minimis.

¹²⁰ IOK może określić w regulaminie konkursu wyższy wkład własny beneficjenta, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS. W odniesieniu do projektów dotyczących bezzwrotnych form wsparcia, wymagany wkład własny wynosi 5% wartości projektów pomniejszonej o wartość środków przekazanych przez beneficjentów na tworzenie miejsc pracy w ekonomii społecznej.

¹²¹ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu może zostać wprowadzona po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów.

29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.5	Nie określono
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.5	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.5	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.5	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.5	Nie dotyczy

DZIAŁANIE 8.6 KOORDYNACJA SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ W REGIONIE – projekt pozakonkursowy ROPS

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 8.6	Koordinacja sektora ekonomii społecznej w regionie – <i>projekt pozakonkursowy ROPS</i>

7. Cel szczegółowy działania	Działanie 8.6	Wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej w aktywizacji osób w niekorzystnej sytuacji oraz w dostarczaniu usług użyteczności społecznej w regionie
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.6	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba funkcjonujących komitetów ds. ekonomii społecznej w regionie [szt.]. • Liczba funkcjonujących portali sprzedaży produktów i usług PES [szt.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.6	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba regionalnych sieci współpracy OWES [szt.]. • Liczba regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej [szt.]. • Liczba regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym [szt.]. • Liczba rocznych raportów o rozwoju ekonomii społecznej w regionie [szt.]. • Liczba zorganizowanych regionalnych targów ekonomii społecznej [szt.].
10. Typy projektów	Działanie 8.6	<p>1. Koordynacja sektora ekonomii społecznej na poziomie regionalnym poprzez:</p> <p>a) tworzenie regionalnych sieci współpracy OWES działających w regionie, w tym w szczególności poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizowanie regionalnych spotkań sieciujących dla OWES, umożliwiających wymianę informacji pomiędzy ośrodkami na temat podejmowanych działań, postępów i problemów w realizacji wsparcia, stosowanych rozwiązaniach i metodach pracy itp., • agregowanie informacji na temat działalności OWES i wyników ich pracy na poziomie całego regionu oraz uspołnianie i synchronizowanie tych działań w regionie, • wspieranie działań OWES nakierowanych na jednostki samorządu terytorialnego; <p>b) tworzenie regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej (klastry, franczyzy) oraz włączanie podmiotów ekonomii społecznej w istniejące na poziomie regionalnym organizacje branżowe (sieci, klastry),</p> <p>c) tworzenie regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, WTZ),</p>

		<p>mających umożliwić wzajemne uczenie się i wymianę informacji oraz wsparcie tych podmiotów w osiąganiu standardów usług,</p> <p>d) inicjowanie współpracy jednostek systemu pomocy społecznej, podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym, OWES dla zwiększenia synergii działań podejmowanych przez te podmioty w procesie aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i wzrostu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej m.in. w celu zapewnienia ciągłości procesu reintegracyjnego, a także współpracy ww. podmiotów z innymi podmiotami takimi jak szkoły, uczelnie wyższe, instytucje rynku pracy, przedsiębiorstwa) m.in. w celu zwiększenia liczby staży i praktyk w podmiotach ekonomii społecznej czy też w typowych przedsiębiorstwach,</p> <p>e) budowanie powiązań pomiędzy nauką, biznesem i ekonomią społeczną na poziomie regionalnym (spotkania, warsztaty, doradztwo, wymiana informacji) w celu nawiązania stałej współpracy,</p> <p>f) organizacja przedsięwzięć służących zwiększaniu widoczności podmiotów ekonomii społecznej, jako dostawców produktów i usług oraz wspieranie sprzedaży produktów i usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej na poziomie regionalnym (np. targi ekonomii społecznej, sprzedaż produktów i usług podmiotów ekonomii społecznej za pomocą jednego regionalnego portalu),</p> <p>g) współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami lokalnymi, w szczególności podmiotami ekonomii społecznej, w zakresie tworzenia lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej (spotkania, wymiana informacji, dobre praktyki, doradztwo), stosowania klauzul społecznych/społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, zlecania zadań podmiotom ekonomii społecznej,</p> <p>h) wspieranie realizacji przez podmioty ekonomii społecznej usług użyteczności publicznej i współpraca z OWES w tym zakresie,</p> <p>i) zapewnienie funkcjonowania regionalnego komitetu do spraw ekonomii społecznej, o którym mowa w KPRES, i organizowanie jego prac oraz tworzenie możliwości współpracy kluczowych</p>
--	--	---

		<p>interesariuszy w zakresie kreowania rozwoju ekonomii społecznej w regionie,</p> <p>j) wyznaczanie kierunków rozwoju ekonomii społecznej, aktualizacja regionalnego wieloletniego planu rozwoju ekonomii społecznej oraz analiza i koordynacja jego wdrażania,</p> <p>k) reprezentowanie interesów sektora ekonomii społecznej na poziomie regionalnym oraz włączenie ekonomii społecznej do strategii rozwoju województwa w obszarach związanych z rynkiem pracy, integracją społeczną, rozwojem przedsiębiorczości oraz innowacji, rozwojem usług użyteczności publicznej oraz innymi priorytetami, w ramach, których jest możliwy regionalny rozwój ekonomii społecznej.</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane, jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
11. Typ beneficjenta	Działanie 8.6	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.6	<ul style="list-style-type: none"> • podmioty ekonomii społecznej¹²², przedsiębiorstwa społeczne i ich zrzeszenia, • osoby fizyczne lub prawne (wraz z ich reprezentantami) zainteresowane założeniem i/lub prowadzeniem działalności w sektorze ekonomii społecznej, w tym w formie przedsiębiorstwa społecznego, • partnerstwa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.6	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

¹²²Podmioty ekonomii społecznej rozumiane zgodnie z zapisami Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

14. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.6	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.6	Region słabiej rozwinięty
		1 071 000 ¹²³
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.6	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.6	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.6	Projekty wybierane będą w trybie pozakonkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

¹²³ Kwota po przeliczeniu na złotówki nie może przekroczyć 5 040 000 zł stąd dla określenia kwoty UE zastosowano kurs 4,00 zł.

19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 8.6	<p>Realizacja projektów jest zgodna z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 8.6	<p>Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).</p>
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.6	<p>Nie więcej niż 10% wartości projektu (w tym cross – financing).¹²⁴</p>

¹²⁴Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.6	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 8.6	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR¹²⁵, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 8.6	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>, • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>

¹²⁵ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 8.6	85 %
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 8.6	85 %
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.6	15 %
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.6	Minimalna wartość projektu – nie określono. Maksymalna wartość projektu 5 040 000 PLN, przy czym średnioroczne wydatki nie mogą być wyższe niż 720 000 PLN.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.6	Nie dotyczy

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.6	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.6	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.6	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.6	Nie dotyczy

OŚ PRIORYTETOWA IX. JAKOŚĆ EDUKACJI I KOMPETENCJI W REGIONIE

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

IX. Jakość edukacji i kompetencji w regionie
--

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego. 2. Wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. 3. Wzrost kompetencji nauczycieli kształcenia ogólnego, w szczególności w zakresie wykorzystania TIK w nauczaniu. 4. Wzrost kompetencji w obszarze TIK i języków obcych u osób dorosłych będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. 5. Wzrost zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe poprzez poprawę jakości szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół. 6. Wzrost kwalifikacji osób dorosłych poprzez uczestnictwo w pozaszkolnych formach kształcenia.

3.	Charakter osi	Nie dotyczy	
4.	Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
		EFS	128 549 197
5.	Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podkarpackiego	

DZIAŁANIE 9.1 ROZWÓJ EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 9.1	Rozwój edukacji przedszkolnej
7. Cel szczegółowy działania	Działanie 9.1	Zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 9.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 9.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej [os.]. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie [szt.]. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [os.].
10. Typy projektów	Działanie 9.1	<p>1. Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług świadczonych w ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP)¹²⁶ poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo utworzonych OWP, b) dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności, c) rozszerzenie oferty OWP o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów¹²⁷, wyłącznie poprzez:

¹²⁶ Publiczny lub niepubliczny podmiot wymieniony w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, z uwzględnieniem art. 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827, z późn. zm.), w którym jest prowadzone wychowanie przedszkolne.

¹²⁷ W przedmiotowym zakresie muszą być spełnione łącznie następujące warunki:

- a) realizacja dodatkowych zajęć jest działaniem uzupełniającym do działań ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego i każdorazowo musi towarzyszyć jej wzrost liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym w nowo utworzonym albo we wspartym OWP. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku realizacji dodatkowych zajęć dla dzieci z niepełnosprawnościami, co oznacza, że realizacja dodatkowych zajęć dla tej grupy dzieci nie musi być działaniem dodatkowym w stosunku do działań ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc przedszkolnych,
- b) dodatkowe zajęcia są realizowane poza bezpłatnym czasem funkcjonowania ośrodków wychowania przedszkolnego, określonym w art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 14 ust. 5 ustawy o systemie oświaty,
- c) dodatkowe zajęcia dotyczą kwestii kluczowych z perspektywy wyrównywania deficytów w edukacji przedszkolnej w konkretnej gminie/mieście, z uwzględnieniem możliwości ich kontynuacji, np. przez nauczycieli wychowania przedszkolnego po zakończeniu realizacji projektu,

		<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia specjalistyczne, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532): korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym, • zajęcia w ramach wczesnego wspomagania rozwoju w rozumieniu ustawy o systemie oświaty, • zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastyka korekcyjna, • zajęcia rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne; <p>d) wydłużenie godzin pracy OWP;</p> <p>e) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli OWP do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym w szczególności z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych, w szczególności poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kursy i szkolenia doskonalące, w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przedszkolnych w ramach PO WER oraz studia podyplomowe spełniające wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131), • wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli, • współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np. specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, OWP o szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami. <p>Realizacja działań zaplanowanych dla typów projektów wymienionych</p>
--	--	---

- d) dodatkowe zajęcia są prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci objętych wsparciem,
- e) dodatkowe zajęcia mogą być realizowane w OWP, w których w takim samym zakresie nie były one finansowane, od co najmniej 12 miesięcy,
- f) dodatkowe zajęcia mogą być adresowane do wszystkich dzieci danego OWP, niezależnie od liczby nowo utworzonych lub dostosowanych miejsc wychowania przedszkolnego. Kwota wydatków na realizację zajęć dodatkowych może stanowić **nie więcej niż 30%** kosztów bezpośrednich projektu. **Limit nie ma zastosowania w przypadku dodatkowej oferty edukacyjnej dla dzieci z niepełnosprawnościami.**

		<p>w punkcie 1 lit. c) – e) musi stanowić uzupełnienie działań wymienionych w punkcie 1 lit. a) lub b).</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane, jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
11. Typ beneficjenta	Działanie 9.1	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 9.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dzieci w wieku przedszkolnym, określonym w ustawie o systemie oświaty. 2. Nowo utworzone i istniejące OWP, w tym przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego, m.in. specjalne i integracyjne. 3. Kadra pedagogiczna zatrudniona w OWP, w tym specjalnych i integracyjnych. 4. Rodzice i prawni opiekunowie dzieci w wieku przedszkolnym, określonym w ustawie o systemie oświaty (udział będzie możliwy jedynie, jako dodatkowe, uzupełniające działanie względem działań skierowanych do dzieci w wieku przedszkolnym).
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 9.1	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 9.1	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 9.1	Region słabiej rozwinięty
		30 000 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 9.1	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020, • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 9.1	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru	Działanie 9.1	Projekty wybierane będą w trybie konkursowym.

projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 9.1	<p>1. Realizacja projektów zgodna z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Realizacja projektu w zakresie doskonalenia umiejętności i kompetencji nauczycieli OWP zostanie każdorazowo poprzedzona diagnozą stopnia przygotowania ww. grupy docelowej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz analizą zapotrzebowania OWP na określone kompetencje i kwalifikacje. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji wspomagających OWP, tj. z uwzględnieniem narzędzi i metodologii opracowanych przez MEN i jednostki podległe lub nadzorowane. Ponadto wydatki na dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami mogą być ponoszone wyłącznie w zakresie bezpośrednio wynikającym z diagnozy potrzeb i stopnia niedostosowania OWP. Diagnozy powinny być wykonane przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu, a wnioski z nich wynikające muszą być</p>

		<p>zawarte we wniosku o dofinansowanie.</p> <p>3. Realizacja projektu w ramach Działania 9.1 w każdym przypadku musi skutkować zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu, natomiast działania ukierunkowane na rozszerzenie oferty zajęć, wydłużenie godzin pracy i doskonalenie nauczycieli OWP może stanowić jedynie uzupełnienie działań ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc przedszkolnych.</p> <p>Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku realizacji projektu ukierunkowanego na dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności [punkt 10 <i>Typy projektów</i>, typ 1 lit. b)], który może być realizowany samodzielnie niezależnie od tego, czy będzie skutkować zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych, czy nie.</p> <p>4. Liczba utworzonych w ramach udzielanego wsparcia nowych miejsc wychowania przedszkolnego odpowiada faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej na terenie gminy/miasta, na którym są one tworzone. Interwencja nie jest możliwa w sytuacji, gdy zapotrzebowanie na usługi edukacji przedszkolnej w obszarze objętym działaniami projektowymi może być zaspokojone przy dotychczasowej liczbie miejsc wychowania przedszkolnego.</p> <p>5. Finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego, rozszerzenie oferty OWP, wydłużenie godzin pracy i kształcenie nauczycieli może być prowadzone przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.</p> <p>6. Projektodawca jest zobowiązany do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc wychowania przedszkolnego od daty zakończenia realizacji projektu przez okres, co najmniej 2 lat, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość jest rozumiana, jako instytucjonalna gotowość ośrodków wychowania przedszkolnego do świadczenia usług przedszkolnych w ramach utworzonych w projekcie miejsc wychowania przedszkolnego. Liczba zadeklarowanych w arkuszu organizacyjnym placówki miejsc wychowania przedszkolnego uwzględnia</p>
--	--	---

		<p>dokładną liczbę miejsc utworzonych w projekcie.</p> <p>7. Organ prowadzący OWP jest zobligowany do złożenia zobowiązania przeciwdziałającego ryzyku podwójnego finansowania, deklarującego, iż informacje dotyczące liczby dzieci korzystających z nowo utworzonych w ramach EFS miejsc wychowania przedszkolnego nie będą uwzględniane w przekazywanych comiesięcznie organowi dotującemu sprawozdaniach.</p> <p>8. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%)</p>	<p>Działanie 9.1</p>	<p>Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 15% wartości współfinansowania unijnego (EFS).</p> <p>Wydatki infrastrukturalne w ramach cross-finansingu są kwalifikowane, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Organ prowadzący nie dysponuje infrastrukturą, która byłaby możliwa do wykorzystania na potrzeby edukacji przedszkolnej, 2) Potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb i trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym (w perspektywie kolejnych 3 lat), 3) Infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania.

21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.1	Nie więcej niż 25% wartości projektu (w tym cross – financing). ¹²⁸
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 9.1	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 9.1	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR¹²⁹, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 9.1	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>, • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania</p>

¹²⁸ Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

¹²⁹ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

		pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 9.1	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 9.1	90% ¹³⁰ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.1	10%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 9.1	Minimalna wartość projekt: 50 000 PLN Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ¹³¹
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków	Działanie 9.1	Nie dotyczy

¹³⁰ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - *Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS*. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 1 lit. c Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej, pomocy de minimis.

¹³¹ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu zostanie oszacowana po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach działania 9.1.

kwalikowalnych projektu (PLN)		
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 9.1	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 9.1	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 9.1	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 9.1	Nie dotyczy

DZIAŁANIE 9.2 POPRAWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 9.2	Poprawa jakości kształcenia ogólnego
7. Cele szczegółowe działania	Działanie 9.2	<p>1. Wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>2. Wzrost kompetencji nauczycieli kształcenia ogólnego, w szczególności w zakresie wykorzystania TIK w nauczaniu.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 9.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do

		<p>prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.].</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 9.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie [os.]. • Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie [os.]. • Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.]. • Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie [szt.].
10. Typy projektów	Działanie 9.2	<p>1. Kształcenie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy¹³² oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej), poprzez:</p> <p>a) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej), w szczególności poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe, • wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli, • realizację w szkole lub placówce systemu oświaty programów wspomagania¹³³,

¹³² Przez kompetencje kluczowe niezbędne na rynku pracy rozumie się:

- 1) porozumiewanie się w językach obcych;
- 2) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- 3) kompetencje informatyczne;
- 4) umiejętność uczenia się;
- 5) kompetencje społeczne;
- 6) innowacyjność i przedsiębiorczość.

¹³³ Program wspomagania, jest formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem szkół lub placówek systemu oświaty. Zapewniona zostanie zgodność interwencji w zakresie realizacji programów wspomagania ze wszystkimi wskazanymi poniżej warunkami:

- 1) Program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej).
- 2) Zakres wspomagania wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów.

		<ul style="list-style-type: none"> • staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty, • współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np.: szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, • wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL; <p>b) kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej), w szczególności poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizację projektów edukacyjnych¹³⁴ w szkołach lub placówkach systemu oświaty objętych wsparciem, • realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego, • realizację różnych form rozwijających uzdolnienia, w tym zdolności składające się na umiejętność uczenia się tj. pamięć,
--	--	---

3) Realizacja programów wspomagania obejmuje następujące etapy:

- a) przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej);
- b) prowadzenie procesu wspomagania w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danej szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli;
- c) monitorowanie i ocena procesu wspomagania z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej szkoły lub placówki systemu oświaty.

¹³⁴ Projekt edukacyjny to indywidualne lub zespołowe, planowe działanie uczniów, mające na celu rozwiązanie konkretnego problemu, z zastosowaniem różnorodnych metod. Projekt edukacyjny jest realizowany przez zespół uczniów pod opieką nauczyciela i obejmuje następujące działania:

- 1) wybranie tematu projektu edukacyjnego;
- 2) określenie celów projektu edukacyjnego i zaplanowanie etapów jego realizacji;
- 3) wykonanie zaplanowanych działań;
- 4) przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego.

Ponadto projekt edukacyjny finansowany ze środków EFS może:

- 1) wykraczać poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
- 2) być realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin;
- 3) być realizowany w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych albo w czasie zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

		<p>logiczne i strategiczne myślenie, zdolność do koncentracji uwagi oraz umiejętność planowania, np. zajęcia szachowe, gry symulacyjne, itp.,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wdrożenie nowych form i programów nauczania, • tworzenie i realizacja zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych, • organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów, • nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych, • wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL, • doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, • realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą. <p>2. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu, obejmujące:</p> <p>a) wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych (przyroda, biologia, chemia, geografia, fizyka) zgodne z właściwym katalogiem opracowanym przez MEN, w tym adaptacja pomieszczeń na potrzeby pracowni, wynikająca m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania;</p> <p>b) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu¹³⁵;</p>
--	--	--

¹³⁵ Wsparcie realizowane będzie z wykorzystaniem form wsparcia wskazanych dla typu projektu 1 a).

		<p>c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych¹³⁶.</p> <p>3. Wsparcie na rzecz zwiększenia wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania oraz rozwijania kompetencji informatycznych, obejmujące:</p> <p>a) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty zgodne z właściwym katalogiem opracowanym przez MEN, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej¹³⁷ oraz adaptacja pomieszczeń na potrzeby pracowni szkolnych, wynikająca m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania;</p> <p>b) podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączanie narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego¹³⁸, ukierunkowane w szczególności na następujące zagadnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obsługa urządzeń cyfrowych oraz sprzętu informatycznego, w tym mobilnego, zakupionego do szkół w ramach wsparcia EFS, • wykorzystanie narzędzi cyfrowych w nauczaniu przedmiotowym, w tym wykorzystanie cyfrowych programów i aplikacji wspomagających nauczanie oraz dydaktycznych serwisów internetowych, również w trakcie zajęć prowadzonych z uczniami z niepełnosprawnościami oraz w kształceniu informatycznym, • nowe metody kształcenia z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych, • edukacja w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera,
--	--	--

¹³⁶ Wsparcie realizowane będzie z wykorzystaniem form wsparcia wskazanych dla typu projektu 1 b).

¹³⁷ Zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO na rzecz tworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych może obejmować:

- 1) opracowanie projektów technicznych dla każdej ze szkół lub placówek systemu oświaty uczestniczących w projekcie w zakresie instalacji sieci i urządzeń niezbędnych do stworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych;
- 2) zakup urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej i wykonanie instalacji sieci zgodnie z opracowaną dokumentacją;
- 3) sfinansowanie usług administrowania zakupionym w ramach projektu sprzętem i urządzeniami przez okres nie dłuższy niż okres trwania projektu.

¹³⁸ Wsparcie realizowane będzie z wykorzystaniem form wsparcia wskazanych dla typu projektu 1 a).

		<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w Internecie, • administracja wewnętrzną infrastrukturą sieciowo-usługową szkoły lub placówki systemu oświaty (komputerową i bezprzewodową); <p>c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń¹³⁹;</p> <p>d) programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania, obejmujące następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie programowania m. in. poprzez szkolenia, rozwój albo budowanie i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli, opracowanie scenariuszy zajęć nauki programowania oraz warsztaty metodyczne¹⁴⁰, • realizację nauki programowania wśród uczniów m. in. poprzez organizację dodatkowych zajęć na podstawie opracowanych scenariuszy oraz działalność szkolnych kółek programistycznych. <p>4. Kompleksowe programy wspomagające szkołę lub placówkę oświaty w procesie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i w pracy z uczniem młodszym obejmujące w szczególności:</p> <p>a) doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów</p>
--	--	---

¹³⁹ Wsparcie realizowane będzie z wykorzystaniem form wsparcia wskazanych dla typu projektu 1 b).

¹⁴⁰ Działania ukierunkowane na podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie programowania realizowane są według jednego z poniższych schematów:

- 1) szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji nauczycieli prowadzone przez trenerów przygotowanych w ramach PO WER do realizacji programów szkoleniowych dla nauczycieli,
- 2) studia podyplomowe,
- 3) szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji nauczycieli prowadzone przez ekspertów z dziedziny programowania,
- 4) szkolenia z wykorzystaniem wiedzy i umiejętności nauczycieli szkół lub placówek systemu oświaty, które uczestniczyły w podobnych przedsięwzięciach.

Do czasu przygotowania trenerów w ramach PO WER szkolenia będą prowadzone z wykorzystaniem rozwiązań wskazanych w pkt 2), 3) albo 4).

		<p>z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania, obejmujące zakup m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • specjalistycznego oprogramowania, • materiałów do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów, takich jak: wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, • materiałów do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego, • sprzętu specjalistycznego, wspierającego funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnościami w szkole lub placówce, • podręczników szkolnych i materiałów dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością; <p>b) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego i efektywnego stosowania ww. pomocy dydaktycznych w pracy¹⁴¹;</p> <p>c) wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty, w szczególności poprzez realizację:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym, • zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego, • warsztatów,
--	--	---

¹⁴¹ Wsparcie realizowane będzie z wykorzystaniem form wsparcia wskazanych dla typu projektu 1 a).

		<ul style="list-style-type: none"> • porad i konsultacji, • zajęć rewalidacyjno – wychowawczych¹⁴². <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane, jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
11. Typ beneficjenta	Działanie 9.2	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 9.2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkoły oraz placówki (w rozumieniu art. 2 ust 3, 5 i 7 ustawy o systemie oświaty), w tym instytucje i kadra pedagogiczna, realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych i szkół policealnych) i ich organy prowadzące. 2. Uczniowie i wychowankowie szkół i placówek (w rozumieniu art. 2 ust 3, 5 ustawy o systemie oświaty) prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych i szkół policealnych).
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 9.2	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 9.2	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 9.2	Region słabiej rozwinięty
		22 426 891
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 9.2	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 9.2	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie	Działanie 9.2	Projekty wybierane będą w trybie konkursowym.

¹⁴² Zajęcia, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.

podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 9.2	<p>1. Realizacja projektów zgodna z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu a wnioski z niej wynikające muszą być zawarte we wniosku o dofinansowanie. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej.</p> <p>3. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może</p>

		<p>ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).</p> <p>4. Działania będą prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.</p> <p>5. Projekt obejmujący tworzenie warunków dla nauczania opartego na eksperymencie (Punkt 10 <i>Typy projektów</i>, typ 2) musi uwzględniać, co najmniej dwa elementy spośród wymienionych w punkcie 2 lit. a) – c). Dopuszczalna jest rezygnacja ze stosowania powyższego wymogu pod warunkiem, że beneficjent zapewni realizację jednego z tych działań poza projektem. Zakupione wyposażenie szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych powinno być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności, a także do odpowiedniego etapu edukacyjnego i zakresu realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (podstawowego lub rozszerzonego). Ponadto liczba zestawów laboratoryjnych (doświadczalnych) zakupionych w ramach wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych jest zależna od wielkości szkoły lub placówki systemu oświaty, mierzonej liczbą uczniów, a także liczby grup zadaniowych, które będą realizowały doświadczenia. Co do zasady, jeden zestaw laboratoryjny jest przewidziany dla grupy zadaniowej liczącej od 2 do 5 osób.</p> <p>6. W przypadku projektu obejmującego wsparcie na rzecz zwiększania wykorzystania TIK w procesie nauczania (punkt 10 <i>Typy projektów</i>, typ 3) ze wsparcia, o którym mowa w lit. a), mogą korzystać szkoły lub placówki systemu oświaty, w których w wyniku diagnozy, do realizacji działań wymienionych w lit. b) lub c) stwierdzono zasadność podjęcia działań, o których mowa w lit. a). Beneficjent jest zwolniony ze stosowania powyższego wymogu pod warunkiem, że zapewni realizację pozostałych działań z katalogu wskazanego w pkt lit. b) lub c) poza projektem.</p> <p>7. Maksymalna wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK (punkt 10 <i>Typy projektów</i>, typ 3) na jedną szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem wynosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 140 000,00 zł dla szkół lub placówek systemu oświaty do 300 uczniów, • 200 000,00 zł dla szkół lub placówek systemu oświaty od 301 uczniów.
--	--	---

		<p>Pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK powinny być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ponadto, szkoła lub placówka oświatowa korzystająca z tej formy wsparcia zobowiązuje się do osiągnięcia w ciągu 6 miesięcy od daty zakończenia projektu funkcjonalności wskazanych w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze edukacji na lata 2014-2020. <p>8. Działania w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (punkt 10 Typy projektów, typ 4) obejmą II etap edukacyjny (klasy IV-VI szkoły podstawowej) oraz III etap edukacyjny (gimnazjum), przy czym wsparcie udzielane na rzecz ucznia młodszego lub ucznia z niepełnosprawnością może być realizowane na wszystkich etapach edukacyjnych. Ponadto wsparcie, o którym mowa w lit. b) i c), będzie uwzględniać współpracę z rodzicami lub opiekunami prawnymi.</p> <p>9. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 9.2	<p>Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).</p> <p>Wydatki na inwestycje infrastrukturalne w ramach cross-financingu są kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione łącznie wszystkie poniższe warunki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury, 2) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb, 3) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania.

21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.2	Nie więcej niż 40% wartości projektu (w tym cross – financing). ¹⁴³
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 9.2	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 9.2	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR¹⁴⁴, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 9.2	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków	Działanie 9.2	85%

¹⁴³ Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

¹⁴⁴ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

kwalikowalnych na poziomie projektu		
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 9.2	95% ¹⁴⁵ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.2	5%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 9.2	Minimalna wartość projektu: 50 000 PLN Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ¹⁴⁶
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 9.2	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 9.2	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania	Działanie 9.2	Nie dotyczy

¹⁴⁵ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - *Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS.*

¹⁴⁶ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu zostanie oszacowana po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach działania 9.2.

instrumentów finansowych		
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 9.2	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 9.2	Nie dotyczy

DZIAŁANIE 9.3 PODNOSZENIE KOMPETENCJI OSÓB DOROSŁYCH W OBSZARZE TIK I JĘZYKÓW OBCYCH

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 9.3	Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w obszarze TIK i języków obcych
7. Cel szczegółowy działania	Działanie 9.3	Wzrost kompetencji w obszarze TIK i języków obcych u osób dorosłych będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 9.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [os.]. • Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 9.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie [os.].
10. Typy projektów	Działanie 9.3	1. Kształcenie w formach pozaszkolnych (szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji cyfrowych i językowych) osób dorosłych, z własnej inicjatywy zainteresowanych zdobyciem, podniesieniem lub uzupełnieniem kompetencji kluczowych w zakresie TIK i języków obcych.

		<p>2. Programy formalnego potwierdzania kwalifikacji uzyskanych drogą nieformalną lub pozaformalną w zakresie TIK i języków obcych.</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane, jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.</p>
11. Typ beneficjenta	Działanie 9.3	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 9.3	Osoby dorosłe wykazujące największą lukę kompetencyjną w zakresie TIK i języków obcych oraz posiadających największe potrzeby w dostępie do edukacji, w szczególności osoby starsze w wieku 50+ i o niskich kwalifikacjach, które z własnej inicjatywy zainteresowane są zdobyciem, podniesieniem lub uzupełnieniem umiejętności i kompetencji językowych oraz cyfrowych.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 9.3	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 9.3	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 9.3	Region słabiej rozwinięty
		16 122 306
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 9.3	Nie dotyczy
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 9.3	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego	Działanie 9.3	<p>Projekty wybierane będą w trybie konkursowym.</p> <p>Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.</p>

za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 9.3	<p>1. Realizacja projektów zgodna z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Projekty muszą obejmować szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji cyfrowych i językowych, które zakończą się programem formalnej oceny i certyfikacji kompetencji osiągniętych przez uczestników projektów.</p> <p>3. Beneficjenci utrwalą i będą przechowywać wyniki walidacji przeprowadzonej w ramach projektu na potrzeby kontroli i późniejszej ewaluacji przez okres przechowywania dokumentacji konkursowej.</p> <p>4. W przypadku projektu ukierunkowanego na rozwój kompetencji cyfrowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zakres wsparcia obejmuje szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji kończące się uzyskaniem przez uczestników projektów certyfikatu zewnętrznego potwierdzającego zdobycie określonych kompetencji cyfrowych, zgodnie z zaplanowanymi we wniosku o dofinansowanie projektu etapami: <ol style="list-style-type: none"> a) ETAP I – Zakres – zdefiniowanie w ramach wniosku o dofinansowanie lub w regulaminie konkursu grupy docelowej do objęcia wsparciem oraz wybranie obszaru interwencji EFS, który będzie poddany ocenie, b) ETAP II – Wzorzec – zdefiniowanie we wniosku

		<p>o dofinansowanie lub w regulaminie konkursu standardu wymagań, tj. efektów uczenia się, które osiągną uczestnicy w wyniku przeprowadzonych działań projektowych,</p> <p>c) ETAP III – Ocena – przeprowadzenie weryfikacji na podstawie opracowanych kryteriów oceny po zakończeniu wsparcia udzielanego danej osobie,</p> <p>d) ETAP IV – Porównanie – porównanie uzyskanych wyników etapu III (ocena) z przyjętymi wymaganiami (określonymi na etapie II efektami uczenia się) po zakończeniu wsparcia udzielanego danej osobie.</p> <p>2) Standard wymagań dla kompetencji informatycznych, które powinni osiągnąć uczestnicy projektu został określony w załączniku nr 2 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. Beneficjenci opracują kryteria oceny oraz przeprowadzenia weryfikacji osiągnięcia przez uczestników projektów efektów uczenia zdefiniowanych w standardzie wymagań.</p> <p>5. W przypadku realizacji projektu ukierunkowanego na rozwój kompetencji językowych:</p> <p>1) zakres wsparcia obejmuje wyłącznie szkolenia kończące się certyfikatem zewnętrznym potwierdzającym zdobycie przez uczestników projektów określonego poziomu biegłości językowej (zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego);</p> <p>2) szkolenia są realizowane zgodnie z zakresem określonym w załączniku nr 1 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 i będą rozliczane stawkami jednostkowymi wskazanymi w tym załączniku;</p> <p>3) poza stawkami jednostkowymi istnieje możliwość sfinansowania wyłącznie kosztów związanych z zakupem podręcznika, przeprowadzeniem egzaminu zewnętrznego i wydaniem zewnętrznego certyfikatu.</p> <p>6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość</p>
--	--	---

		osobistego kontaktu z kadrami projektu.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 9.3	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.3	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 9.3	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 9.3	<p>Zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020, szkolenia ukierunkowane na zdobycie, podniesienie lub uzupełnienie kompetencji kluczowych w zakresie języków obcych są rozliczane stawkami jednostkowymi wskazanymi w załączniku nr 1 do niniejszych wytycznych.</p> <p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR¹⁴⁷, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
24. Pomoc publiczna	Działanie 9.3	W ramach działania zastosowanie może mieć:

¹⁴⁷ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)		<ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>, • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 9.3	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 9.3	90% ¹⁴⁸ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków	Działanie 9.3	10%

¹⁴⁸ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - *Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS.*

kwalikowalnych		
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 9.3	Minimalna wartość projekt: 50 000 PLN Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ¹⁴⁹
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 9.3	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 9.3	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 9.3	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 9.3	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 9.3	Nie dotyczy

DZIAŁANIE 9.4 POPRAWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 9.4	Poprawa jakości kształcenia zawodowego

¹⁴⁹ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu zostanie oszacowana po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach działania 9.3.

7. Cel szczegółowy działania	Działanie 9.4	Wzrost zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe poprzez poprawę jakości szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 9.4	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących wyposażenie zakupione dzięki EFS [szt.]. • Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 9.4	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego [szt.]. • Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [os.]. • Liczba uczniów szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe objętych wsparciem w programie [os.]. • Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u przedsiębiorcy nie będącego pracodawcą (S) [os.]. • Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które nawiązały trwałą współpracę z otoczeniem społeczno – gospodarczym (S) [szt.]. • Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które podniosły jakość procesu dydaktycznego i/lub funkcjonowania szkoły/ placówki (S) [szt.].
10. Typy projektów	Działanie 9.4	<p>1. Dostosowanie form, metod i warunków prowadzenia kształcenia i szkolenia zawodowego do wymagań gospodarki i rynku pracy, a także zwiększenie zaangażowania instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących proces kształcenia i szkolenia zawodowego, w szczególności poprzez:</p> <p>a) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz pozostałej kadry szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe¹⁵⁰, w szczególności poprzez:</p>

¹⁵⁰ Realizacja projektów obejmujących doskonalenie nauczycieli musi być zgodna z następującymi warunkami:

		<ul style="list-style-type: none"> • kursy kwalifikacyjne lub szkolenia doskonalące w zakresie tematyki związanej z nauczaniem zawodem, w tym organizowane i prowadzone przez kadrę ośrodków doskonalenia nauczycieli lub trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, • kursy kwalifikacyjne lub szkolenia doskonalące w zakresie tematyki związanej z zawodem innym lub nauczany, prowadzonym lub planowanym do prowadzenia w szkole/ placówce oświatowej kształcenia zawodowego zatrudniającej danego nauczyciela/ instruktora praktycznej nauki zawodu¹⁵¹, • praktyki lub staże w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym przede wszystkim w przedsiębiorstwach lub u pracodawców działających na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty¹⁵², • studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych albo obejmujące zakresem tematykę związaną z nauczaniem zawodem (branżowe, specjalistyczne)¹⁵³, • budowanie lub moderowanie sieci współpracy i samokształcenia, • realizacja programów wspomagania¹⁵⁴,
--	--	--

a) Realizacja różnych form doskonalenia zawodowego nauczycieli lub instruktorów praktycznej nauki zawodu powinna być prowadzona we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym w szczególności z przedsiębiorcami lub pracodawcami działającymi na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty.

b) Realizacja wsparcia powinna być prowadzona z wykorzystaniem doświadczenia działających na poziomie wojewódzkim i lokalnym placówek doskonalenia nauczycieli.

c) Studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne lub szkolenia powinny umożliwić uzyskanie przygotowania pedagogicznego lub kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych lub praktycznej nauki zawodu zgodnie z przepisami w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

¹⁵¹ W celu przygotowania kadry w związku ze zmianą oferty edukacyjnej danej szkoły / placówki oświatowej prowadzącej kształcenie zawodowe.

¹⁵² Praktyki lub staże nauczycieli kształcenia zawodowego organizowane w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe powinny trwać minimum 40 godzin.

¹⁵³ Studia podyplomowe realizowane w ramach RPO WP powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

¹⁵⁴ Program wspomagania, jest formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem szkół lub placówek systemu oświaty. Zapewniona zostanie zgodność interwencji w zakresie realizacji programów wspomagania ze wszystkimi wskazanymi poniżej warunkami:

- 4) Program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej).
- 5) Zakres wspomagania wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów.
- 6) Realizacja programów wspomagania obejmuje następujące etapy:

		<ul style="list-style-type: none"> • programy walidacji i certyfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w pracy dydaktycznej, ze szczególnym uwzględnieniem nadawania uprawnień egzaminatora w zawodzie instruktorom praktycznej nauki zawodu na terenie przedsiębiorstw, • wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL; <p>b) podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół ponadgimnazjalnych lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe¹⁵⁵ poprzez m.in.:</p>
--	--	---

- d) przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej);
- e) prowadzenie procesu wspomaganie w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danej szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli;
- f) monitorowanie i ocena procesu wspomaganie z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej szkoły lub placówki systemu oświaty.

¹⁵⁵ Realizacja praktyk zawodowych i staży zawodowych musi być zgodna z następującymi warunkami:

a) w ramach projektu jest możliwa organizacja praktyk i staży u pracodawców lub przedsiębiorców, z zastrzeżeniem, że:

i) praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki zawodowe realizowane w zasadniczej szkole zawodowej nie są formą praktycznej nauki zawodu, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu;

ii) staże zawodowe organizowane w ramach kształcenia zawodowego praktycznego dotyczą uczniów techników i szkół policealnych, w których kształcenie zawodowe praktyczne nie jest realizowane u pracodawców lub przedsiębiorców ze względu na brak możliwości sfinansowania kosztów takiego kształcenia;

iii) staże zawodowe wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego organizuje się dla uczniów techników i szkół policealnych w celu zwiększenia wymiaru praktyk zawodowych objętych podstawą programową nauczania danego zawodu;

b) okres realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego wynosi minimum 150 godzin i nie więcej niż 970 godzin w odniesieniu do udziału jednego ucznia lub słuchacza w ww. formach wsparcia;

c) za udział w praktyce zawodowej lub stażu zawodowym uczniowie otrzymują stypendium. Stypendium jest wypłacane za każde kolejne przepracowane 150 godzin. W przypadku realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego w wymiarze 970 godzin wysokość stypendium wliczana jest proporcjonalnie. Wysokość stypendium określa IZ RPO, niemniej nie może ona przekroczyć połowy średniego wynagrodzenia (brutto) za pracę w danym województwie, wyliczaną na podstawie aktualnych danych GUS. W przypadku staży zawodowych realizowanych w ramach kształcenia zawodowego praktycznego, wysokość stypendium nie może być niższa niż to wynika z przepisów w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania, regulujących zasady wynagradzania młodocianych w kolejnych latach nauki;

d) na czas trwania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego jest zawierana pisemna umowa pomiędzy stronami zaangażowanymi w realizację praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Umowa powinna określać, co najmniej wskazanie liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, okres realizacji i miejsce odbywania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, wynagrodzenie praktykanta lub stażysty, a także zobowiązanie do wyznaczenia opiekuna praktykanta lub stażysty po stronie podmiotu przyjmującego na praktykę zawodową lub staż zawodowy;

e) praktyka zawodowa lub staż zawodowy są realizowane na podstawie programu opracowanego przez nauczyciela oraz dyrektora szkoły lub placówki systemu oświaty we współpracy z podmiotem przyjmującym uczniów na praktykę zawodową lub staż zawodowy. Program powinien być opracowany i przygotowany w formie pisemnej oraz powinien wskazywać konkretne cele edukacyjne (kompetencje i umiejętności), które osiągnie praktykant lub stażysta, treści edukacyjne, zakres obowiązków praktykanta lub stażysty a także harmonogram realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Przy ustalaniu programu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego powinny być uwzględnione predyspozycje psychofizyczne i zdrowotne, poziom wykształcenia oraz dotychczasowe kwalifikacje zawodowe praktykanta lub stażysty. Program praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zawiera szczegółowe

		<ul style="list-style-type: none"> • praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub przedsiębiorców dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych, • staże zawodowe obejmujące realizację kształcenia zawodowego praktycznego we współpracy z pracodawcami lub przedsiębiorcami lub wykraczające poza zakres
--	--	--

zasady dotyczące wyposażenia stanowiska pracy praktykanta lub stażysty podczas odbywania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego oraz procedur wdrażania praktykanta lub stażysty do pracy i monitorowania stopnia realizacji treści i celów edukacyjnych;

f) podmiot przyjmujący na praktykę zawodową lub staż zawodowy:

i) zapewnia odpowiednie stanowisko pracy praktykanta lub stażysty, wyposażone w niezbędne sprzęty, narzędzia i zaplecze, udostępnia warsztaty, pomieszczenia, zaplecze techniczne, zapewnia urządzenia i materiały zgodnie z programem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego i potrzebami praktykanta lub stażysty wynikającymi ze specyfiki zadań wykonywanych przez praktykanta lub stażystę, wymogów technicznych miejsca pracy, a także z niepełnosprawności lub stanu zdrowia;

ii) szkoli praktykanta lub stażystę na zasadach przewidzianych dla pracowników w zakresie BHP, przepisów przeciwpożarowych oraz zapoznaje go z obowiązującym regulaminem pracy na stanowisku, którego dotyczy praktyka zawodowa lub staż zawodowy;

iii) sprawuje nadzór nad odbywaniem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego w postaci wyznaczenia opiekuna praktyki lub stażu;

iv) monitoruje postępy i nabywanie nowych umiejętności przez praktykanta lub stażystę, a także stopień realizacji treści i celów edukacyjnych oraz regularnie udziela praktykantowi lub stażysty informacji zwrotnej;

v) wydaje praktykantowi lub stażysty - niezwłocznie po zakończeniu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego - dokument potwierdzający odbycie praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Dokument potwierdzający odbycie praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zawiera, co najmniej następujące informacje: datę rozpoczęcia i zakończenia praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, cel i program praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, opis zadań wykonywanych przez praktykanta lub stażystę, opis kompetencji uzyskanych przez praktykanta lub stażystę w wyniku praktyki zawodowej lub stażu zawodowego oraz ocenę praktykanta lub stażysty dokonaną przez opiekuna praktyki lub stażu;

g) katalog wydatków przewidzianych w ramach projektu może uwzględniać koszty związane z odbywaniem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego (np. koszty dojazdu, koszty zakupu odzieży roboczej, wyposażenie stanowiska pracy, koszty eksploatacji materiałów i narzędzi, szkolenia BHP praktykanta lub stażysty itp.) w wysokości nieprzekraczającej 5 000 zł na 1 osobę odbywającą praktykę zawodową lub staż zawodowy. Powyższa kwota może zostać zwiększona jedynie w sytuacji konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z udziałem uczniów w praktyce zawodowej lub stażu zawodowym, wynikających ze zwiększonego wymiaru czasu trwania ww. form wsparcia;

h) na etapie przygotowań do realizacji programu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego są wyznaczani opiekunowie praktykantów lub stażystów. Każdy przyjęty praktykant lub stażysta ma przydzielonego opiekuna. Na jednego opiekuna praktyki lub stażu nie może przypadać jednocześnie więcej niż 6 praktykantów lub stażystów. Opiekun praktykanta lub stażysty jest wyznaczany po stronie podmiotu przyjmującego ucznia na praktykę zawodową lub staż zawodowy;

i) do zadań opiekuna praktykanta lub stażysty należy w szczególności:

i) diagnoza kompetencji i kwalifikacji praktykanta lub stażysty (we współpracy z nauczycielem);

ii) określenie celu i programu praktyki lub stażu (we współpracy z nauczycielem);

iii) udzielenie praktykantom lub stażystom informacji zwrotnej w trakcie realizacji oraz po zakończeniu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego;

iv) nadzór nad prawidłową realizacją i harmonogramem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego;

j) koszty wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty u pracodawcy powinny uwzględniać jedną z opcji:

i) refundację pracodawcy wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty w zakresie odpowiadającym częściowemu lub całkowitemu zwolnieniu go od świadczenia pracy na rzecz realizacji zadań związanych z opieką nad grupą praktykantów lub stażystów, o której mowa w lit. h, przez okres 150 godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, w wysokości obliczonej jak za urlop wypoczynkowy, ale nie więcej niż 5000 zł brutto. Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonalnie do liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zrealizowanych przez uczniów;

ii) refundację pracodawcy dodatku do wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty, w sytuacji, gdy nie został zwolniony od świadczenia pracy, w wysokości nieprzekraczającej 10% jego zasadniczego wynagrodzenia wraz ze wszystkimi składnikami wynagrodzenia wynikającego ze zwiększonego zakresu zadań (opieka nad grupą praktykantów lub stażystów, o której mowa w lit. h, ale nie więcej niż 500 zł brutto, za realizację 150 godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonalnie do liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zrealizowanych przez uczniów);

iii) refundację pracodawcy wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty, który będzie pełnił funkcję instruktora praktycznej nauki zawodu i dla którego praca z uczniami będzie stanowić podstawowe zajęcie – do wysokości wynagrodzenia określonego w § 9 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu;

k) wynagrodzenie przysługujące opiekunowi praktykanta lub stażysty jest wypłacane z tytułu wypełnienia obowiązków, o których mowa w lit. i, nie zależy natomiast od liczby uczniów, wobec których te obowiązki świadczy. IZ RPO w uzasadnionych przypadkach może podjąć decyzję o innej kwocie wynagrodzenia opiekunów praktykantów lub stażystów.

		<p>kształcenia zawodowego praktycznego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wdrożenie nowych, innowacyjnych form kształcenia zawodowego, • dodatkowe zajęcia specjalistyczne realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, umożliwiające uczniom i słuchaczom uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych (w tym także w języku obcym oraz z zakresu języka obcego branżowego), • organizowanie kursów przygotowawczych na studia we współpracy ze szkołami wyższymi oraz organizowanie kursów i szkoleń przygotowujących do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich, • udział w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach lub obozach naukowych, • wsparcie uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień, wiedzy i umiejętności zawodowych, zwiększających ich szanse na rynku pracy, • doradztwo edukacyjno-zawodowe, • zapoznavanie uczniów szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z rynkiem branżowym, wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL, • przygotowanie zawodowe uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w charakterze młodocianego pracownika organizowane u pracodawców, obejmujące naukę zawodu lub przyuczenie do wykonywania określonej pracy, o ile nie jest ono finansowane ze środków Funduszu Pracy. Realizacja ww. formy wsparcia powinna być przeprowadzona w zakresie i na zasadach określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz. U. z 2014 r., poz. 232); <p>c) tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków</p>
--	--	---

		<p>odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych dla zawodów szkolnictwa zawodowego¹⁵⁶, • wsparcie wprowadzania do bieżącej pracy szkół i/lub placówek oświatowych modułowego systemu kształcenia zawodowego, • wprowadzanie innowacji pedagogicznych do programu nauczania, • tworzenie (lub zakup już istniejących rozwiązań) firm symulacyjnych i wykorzystywanie ich w procesie dydaktycznym, • wdrażanie e-learningu do bieżącej pracy szkoły i/lub placówki prowadzącej kształcenie zawodowe; <p>d) rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym obejmujące m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe oraz kwalifikacje mistrza i czeladnika w zawodzie, w tym m.in.: tworzenie przez pracodawców lub przedsiębiorców ośrodków egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji, upoważnionych przez właściwą okręgową komisję egzaminacyjną do przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, udział pracodawców lub przedsiębiorców w egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodach w charakterze egzaminatorów¹⁵⁷,
--	--	---

¹⁵⁶ Realizacja wsparcia w postaci wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla zawodów szkolnictwa zawodowego musi być zgodna z następującymi warunkami:

a) Interwencja musi być zgodna ze szczegółowym katalogiem wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów, który został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl;

b) Dopuszcza się możliwość sfinansowania w ramach projektów kosztów związanych z adaptacją pomieszczeń na potrzeby pracowni lub warsztatów szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.

¹⁵⁷ W ramach działania istnieje możliwość sfinansowania kosztów wynagrodzenia egzaminatorów, związanych z ich udziałem w przeprowadzeniu egzaminu. Warunki wynagradzania egzaminatorów zostały określone odpowiednio:

a) w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2012 r. w sprawie warunków wynagradzania egzaminatorów za udział w przeprowadzaniu sprawdzianu i egzaminów oraz nauczycieli akademickich za udział w przeprowadzaniu części ustnej egzaminu maturalnego (Dz. U. poz. 334 z późn. zm.);

b) w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 2012 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 1117).

		<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie klas patronackich w szkołach, • współpracę w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach i w formach pozaszkolnych do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy¹⁵⁸, • opracowanie lub modyfikację programów nauczania¹⁵⁹, • wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL, • współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z uczelniami wyższymi (wsparcie programowe ze strony uczelni, wsparcie szkoleniowe dla nauczycieli/nauczycielek przedmiotów zawodowych oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, zwiększenie dostępu uczniów/uczennic szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i nauczycieli/nauczycielek przedmiotów zawodowych oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu do nowoczesnych technik i technologii będących w dyspozycji uczelni wyższych itp.), • współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z instytucjami rynku pracy w zakresie ułatwiania przejścia uczniów z edukacji do aktywnego udziału w rynku pracy, • wdrożenie wypracowanego w ramach POWER modelu współpracy pracodawców funkcjonujących w SSE ze szkołami oraz placówkami systemu oświaty prowadzącymi kształcenie zawodowe, • promocja szkół prowadzących kształcenie zawodowe. <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane, jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
--	--	---

¹⁵⁸ Działania w tym zakresie mogą być prowadzone wyłącznie z uwzględnieniem prognoz dotyczących zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie w określonych branżach, z wykorzystaniem ogólnopolskich i regionalnych badań i analiz oraz informacji ilościowych i jakościowych dostępnych za pośrednictwem powołanego z inicjatywy Komisji Europejskiej portalu *EU Skills Panorama*.

¹⁵⁹ Działania w tym zakresie mogą być prowadzone wyłącznie z uwzględnieniem prognoz dotyczących zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie w określonych branżach, z wykorzystaniem ogólnopolskich i regionalnych badań i analiz oraz informacji ilościowych i jakościowych dostępnych za pośrednictwem powołanego z inicjatywy Komisji Europejskiej portalu *EU Skills Panorama*.

11. Typ beneficjenta	Działanie 9.4	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 9.4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Publiczne i niepubliczne szkoły ponadgimnazjalne lub placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe (w tym szkoły przysposabiające do pracy) i ich kadra. 2. Uczniowie i słuchacze szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe. 3. Nauczyciele kształcenia zawodowego. 4. Instruktorzy praktycznej nauki zawodu. 5. Rodzice/opiekunowie prawni uczniów szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe. 6. Otoczenie społeczno-gospodarcze szkół tj. m.in.: pracodawcy, przedsiębiorcy, szkoły wyższe, instytucje rynku pracy.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 9.4	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 9.4	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 9.4	<p>Region słabiej rozwinięty</p> <p>30 000 000</p>
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 9.4	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financing, • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 9.4	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków	Działanie 9.4	<p>Projekty wybierane będą w trybie konkursowym.</p> <p>Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.</p>

oraz przyjmowanie protestów		
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 9.4	<p>1. Realizacja projektów zgodna z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej.</p> <p>3. Zakres doskonalenia nauczycieli powinien być zgodny z potrzebami wynikającymi z planu rozwoju szkoły lub placówki systemu oświaty prowadzącej kształcenie zawodowe, z zapotrzebowaniem ww. podmiotów na nabycie przez nauczycieli określonych kwalifikacji lub kompetencji oraz z zapotrzebowaniem rynku pracy.</p> <p>4. Realizacja wsparcia dla uczniów i słuchaczy musi być prowadzona z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych.</p> <p>5. Wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych jest dokonywane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub</p>

		<p>placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w tym zakresie, a także posiadanego przez nie wyposażenia. Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.</p> <p>6. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS muszą stanowić uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).</p> <p>7. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 9.4	<p>Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 10% wartości współfinansowania unijnego (EFS).</p> <p>Wydatki na inwestycje infrastrukturalne w ramach cross-financingu są kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione łącznie wszystkie poniższe warunki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury, 2) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb, 3) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania.

21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.4	Nie więcej niż 20% wartości projektu (w tym cross – financing). ¹⁶⁰
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 9.4	W przypadku występowania dochodu w projekcie, kwota szacowanego dochodu pomniejszała będzie kwotę dofinansowania.
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 9.4	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR¹⁶¹, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 9.4	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>, • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania</p>

¹⁶⁰ Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

¹⁶¹ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

		pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 9.4	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 9.4	95% ¹⁶² Zgodnie z częścią III indykatorywny plan finansowy
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.4	5% ¹⁶³
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 9.4	Minimalna wartość projekt: 50 000 PLN Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ¹⁶⁴

¹⁶²Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS, z zastrzeżeniem, że IOK może określić w regulaminie konkursu niższy poziom dofinansowania, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 1 lit. c Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej, pomocy de minimis.

¹⁶³ IOK może określić w regulaminie konkursu wyższy wkład własny beneficjenta, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS.

¹⁶⁴ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu zostanie oszacowana po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach działania 9.4.

29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 9.4	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 9.4	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 9.4	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 9.4	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 9.4	Nie dotyczy

DZIAŁANIE 9.5 PODNOSZENIE KOMPETENCJI OSÓB DOROSŁYCH W FORMACH POZASZKOLNYCH

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 9.5	Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych
7. Cel szczegółowy działania	Działanie 9.5	Wzrost kwalifikacji osób dorosłych poprzez uczestnictwo w pozaszkolnych formach kształcenia
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 9.5	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia [os.].
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 9.5	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie [os.].

10. Typy projektów	Działanie 9.5	<p>1. Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczestników pozaszkolnych form kształcenia zawodowego i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia poprzez:</p> <p>a) kwalifikacyjne kursy zawodowe, b) kursy umiejętności zawodowych, c) inne kursy niż ww., umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.</p> <p>Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.</p>
11. Typ beneficjenta	Działanie 9.5	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 9.5	Osoby dorosłe zainteresowane z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych w szczególności osoby starsze i o niskich kwalifikacjach.
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 9.5	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 9.5	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 9.5	<p>Region słabiej rozwinięty</p> <p>25 000 000</p>
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 9.5	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielonego wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie cross-financingu, • na etapie oceny projektów badana będzie komplementarność z projektami zrealizowanymi, realizowanymi z EFRR.
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 9.5	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie	Działanie 9.5	<p>Projekty wybierane będą w trybie konkursowym.</p> <p>Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie</p>

podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 9.5	<p>1. Realizacja projektów zgodna z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, • Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. • Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, • Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Limit wydatków związanych z doposażeniem szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny do realizacji kształcenia zawodowego nie przekroczy 20% całkowitej alokacji PI 10iv (włączając cross-financing). Wysokość limitu zostanie zweryfikowana w trakcie przeglądu śródokresowego Programu.</p> <p>3. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa podkarpackiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 9.5	<p>Zakres stosowania cross – finansingu zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może</p>

		dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki w zakresie cross – finansingu nie mogą przekroczyć 5% wartości współfinansowania unijnego (EFS).
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.5	Nie więcej niż 20% wartości projektu (w tym cross – financing). ¹⁶⁵
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 9.5	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 9.5	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR¹⁶⁶, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna	Działanie 9.5	<p>W ramach działania zastosowanie może mieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc <i>de minimis</i>, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>,

¹⁶⁵ Limit dla wydatków kwalifikowalnych poniesionych na zakup środków trwałych w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

¹⁶⁶ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

lub krajowa podstawa prawna)		<ul style="list-style-type: none"> • pomoc publiczna, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 9.5	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 9.5	90% ¹⁶⁷ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.5	10%
28. Minimalna	Działanie 9.5	Minimalna wartość projekt: 50 000 PLN

¹⁶⁷ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 1 lit. c Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z BP nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej, pomocy *de minimis*.

i maksymalna wartość projektu (PLN)		Maksymalna wartość projektu: Nie wyznaczono ¹⁶⁸
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 9.5	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 9.5	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 9.5	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 9.5	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 9.5	Nie dotyczy

DZIAŁANIE 9.6 WSPARCIE STYPENDIALNE DLA UCZNIÓW

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
6. Nazwa działania/poddziałania	Działanie 9.6	Wsparcie stypendialne dla uczniów
	Poddziałanie 9.6.1	Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych – szkolnictwo ogólne
	Poddziałanie 9.6.2	Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych – szkolnictwo zawodowe
7. Cel szczegółowy	Poddziałanie 9.6.1	Wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie TIK, nauk

¹⁶⁸ Na obecnym etapie nie wyznaczono maksymalnej wartości projektu. Maksymalna wartość projektu zostanie oszacowana po przeprowadzeniu pierwszych naborów na dofinansowanie projektów w ramach działania 9.5.

poddziałania		matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
	Poddziałanie 9.6.2	Wzrost zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe poprzez poprawę jakości szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Poddziałanie 9.6.1	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek Indywidualnych Planów Rozwoju zrealizowanych zgodnie z założonymi celami [%].
	Poddziałanie 9.6.2	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek Indywidualnych Planów Rozwoju zrealizowanych zgodnie z założonymi celami [%].
9. Lista wskaźników produktu	Poddziałanie 9.6.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wypłaconych stypendiów – szkolnictwo ogólne [szt.]. • Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie [os.].
	Poddziałanie 9.6.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wypłaconych stypendiów – szkolnictwo zawodowe [szt.].
10. Typy projektów	Poddziałanie 9.6.1	<ul style="list-style-type: none"> • Programy stypendialne dla uczniów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji materialnej, kształcących się w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce, w szczególności w zakresie przedmiotów przyczyniających się do podniesienia ich kompetencji kluczowych tj. w zakresie TIK, nauk matematyczno – przyrodniczych i języków obcych
	Poddziałanie 9.6.2	<ul style="list-style-type: none"> • Programy stypendialne dla uczniów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji materialnej, kształcących się w ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce w zakresie przedmiotów zawodowych/technicznych
11. Typ beneficjenta	Poddziałanie 9.6.1	JST (samorząd województwa/ Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego).
	Poddziałanie 9.6.2	
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Poddziałanie 9.6.1	Uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne.
	Poddziałanie 9.6.2	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe.
13. Instytucja	Poddziałanie 9.6.1	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

pośrednicząca	Poddziałanie 9.6.2	
14. Instytucja wdrażająca	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 9.6	Region słabiej rozwinięty
		5 000 000
	Poddziałanie 9.6.1	3 000 000
	Poddziałanie 9.6.2	2 000 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	
17. Instrumenty terytorialne	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Poddziałanie 9.6.1	Projekty wybierane będą w trybie pozakonkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.
	Poddziałanie 9.6.2	

19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Poddziałanie 9.6.1	<ol style="list-style-type: none"> Realizacja projektów zgodna z: <ul style="list-style-type: none"> Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. Szczegółowe kryteria naboru będą zawierać regulaminy programów stypendialnych. W Poddziałaniu 9.6.1 kryterium szczególnie uzdolnionych uczniów powinno obejmować, co najmniej oceny klasyfikacyjne uzyskane przez uczniów z przynajmniej jednego spośród przedmiotów: przyrodniczych, informatycznych, języków obcych lub matematyki. Osiągnięcia w olimpiadach, konkursach lub turniejach mogą stanowić dodatkowe kryterium premiujące.
	Poddziałanie 9.6.2	<ol style="list-style-type: none"> W Poddziałaniu 9.6.2 kryterium szczególnie uzdolnionych uczniów powinno obejmować, co najmniej oceny klasyfikacyjne uzyskane przez uczniów z przynajmniej jednego spośród przedmiotów zawodowych. Osiągnięcia w olimpiadach, konkursach lub turniejach mogą stanowić dodatkowe kryterium premiujące. Wysokość pomocy stypendialnej wyliczona na bazie miesięcznej nie może przekroczyć 1000 zł brutto na jednego ucznia. Minimalny okres, na jaki jest przyznawana pomoc stypendialna wynosi 10 miesięcy i może być skrócony jedynie w przypadku naruszenia przez ucznia lub słuchacza regulaminu programu stypendialnego. W trakcie otrzymywania pomocy stypendialnej uczeń podlega opiece dydaktycznej nauczyciela, pedagoga szkolnego albo doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole lub placówce systemu oświaty ucznia. Celem opieki dydaktycznej jest pomoc w dalszym osiąganiu jak najlepszych rezultatów, wsparcie ucznia w wykorzystaniu stypendium na

		cele edukacyjne i monitorowanie jego osiągnięć edukacyjnych.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Poddziałanie 9.6.1	<p>Przewiduje się możliwość stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Dla projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 000 EUR¹⁶⁹, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych jest obligatoryjne.</p> <p>Przewiduje się finansowanie zaliczkowe – na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).</p> <p>Planowany zakres systemu zaliczek określony zostanie w dokumencie dot. zasad przyznawania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020.</p>
	Poddziałanie 9.6.2	
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	

¹⁶⁹ Do przeliczania ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

lub krajowa podstawa prawna)		
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Poddziałanie 9.6.1	85%
	Poddziałanie 9.6.2	
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Poddziałanie 9.6.1	95% ¹⁷⁰ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy
	Poddziałanie 9.6.2	95% ¹⁷¹ Zgodnie z częścią III indykatywny plan finansowy
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Poddziałanie 9.6.1	5% ¹⁷²
	Poddziałanie 9.6.2	5% ¹⁷³
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	
29. Minimalna	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy

¹⁷⁰ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - *Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS.*

¹⁷¹ Zgodnie z załącznikiem nr 2d do Kontraktu Terytorialnego - *Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu w danym priorytecie inwestycyjnym w ramach EFS.*

¹⁷² IP może określić w wezwaniu do złożenia wniosku aplikacyjnego niższy poziom dofinansowania, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - *Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS.*

¹⁷³ IP może określić w wezwaniu do złożenia wniosku aplikacyjnego wyższy wkład własny beneficjenta, co wynika z wysokości kwot Budżetu Państwa wskazanych w załączniku nr 2b do Kontraktu Terytorialnego - *Środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, stanowiące uzupełnienie do środków z EFS.*

i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Poddziałanie 9.6.2	
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Poddziałanie 9.6.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 9.6.2	

OŚ PRIORYTETOWA X POMOC TECHNICZNA

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa X Pomoc Techniczna

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Zapewnienie sprawnej realizacji RPO WP 2014-2020

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	69 703 020
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podkarpackiego. Wiodący w zakresie obsługi Instytucji Zarządzającej RPO w ramach niniejszej osi jest Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.	

Działanie 10 POMOC TECHNICZNA

OPIS DZIAŁANIA		
6. Nazwa działania	Działanie 10.1	Pomoc techniczna
7. Cel/e szczegółowy/e działania	Działanie 10.1	<ul style="list-style-type: none"> Osiągnięcie i utrzymanie odpowiedniego stanu zatrudnienia, podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników oraz zorganizowanie niezbędnych warunków pracy Zapewnienie sprawnej realizacji procesów wdrażania RPO WP Realizacja adekwatnych i komplementarnych działań komunikacyjnych oraz wzmocnienie kompetencji beneficjentów (w tym potencjalnych beneficjentów) poprzez działania szkoleniowe i wsparcie przygotowania projektów
8. Lista wskaźników rezultatu	Działanie 10.1	<ul style="list-style-type: none"> Średnioroczna liczba form szkoleniowych na jednego pracownika instytucji systemu wdrażania FE (szt./os.)

		<ul style="list-style-type: none"> • Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności (%) • Średni czas zatwierdzenia projektu (od złożenia wniosku o dofinansowanie do podpisania umowy) (liczba dni) • Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów (skala 0-5)
9. Lista wskaźników produktu	Działanie 10.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej [szt.] • Liczba zakupionych urządzeń oraz elementów wyposażenia stanowiska pracy [szt.] • Liczba utworzonych lub dostosowanych systemów informatycznych [szt.] • Liczba przeprowadzonych ewaluacji [szt.] • Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów [szt.] • Liczba opracowanych ekspertyz [szt.] • Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji [os.] • Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów [os.] • Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu [szt.]
10. Typy projektów	Działanie 10.1	<p>W ramach działania planuje się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zatrudnienie pracowników instytucji zaangażowanych w realizację regionalnego programu operacyjnego 2. podnoszenie kwalifikacji pracowników 3. finansowanie kosztów organizacyjnych, technicznych i administracyjnych, niezbędnych do zapewnienia sprawnego funkcjonowania instytucji zaangażowanych w realizację regionalnego programu operacyjnego 4. budowę, wdrożenie i utrzymanie systemów informatycznych (wraz z niezbędną infrastrukturą teleinformatyczną, hostingiem) obsługujących procesy zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontroli i oceny polityki spójności 5. zapewnienie właściwej obsługi procesu oceny projektów,

		<p>rozpatrywania wniesionych środków odwoławczych, w tym kosztów oceny eksperckiej</p> <p>6. przygotowanie ewaluacji, analiz, badań, ocen, sprawozdań, opinii prawnych, doradztwa prawnego oraz finansowanie pomocy ekspertów zewnętrznych, jak również opracowania dokumentów niezbędnych do wypełnienia warunków ex-ante</p> <p>7. zapewnienie funkcjonowania komitetu monitorującego, w szczególności powołanie, obsługa, organizacja posiedzeń oraz uczestnictwo członków komitetu w posiedzeniach</p> <p>8. finansowanie kosztów związanych z działalnością Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego</p> <p>9. wydatki związane z zamknięciem programów realizowanych w perspektywie 2007-2013</p> <p>10. przygotowanie do realizacji projektów i programów na perspektywę finansową po 2020 roku</p> <p>11. zapewnienie monitoringu, ewaluacji i aktualizacji regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji</p> <p>12. informację i promocję, w tym m.in.: kampanie informacyjno-promocyjne, kompleksową organizację konferencji, prezentację i promocję przykładów najlepszych praktyk i najlepszych projektów, zakup, opracowanie, druk, dystrybucję materiałów informacyjnych i promocyjnych, ogłoszenia w mediach oraz publikacje prasowe</p> <p>13. działania edukacyjne dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów w zakresie wzmocnienia ich zdolności absorpcyjnych</p> <p>14. finansowanie wsparcia przygotowania i realizacji projektów dla beneficjentów, w tym wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów (formuła project pipeline)</p> <p>15. zapewnienie wymiany doświadczeń</p>
11. Typ beneficjenta	Działanie10.1	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja Zarządzająca RPO WP • Instytucja Pośrednicząca RPO WP

12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 10.1	<ul style="list-style-type: none"> osoby instytucje grupy społeczne korzystające z pomocy w ramach RPO WP
13. Instytucja pośrednicząca	Działanie 10.1	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca	Działanie 10.1	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 10.1	Region słabiej rozwinięty
		69 703 020
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 10.1	Nie dotyczy
17. Instrumenty terytorialne	Działanie 10.1	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 10.1	Projekty wybierane będą w trybie pozakonkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za nabór i ocenę wniosków, a także odpowiedzialnym za przyjmowanie protestów będzie Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 10.1	Nie dotyczy
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 10.1	Nie dotyczy

21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 10.1	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 10.1	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 10.1	Nie dotyczy
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de mini mis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 10.1	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 10.1	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 10.1	85%

27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 10.1	15%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 10.1	Nie dotyczy
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 10.1	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 10.1	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 10.1	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 10.1	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 10.1	Nie dotyczy

III. INDYKATYWNY PLAN FINANSOWY (WYDATKI KWALIFIKOWALNE W EUR)

Oś priorytetowa	PI	Kategoria regionu	Wkład UE (a)			Wkład Krajowy	Krajowe środki publiczne ¹⁷⁴					Krajowe środki prywatne	Finansowane ogółem	Szacowany poziom cross-financingu (%)	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stosunku do całkowitej kwoty wsparcia UE
			ogółem	EFRR	EFS		ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				wkład UE	wkład UE	
			a =b+c	b	c		e=f+k	f=g+h+i+j	g	h	i				j	k	
OP 7 Regionalny rynek pracy		slabiej rozwinięte	227 385 570	0	227 385 570	40 126 866	29 340 512	17 668 805		1 612 884	10 058 823	10 786 354	267 512 436	10%	211 931 150	15 454 420	6,80%
działanie 7.1	8i	slabiej rozwinięte	80 109 301		80 109 301	14 136 936	10 131 471	9 424 624	0	706 847	0	4 005 465	94 246 237	10%	74 664 616	5 444 685	6,80%
działanie 7.2	8i	slabiej rozwinięte	57 000 000	0	57 000 000	10 058 823	10 058 823	0	0	0	10 058 823	0	67 058 823	0	53 125 955	3 874 045	6,80%
działanie 7.3	8iii	slabiej rozwinięte	57 300 000	0	57 300 000	10 111 765	7 109 708	6 579 934	0	529 774	0	3 002 057	67 411 765	10%	53 405 565	3 894 435	6,80%
działanie 7.4	8iv	slabiej rozwinięte	18 256 114	0	18 256 114	3 221 667	1 396 055	1 073 889	0	322 166	0	1 825 612	21 477 781	10%	17 015 324	1 240 790	6,80%
działanie 7.5	8v	slabiej rozwinięte	9 331 094	0	9 331 094	1 646 664	0	0	0	0	0	1 646 664	10 977 758	10%	8 696 900	634 194	6,80%
działanie 7.6	8vi	slabiej rozwinięte	5 389 061	0	5 389 061	951 011	644 455	590 358	0	54 097	0	306 556	6 340 072	10%	5 022 790	366 271	6,80%
OP 8 Integracja społeczna		slabiej rozwinięte	169 088 779	0	169 088 779	29 839 197	26 510 683	14 799 498	189 000	11 522 185	0	3 328 514	198 927 976	10%	157 596 541	11 492 238	6,80%
działanie 8.1	9i	slabiej rozwinięte	25 299 125	0	25 299 125,00	4 464 551	3 869 278	2 976 368	0	892 910	0	595 273	29 763 676	10%	23 579 652	1 719 473	6,80%
działanie 8.2	9i	slabiej rozwinięte	37 000 000	0	37 000 000	6 529 412	6 529 412	0	0	6 529 412	0	0	43 529 412	10%	34 485 269	2 514 731	6,80%
działanie 8.3	9iv	slabiej rozwinięte	50 685 375	0	50 685 375,20	8 944 478	7 561 065	5 485 946	0	2 075 119	0	1 383 413	59 629 853	10%	47 240 508	3 444 867	6,80%
działanie 8.4	9iv	slabiej rozwinięte	12 671 344	0	12 671 343,80	2 236 120	1 890 267	1 371 487	0	518 780	0	345 853	14 907 464	10%	11 810 127	861 217	6,80%
działanie 8.5	9v	slabiej rozwinięte	42 361 935	0	42 361 935	7 475 636	6 471 661	4 965 697	0	1 505 964	0	1 003 975	49 837 571	10%	39 482 776	2 879 159	6,80%
działanie 8.6	9v	slabiej rozwinięte	1 071 000	0	1 071 000	189 000	189 000	0	189 000	0	0	0	1 260 000	10%	998 209	72 791	6,80%
OP 9 Jakość edukacji i kompetencji		slabiej rozwinięte	128 549 197	0	128 549 197	22 685 153	17 786 937	9 057 418	411 765	8 317 754	0	4 898 216	151 234 350	10%	119 812 261	8 736 936	6,80%

¹⁷⁴ Szczegółowy podział krajowych środków publicznych (w tym środki budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego) będzie uzależniony od kwot określonych w Kontrakcie Terytorialnym dla województwa podkarpackiego.

*Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WP 2014-2020
w zakresie Osi VII - Regionalny Rynek Pracy, Osi VIII – Integracja społeczna
oraz Osi IX – Jakość edukacji i kompetencji w regionie,
wrzesień 2015*

i w regionie																	
działanie 9.1	10i	slabiej rozwinięte	30 000 000	0	30 000 000	5 294 117	4 764 706	1 764 706	0	3 000 000	0	529 411	35 294 117	10%	27 961 029	2 038 971	6,80%
działanie 9.2	10i	slabiej rozwinięte	22 426 891	0	22 426 891	3 957 687	3 904 918	2 638 458	0	1 266 460	0	52 769	26 384 578	10%	20 902 633	1 524 258	6,80%
działanie 9.3	10iii	slabiej rozwinięte	16 122 306	0	16 122 306	2 845 112	948 371	948 371	0	0	0	1 896 741	18 967 418	10%	15 026 542	1 095 764	6,80%
działanie 9.4	10iv	slabiej rozwinięte	30 000 000	0	30 000 000	5 294 118	5 227 765	1 764 706	0	3 463 059	0	66 353	35 294 118	10%	27 961 029	2 038 971	6,80%
działanie 9.5	10iv	slabiej rozwinięte	25 000 000	0	25 000 000	4 411 765	2 058 823	1 470 588	0	588 235	0	2 352 942	29 411 765	10%	23 300 857	1 699 143	6,80%
działanie 9.6		slabiej rozwinięte	5 000 000	0	5 000 000	882 354	882 354	470 589	411 765	0	0	0	5 882 354	10%	4 660 171	339 829	6,80%
poddziałanie 9.6.1	10i	slabiej rozwinięte	3 000 000	0	3 000 000	529 412	529 412	352 941	176 471	0	0	0	3 529 412	10%	2 796 102	203 898	6,80%
poddziałanie 9.6.2	10iv	slabiej rozwinięte	2 000 000	0	2 000 000	352 942	352 942	117 648	235 294	0	0	0	2 352 942	10%	1 864 069	135 931	6,80%
OP 10 Pomoc techniczna		slabiej rozwinięte	69 703 020	0	69 703 020	12 300 533	12 300 533	0	12 300 533	0	0	0	82 003 553		69 703 020	0	0,00%
działanie 10.1	-	slabiej rozwinięte	69 703 020	0	69 703 020	12 300 533	12 300 533	0	12 300 533	0	0	0	82 003 553		69 703 020	0	

IV. WYMIAR TERYTORIALNY PROWADZONEJ INTERWENCJI

Do uzupełnienia na kolejnym etapie.

V. WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH DOKUMENTÓW SŁUŻĄCYCH REALIZACJI RPO WP 2014-2020

1. Wykaz rozporządzeń krajowych i UE oraz krajowych ustaw

1.1 Rozporządzenia UE

- a) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
- b) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006
- c) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006
- d) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) NR 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002.

1.1.1 Rozporządzenia delegowane

- a) Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego
- b) Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

1.1.2 Rozporządzenia wykonawcze

- a) Rozporządzenie wykonawcze KE nr 184/2014 z dnia 25 lutego 2014 ustanawiające, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, warunki mające zastosowanie do systemu elektronicznej wymiany danych między państwami członkowskimi a Komisją oraz przyjmujące, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”, klasyfikację kategorii interwencji dla wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”
- b) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) NR 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych
- c) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) NR 288/2014 z dnia 25 lutego 2014 r. ustanawiające zasady, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, w odniesieniu do wzoru dla programów operacyjnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1299/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” w odniesieniu do wzoru dla programów EWT w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”
- d) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 821/2014 z dnia 28 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w zakresie szczegółowych uregulowań dotyczących transferu wkładów z programów i zarządzania nimi, przekazywania sprawozdań z wdrażania instrumentów finansowych, charakterystyki technicznej działań informacyjnych i komunikacyjnych w odniesieniu do operacji oraz systemu rejestracji i przechowywania danych
- e) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 964/2014 z dnia 11 września 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady

(UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do standardowych warunków dotyczących instrumentów finansowych

- f) Rozporządzenie wykonawcze KE nr 1011/2014 ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzorów służących do przekazywania Komisji określonych informacji oraz szczegółowe przepisy dotyczące wymiany informacji między beneficjentami a instytucjami zarządzającymi, certyfikującymi, audytowymi i pośredniczącymi
- g) Decyzja wykonawcza KE z 18 lutego 2014 nr 2014/99/EU ustanawiająca wykaz regionów kwalifikujących się do finansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz państw członkowskich kwalifikujących się do finansowania z Funduszu Spójności.

1.1.3 Rozporządzenia dotyczące pomocy publicznej i pomocy de minimis

- a) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu
- b) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 28 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.

1.1.4 Akty regulujące udzielanie wsparcia, w tym udzielanie pomocy publicznej i pomocy de minimis w systemie Usług w ogólnym interesie gospodarczym

- a) Komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym
- b) Decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym
- c) Rozporządzenie w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu do pomocy de minimis na wykonywanie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym
- d) Komunikat Komisji: Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych
- e) Komunikat Komisji: Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną
- f) Komunikat Komisji: Wytoczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014-2020.

1.2 Ustawy krajowe

- a) Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2014, poz. 1649 z późn. zm.)
- b) Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2014 poz. 1146 z późn. zm.)

- c) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2013 r. poz. 885 z późn. zm.)
- d) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2015 r. poz. 774).
- e) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2015 poz. 357.)
- f) Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2015 r. poz. 357.)
- g) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. 2015 poz. 905.)
- h) Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. 2012 poz. 742.)
- i) Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 870.)
- j) Ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (DZ. U. 2013 r. poz. 1384.)
- k) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2014 poz. 1072.)
- l) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.)
- m) Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2013 poz. 1457)
- n) Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.)
- o) Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2014 poz. 1118, z późn. zm.)
- p) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)
- q) Ustawia z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.),
- r) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.)
- s) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375)
- t) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382),

1.3 Rozporządzenia krajowe

- a) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014–2020 (Dz. U. 2014 poz. 878)
- b) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (projekt)
- c) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 488).

- d) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. 2015 poz. 1208).
- e) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1075).
- f) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 161 poz. 1080.)
- g) Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430.)
- h) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (Dz. U. z 2014 poz. 864)
- i) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2014 poz. 846)
- j) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 kwietnia 2012r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2012 poz. 457)

2. Wykaz wytycznych UE

- a) Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji dotyczące programów operacyjnych
- b) Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji dotyczące ewaluacji i monitoringu (wskaźniki)
- c) Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji dotyczące planu ewaluacji
- d) Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji dotyczące ewaluacji ex ante
- e) Wytyczne dla państw członkowskich, instytucji, beneficjentów i innych interesariuszy dotyczące kosztów uproszczonych
- f) Wytyczne KE dla państw członkowskich w zakresie oceny ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych.

3. Wykaz krajowych wytycznych horyzontalnych

- a) Wytyczne w zakresie komitetów monitorujących na lata 2014 – 2020
- b) Wytyczne w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020
- c) Wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020

- d) Wytyczne w zakresie procesu desygnacji na lata 2014-2020
- e) Wytyczne w zakresie wykorzystania środków pomocy technicznej na lata 2014-2020
- f) Wytyczne w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020
- g) Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020
- h) Wytyczne w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020
- i) Wytyczne w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020
- j) Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020
- k) Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020
- l) Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020
- m) Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorstw i pracowników do zmian na lata 2014-2020
- n) Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020
- o) Wytyczne w zakresie realizacji zasady partnerstwa na lata 2014-2020
- p) Wytyczne w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020
- q) Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020 (projekt)
- r) Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020
- s) Wytyczne w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020
- t) Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020
- u) Wytyczne w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowych wydatków oraz raportowania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020 (projekt)
- v) Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020
- w) Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020
- x) Wytyczne w zakresie reguł dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym w ramach zadań własnych samorządu gminy w gospodarce odpadami komunalnymi (projekt).

- y) Wytyczne w zakresie dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym (projekt).

4. Indykatory wykaz dokumentów towarzyszących realizacji projektu (dla beneficjentów)

- a) Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020
- b) Strategia komunikacji polityki spójności na lata 2014-2020
- c) Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
- d) Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3).

5. Inne dokumenty ustalone przez IZ RPO WP

- a) Instrukcja realizacji projektów w osi priorytetowej X Pomoc techniczna RPO WP na lata 2014-2020
- b) Strategia komunikacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

VI. ZAŁĄCZNIKI

- Załącznik 1 – Tabela transpozycji PI na działania/poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych;
- Załącznik 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań;
- Załącznik 3 – Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań;
- Załącznik 4 – Ramowe Plany Działań RPO WP 2014-2020;
- Załącznik 5 – Wykaz projektów zidentyfikowanych w ramach trybu pozakonkursowego wraz z informacją o projekcie i podmiocie, który będzie wnioskodawcą.

SŁOWNIK TERMINOLOGICZNY

Absolwent	Osoba w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, która nie ukończyła 27 roku życia.
Aglomeracja	Oznacza teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków, zgodnie z art. 43 ust. 2 ustawy – Prawo wodne (Dz. U. 2015.469 j.t.).
Akademicki inkubator przedsiębiorczości	Inkubatory przedsiębiorczości tworzone przez szkoły wyższe zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym (Dz. U. 2012.572 z. późn.zm.).
Akredytacja ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego	Akredytacja przyznawana przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, na podstawie rekomendacji Komitetu Akredytacyjnego, w związku ze spełnieniem przez OWES Standardów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach Systemu Akredytacji i Standardów Działania Instytucji Wsparcia Ekonomii Społecznej (AKSES).
Alternatywne paliwa ekologiczne	Zgodnie z <i>Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE (Tekst mający znaczenie dla EOG)</i> oznaczają paliwa, takie jak energia elektryczna, paliwa wodorowe, biopaliwa (ciekłe), paliwa syntetyczne, metan (gaz ziemny (CNG i LNG) i biometan) oraz skroplony gaz ropopochodny (LPG), które jako źródło energii dla sektora transportu zastępują, – co najmniej częściowo – petrochemiczne paliwa kopalne, przyczyniają się do obniżenia emisyjności tego sektora oraz zwiększają ekologiczność sektora transportu.
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	Udzielanie przez świadczeniodawców świadczeń opieki zdrowotnej osobom, które nie wymagają leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych.
Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (AOS)	Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, AOS oznacza udzielanie przez świadczeniodawców świadczeń opieki zdrowotnej osobom niewymagającym leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych. W polskim publicznym systemie zdrowotnym dostęp do lekarza AOS jest uwarunkowany na podstawie skierowania wystawionego przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, tj. lekarza lub lekarza dentystę, który zawarł umowę z NFZ albo jest zatrudniony w podmiocie, który zawarł taką umowę. Lekarzem kierującym (gatekeeper) w polskim systemie nie musi być koniecznie lekarz POZ, może być nim także inny lekarz AOS. Bez skierowania można uzyskać świadczenia AOS lekarzy wybranych specjalności (ginekologa i położnika, dentysty, wenerologa, onkologa, psychiatry) ¹⁷⁵ . Wymóg uzyskiwania skierowań nie dotyczy ponadto m.in. osób chorych na gruźlicę i zakażonych wirusem HIV. W ramach AOS możliwe jest także udzielanie świadczeń kompleksowej ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (KAOS).

¹⁷⁵ Od 1 stycznia 2015 r. ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne dermatologa i okulisty finansowane ze środków publicznych udzielane będą na podstawie skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.

	Obecnie NFZ kontraktuje świadczenia KAOS dla osób chorych na cukrzycę oraz dla osób zakażonych HIV, leczonych lekami antyretrowirusowymi. Zadaniem lekarza udzielającego świadczeń w ramach KAOS jest koordynowanie opieki nad pacjentem, w tym udzielania świadczeń przez innych lekarzy specjalistów. ¹⁷⁶
Aparatura naukowo-badawcza	Zestawy urządzeń badawczych, pomiarowych lub laboratoryjnych o małym stopniu uniwersalności i wysokich parametrach technicznych (zazwyczaj wyższych o kilka rzędów dokładności pomiaru w stosunku do typowej aparatury stosowanej dla celów produkcyjnych lub eksploatacyjnych). Do aparatury naukowo-badawczej nie zalicza się sprzętu komputerowego i innych urządzeń niewykorzystywanych bezpośrednio do realizacji prac B+R.
Centrum integracji społecznej (CIS)	Podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225, z późn. zm.).
Centrum logistyczne	Wyspecjalizowana struktura gospodarcza grupująca na zwartym obszarze duży zbiór podmiotów specjalizujących się w organizacji i fizycznym przepływie mas towarowych. Ma charakter publiczny. Stanowi punkt styku popytu i podaży usług logistycznych i transportowych. Centrum logistyczne jest zlokalizowane na skrzyżowaniu ważnych (międzynarodowych) arterii transportowych i stanowi punktowy element infrastruktury logistycznej o wysokim stopniu złożoności technicznej i organizacyjnej. Wyposażone jest w takie elementy jak: intermodalny węzeł transportowy, nowoczesne powierzchnie magazynowe, platformy przeładunkowe, nowoczesne obiekty biurowe, posterunek celny, system zaopatrzenia środków transportu w paliwo i energię, punkt technicznej obsługi i napraw środków transportu, infrastrukturę informatyczną, bank, placówkę poczty, biura ubezpieczeń, obiekty hotelowo-gastronomiczne i inne.
Cross – financing	Zgodnie z art. 98 Rozporządzenia ogólnego EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10% unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku, której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem, że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.
Cytobus	Pojazd wraz z wyposażeniem, zbudowany na naczepie, specjalnie do tego celu przystosowanej, z uwzględnieniem polskich norm, przepisów prawa, posiadający gabinet badań cytologicznych, recepcję, przebieralnię, poczekalnię dla kobiet.
Deinstytucjonalizacja usług	Proces przejścia od usług świadczonych w formach instytucjonalnych do usług świadczonych w społeczności lokalnej, realizowany zgodnie z „Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych w lokalnej społeczności z drugiej – stopniowego ograniczania usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług

¹⁷⁶ Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 – 2020, Warszawa, 17 września 2014, str. 52

	jest prewencja, mająca zapobiegać umieszczaniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci - rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej.
Droga / trasa / ścieżka rowerowa	Droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi; droga dla rowerów jest oddzielona od innych dróg lub jezdni tej samej drogi konstrukcyjnie lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (Ustawa z dnia 20. 06. 1997 r. Prawo o ruchu drogowym Dz. U. 2012. 1137 z późn. zm.).
Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L. 1992.206.7).
Dzienny opiekun	Zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2013.1457 t.j.) to osoba fizyczna zatrudniana przez gminę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.
Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie	Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie, o którym mowa w art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2004.256.2572 z. późn.zm.).
ERASMUS	Program uruchomiony przez Komisję Europejską 15 czerwca 1987 obejmujący szkolnictwo wyższe, mający na celu finansowanie wyjazdów studentów na studia w innym kraju europejskim przez okres do jednego roku oraz wspieranie europejskiej współpracy szkół wyższych ze wszystkich krajów członkowskich UE, EOG oraz kandydujących przez wspólne opracowanie programów nauczania a także wymiany kadry akademickiej.
E-usługi (usługi on-line)	Usługi świadczone za pomocą Internetu lub sieci elektronicznej, których świadczenie jest zautomatyzowane i które wymagają niewielkiego udziału człowieka, a ich wykonanie bez wykorzystania technologii informacyjnej jest niemożliwe.
Formuła project pipeline	Obszar wsparcia w ramach działania PO PT, działania polegające na weryfikacji dokumentów opracowanych przez beneficjentów (studium wykonalności, raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, dokumentacja projektowa, program funkcjonalno użytkowy, specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych), doradztwo.
GBER	General block exemption Regulation (GBER) tj. Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. U. UE L z dnia 26 czerwca 2014 r).
Gmina uzdrowiskowa	Gmina, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrowiska w trybie określonym w ustawie (zgodnie z art. 2 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych Dz. U. 2012 poz. 742.).
Infrastruktura informacji przestrzennej	Opisane metadanymi zbiory danych przestrzennych oraz dotyczące ich usługi, środki techniczne, procesy i procedury, które są stosowane i udostępniane przez współtworzące infrastrukturę informacji przestrzennej organy wiodące inne organy administracji oraz osoby trzecie.
Inkubator	Jest wyodrębnioną jednostką, dysponującą nieruchomością, która prowadzi kompleksowy program

przedsiębiorczości	wsparcia początkującego przedsiębiorcy. Program ten wspiera przedsiębiorców od momentu powstania pomysłu na utworzenie przedsiębiorstwa aż do momentu uzyskania stabilności rynkowej (tzw. program inkubacji przedsiębiorczości). Inkubator przedsiębiorczości często oferuje: doradztwo ekonomiczne, finansowe, prawne, patentowe, organizacyjne i technologiczne; pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych; tworzenie właściwego klimatu dla podejmowania działalności gospodarczej i realizacji przedsięwzięć innowacyjnych, tzw. efekty synergiczne; kontakty z instytucjami naukowymi i ocenę przedsięwzięć innowacyjnych.
Inne formy wychowania przedszkolnego	Formy, inne niż przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. 2010.161.1080 z późn.zm.), w których prowadzone jest wychowanie przedszkolne.
Instruktor praktycznej nauki zawodu	Instruktor praktycznej nauki zawodu, o którym mowa w § 10 ust. 2 rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. 2010.244.1626).
Instrumenty finansowe	Instrumenty inżynierii finansowej dla przedsiębiorstw takie jak: fundusze kapitału podwyższonego ryzyka (venture capital funds), fundusze gwarancyjne i fundusze pożyczkowe.
Instytucja kultury	Zakład o charakterze publicznym zajmujący się upowszechnianiem kultury, może być zarówno państwowy jak i samorządowy. Przybiera różne formy organizacji, np. teatr, kino, instytucja filmowa, muzeum, biblioteka, opera, operetka, filharmonia, orkiestra, dom kultury, ognisko artystyczne, galeria sztuki, ośrodek badań i dokumentacji. Zasady organizacji instytucji kultury reguluje ustawa z 25 października 1991 o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. (Źródło: Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – katalog definicji dla Celów Tematycznych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności oraz dla pomocy technicznej).
Instytucja otoczenia biznesu	Mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca, a także przedsiębiorca inny niż mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca, bez względu na formę prawną, który nie działa dla zysku lub przeznacza zysk na cele statutowe i prowadzi działalność służącą tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Do instytucji otoczenia biznesu zaliczamy przede wszystkim: agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, ośrodki wspierania przedsiębiorczości (biznesu), centra przedsiębiorczości, izby przemysłowo-handlowe, izby rzemieślnicze, fundusze, organizacje reprezentujące przedsiębiorców, klastry, instytucje proinnowacyjne działające na rzecz innowacyjności, centra transferu technologii, instytuty i ośrodki badawczo-rozwojowe, inkubatory przedsiębiorczości, inkubatory technologiczne, parki naukowo- technologiczne, parki przemysłowe.
Instytucje popularyzujące naukę	Placówki, których podstawowym zadaniem jest przybliżanie i popularyzacja nauki, wyników badań naukowych, innowacji zwłaszcza technologicznych, głównie dzieciom i młodzieży w oparciu o narzędzia i metody sensorycznego przekazywania wiedzy. Działania podejmowane przez te placówki są poza formalnym systemem szkolnictwa, jako wzbogacenie i uzupełnienie wiedzy o otaczającym nas świecie, przyrodzie, zachodzących zjawiskach np. poprzez odkrywanie praktycznego wykorzystania wiedzy w codziennym życiu.

Inteligentny system transportowy (ITS)	System określony w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie ram wdrażania inteligentnych systemów transportowych w obszarze transportu drogowego oraz interfejsów z innymi rodzajami transportu.
Interoperacyjność	Możliwość łączenia zbiorów danych przestrzennych oraz współdziałania usług danych przestrzennych bez powtarzalnej interwencji manualnej, w taki sposób, aby wynik był spójny, a wartość dodana zbiorów i usług danych przestrzennych została zwiększona (Art. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 4 marca 2010 roku o infrastrukturze informacji przestrzennej (Dz. U. 2010.76.489 z późn. zm.)).
Jednostka naukowa	Zgodnie z art. 2 pkt. 9 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, (Dz. U. 2014.1620 z późn. zm.) jednostki naukowe są to prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe: a) podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni, b) jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619, z późn. zm.), c) instytuty badawcze, d) międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów, działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, e) Polską Akademię Umiejętności, f) inne jednostki organizacyjne, niewymienione w lit. a–e, posiadające osobowość prawną i siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przedsiębiorców posiadających status centrum badawczo -rozwojowego, nadawany na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. 2014.226 j.t.).
Karta podmiotu	Formularz określający kryteria wpisu podmiotu świadczącego usługi rozwojowe do RUR zatwierdzony przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz dostępny na stronie www.parp.gov.pl
Karta usługi	Formularz określający zakres niezbędnych informacji umożliwiających zarejestrowanie danej usługi rozwojowej w RUR zatwierdzony przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz dostępny na stronie www.parp.gov.pl
Klub integracji społecznej	Podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.
Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia	Główne narzędzie koordynacji interwencji podejmowanych w sektorze zdrowia ze środków UE. Komitet działa pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia. ¹⁷⁷
Kompetencje kluczowe	Kompetencje, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia

¹⁷⁷ Umowa Partnerstwa z dnia 23 maja 2014 r., str. 140

niezbędne na rynku pracy	<p>aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia, do których zalicza się następujące kompetencje kluczowe z katalogu wskazanego w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz. UE L 394 z 30.12.2006, str. 10):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) porozumiewanie się w językach obcych, b) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo – techniczne, c) kompetencje informatyczne, d) umiejętność uczenia się, e) kompetencje społeczne, f) inicjatywność i przedsiębiorczość. <p>Kompetencje wskazane w lit. c i d są zaliczane do kompetencji podstawowych, pozostałe należą do katalogu kompetencji przekrojowych.</p>
Komunalne osady ściekowe	Pochodzący z oczyszczalni ścieków osad z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych (w rozumieniu Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach – Dz. U. 2013 poz. 21 z późn. zm.).
Koncepcja uniwersalnego projektowania	Projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewniania dodatkowych udogodnień dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne.
Konsorcjum naukowe	Zgodnie z art. 2 pkt. 12 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. 2014 poz. 1620 z późn. zm.) jako konsorcjum naukowe należy rozumieć grupę jednostek organizacyjnych, w której skład wchodzi, co najmniej jedna jednostka naukowa oraz co najmniej jeden przedsiębiorca, albo co najmniej dwie jednostki naukowe, podejmującą na podstawie umowy wspólne przedsięwzięcie obejmujące badania naukowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych.
Kontrakt socjalny	Kontrakt socjalny w rozumieniu art. 6 pkt 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163).
Kontrakt terytorialny	Umowa określająca cele i przedsięwzięcia priorytetowe, które mają istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz wskazanego w niej województwa, sposób ich finansowania, koordynacji i realizacji, a także dofinansowanie, opracowywanych przez zarząd województwa, programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności (art. 5 pkt 4c Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Dz. U. 2014 poz. 1649 z późn. zm.).
KOP	Komisja oceny projektów.
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii	Program rozwoju przyjęty uchwałą nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M. P. poz. 811), określający cele i kierunki polityki publicznej w obszarze włączenia społecznego oraz wspierania rozwoju ekonomii

Spółecznej (KPRES)	społecznej w latach 2014-2020.
Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych	Formy uzyskiwania i uzupełniania wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. 2012 poz. 186 z późn. zm.), tj. kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych oraz kursy inne niż ww., umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.
Kwalifikacja	Określony zestaw efektów uczenia się, zgodnych z ustalonymi standardami, których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez upoważnioną instytucję. Formalne potwierdzenie polega na wydaniu odpowiedniego dokumentu (dyplomu, świadectwa, certyfikatu itp.) poprzez uprawnioną instytucję, po dokonaniu oceny efektów uczenia się i stwierdzeniu, że efekty te odpowiadają wymaganiom dla danej kwalifikacji (po walidacji).
Kwalifikacyjny kurs zawodowy (KKZ)	Kwalifikacyjny kurs zawodowy, o którym mowa w art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2004.256.2572 z późn. zm.).
Linia komunikacyjna	Połączenie komunikacyjne na sieci dróg publicznych wraz z oznaczonymi miejscami do wsiadania i wysiadania pasażerów na liniach komunikacyjnych, po których odbywa się publiczny transport zbiorowy.
Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) / Gminny Program Rewitalizacji (GPR)	Główny dokument warunkujący pozyskanie funduszy unijnych na rewitalizację miast i wsi w ramach priorytetu 9b Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020. Oznacza inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
Mammobus	Pojazd wraz z wyposażeniem, zbudowany na naczepie, specjalnie do tego celu przystosowanej, z uwzględnieniem polskich norm, przepisów prawa, posiadający gabinet badań mammograficznych, recepcję, przebieralnię, poczekalnię dla kobiet.
Mapa potrzeb zdrowotnych	Zgodnie z art. 95a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2015.581 j.t.). ¹⁷⁸
Mechanizm racjonalnych	Konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nienakładające nieproporcjonalnego lub

¹⁷⁸ Zgodnie z ustawą, pierwsze mapy potrzeb zdrowotnych powstaną w II połowie 2016 roku. W związku z powyższym, na potrzeby wdrażania środków UE na lata 2014-2020 zaproponowane zostało w Policy Paper dla ochrony zdrowia rozwiązanie polegające na szczegółowej indywidualnej weryfikacji ex-ante każdego projektu przewidującego rozwój infrastruktury ochrony zdrowia (np. nowy oddział szpitalny) przez Komitet Sterujący ds. koordynacji EFSI w ochronie zdrowia, w pracach którego uczestniczą m.in. przedstawiciele MZ, władz samorządowych oraz NFZ (płatnika). Zapewni to odpowiednią efektywność racjonalność podejmowanych interwencji.

usprawnień	nadmiernego obciążenia, rozpatrywane osobno dla każdego konkretnego przypadku, w celu zapewnienia osobom (w szczególności osobom z niepełnosprawnościami) możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.
Miejski obszar funkcjonalny	Układ osadniczy ciągły przestrzennie, złożony z odrębnych administracyjnie jednostek, składający się ze zwartego obszaru miejskiego oraz powiązanej z nim funkcjonalnie strefy zurbanizowanej.
Mieszkanie wspomagane	<p>Usługa świadczona w lokalnej społeczności:</p> <p>a) w postaci mieszkania chronionego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub</p> <p>b) w postaci mieszkania lub domu, przygotowującego osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zapewniającego pomoc w prowadzeniu samodzielnego życia. Mieszkanie lub dom może być prowadzone przez podmioty ekonomii społecznej. Może być prowadzone, jako usługa mieszkania:</p> <p>i) treningowego, przygotowującego osoby w nim przebywające do prowadzenia samodzielnego życia. Usługa ma charakter okresowy i służy określonym kategoriom osób (w szczególności osobom opuszczającym pieczę zastępczą, osobom bezdomnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi) w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji;</p> <p>ii) wspieranego, stanowiącego alternatywę dla pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Usługa ma charakter pobytu stałego lub okresowego (w przypadku potrzeby opieki w zastępstwie za opiekunów faktycznych). Służy osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności osobom niesamodzielnym i wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych.</p> <p>Formą mieszkania wspomagane nie jest mieszkanie socjalne.</p>
Nauczyciel kształcenia zawodowego	Nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych, w tym nauczyciel języka obcego zawodowego oraz nauczyciel praktycznej nauki zawodu.
Nauczyciel	Należy przez to rozumieć także wychowawcę i innego pracownika pedagogicznego ośrodka wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki systemu oświaty.
Obiekty małej retencji	Budowle i urządzenia służące zatrzymaniu jak największej ilości wody w jej powierzchniowym i przypowierzchniowym obiegu. Są to: sztuczne zbiorniki wodne o pojemności do 5 mln metrów ³ , samodzielne budowle piętrzące i ujęcia wody, stawy rybne, inne budowle piętrzące lub transportujące wodę. (Źródło: Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – katalog definicji dla Celów Tematycznych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności oraz dla pomocy technicznej).
Obszar Natura 2000	Obszar specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych

	lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty (w rozumieniu Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – Dz. U. 2013.627 z późn. zm.).
Obszar ochrony uzdrowiskowej	Obszar spełniający warunki, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt. 1, 2, 4 i 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 742), któremu został nadany status obszaru ochrony uzdrowiskowej.
Ochrona ex situ	Ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów poza miejscem ich naturalnego występowania oraz ochronę skał, skamieniałości i minerałów w miejscach ich przechowywania (w rozumieniu Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – Dz. U. 2013. 627 z późn. zm.).
Ochrona in situ	Ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów, a także elementów przyrody nieożywionej, w miejscach ich naturalnego występowania (w rozumieniu Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – Dz. U. 2013. 627 z późn. zm.).
Odpady komunalne	Odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych; zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanymi odpadami komunalnymi, nawet, jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości (w rozumieniu Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach – Dz. U. 2013 poz. 21 z późn. zm.).
Operat uzdrowiskowy	Dokument zawierający charakterystykę wyodrębnionego obszaru pod względem możliwości uznania go za uzdrowisko albo obszar ochrony uzdrowiskowej, ze szczególnym uwzględnieniem dostępnych na tym obszarze naturalnych surowców leczniczych i klimatu (zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 742).
Opiekun faktyczny	Osoba pełnoletnia opiekująca się osobą niesamodzielną, niebędąca opiekunem zawodowym i niepobierająca wynagrodzenia z tytułu opieki nad osobą niesamodzielną, najczęściej członek rodziny.
Opieka instytucjonalna	Usługi świadczone: a) w placówce opiekuńczo-pobytowej, czyli placówce wieloosobowego całodobowego pobytu i opieki, w której liczba mieszkańców jest większa niż 30 osób oraz w której: i) usługi nie są świadczone w sposób zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby); ii) wymagania organizacyjne mają pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców; iii) mieszkańcy nie mają wystarczającej kontroli nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą w zakresie funkcjonowania w ramach placówki; iv) mieszkańcy są odizolowani od ogółu społeczności lub zmuszeni do mieszkania razem; b) w placówce opiekuńczo-wychowawczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu

	rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.) dla więcej niż 14 osób.
Organ prowadzący	Jednostka samorządu terytorialnego, inna osoba prawna lub fizyczna odpowiedzialna za działalność ośrodka wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki systemu oświaty.
Osoby bierne zawodowo	Osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują - osoby pracujące to osoby w wieku 15 lat i więcej, które wykonują pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie, z której czerpią zyski lub korzyści rodzinne lub osoby posiadające zatrudnienie lub własną działalność, które jednak chwilowo nie pracowały ze względu na np. chorobę, urlop, spór pracowniczy czy kształcenie się lub szkolenie i nie są bezrobotne). Studenci studiów stacjonarnych są uznawani za osoby bierne zawodowo. Osoby będące na urlopie wychowawczym (rozumianym, jako nieobecność w pracy, spowodowana opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego), są uznawane za bierne zawodowo, chyba, że są zarejestrowane już, jako bezrobotne (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo - taka sytuacja ma miejsce w momencie, gdy np. osoba bierna zawodowo urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować, jako osobę bierną zawodowo, chyba, że jest zarejestrowana, jako bezrobotna, wówczas zgodnie z definicją należy wykazać ją, jako osobę bezrobotną). Osoby prowadzące działalność na własny rachunek (w tym członek rodziny bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność) nie są uznawane za bierne zawodowo.
Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr. 43, poz. 225 z późn. zm.), c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.), d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382); e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.); f) osoby z niepełnosprawnością – osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia

	<p>1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375);</p> <p>g) rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile, co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;</p> <p>h) osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.);</p> <p>i) osoby niesamodzielne;</p> <p>j) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;</p> <p>k) osoby odbywające kary pozbawienia wolności;</p> <p>l) osoby korzystające z PO PŻ.</p>
Osoba niesamodzielna	Osoba, która ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub życiowych wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego (zdolność utrzymywania higieny, umiejętność samodzielnego ubierania się i rozbierania, mobilność w najbardziej podstawowym zakresie, tj. wstanie z łóżka i przemieszczenie się na fotel) oraz kontrolowanie podstawowych czynności fizjologicznych).
Osoba o niskich kwalifikacjach	Osoba posiadająca wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie - zgodnie z definicją zawartą w Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego w realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać raz, uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED.
Osoby z niepełnosprawnościami	Osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375).
Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej (OWES)	Podmiot lub partnerstwo posiadające akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczania społecznego, świadczące łącznie wszystkie rodzaje usług wsparcia ekonomii społecznej.

Ośrodek wychowania przedszkolnego	Publiczny lub niepubliczny podmiot wymieniony w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, z uwzględnieniem art. 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827, z późn. zm.), w którym jest prowadzone wychowanie przedszkolne.
Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Członkowie rodzin lub inne osoby mieszkające we wspólnym gospodarstwie domowym z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym lub w najbliższym środowisku tych osób, a także opiekunowie i podopieczni osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
Otoczenie zabytku	Teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych (w rozumieniu Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – Dz. U. 2014.1446 z późn. zm.).
Partnerzy społeczni i gospodarczy	Podmioty w rozumieniu art. 5 pkt 7 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649 z późn. zm.), która mówi, iż: partnerzy społeczni i gospodarczy to organizacje pracodawców i organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. 2001.100.1080 z późn. zm.), samorządy zawodowe, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz jednostki naukowe w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2014 r. poz. 1620 z późn. zm.), a także Rada Działalności Pożytku Publicznego.
Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe (PWSZ)	Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym.
Plan działań	Plan działań jest dokumentem opartym na strategii danej gminy (wniosek o udzielenie dofinansowania dla przedsięwzięć może być również poparty strategią gminy, która pełnić będzie rolę planu działań; warunkiem będzie ujęcie w strategii rozdziału dotyczącego rozwoju uzdrowisk wraz z informacją na temat planowanych inwestycji; w przypadku braku takich zapisów w Strategii, musi ona zostać zaktualizowana), określającym najważniejsze działania mające na celu rozwój uzdrowiska. Plan zawiera diagnozę, cele rozwojowe oraz projekty służące ich realizacji. Planowane w dokumencie inwestycje do realizacji, będą służyły poprawie sytuacji gospodarczej w regionie oraz będą miały wpływ na tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i zatrudnienia. Projekty stanowić będą część lokalnych planów działania lub innych dokumentów strategicznych spełniających wymogi lokalnego planu działania. Plan działań opracowywany będzie przez gminę uzdrowiskową i przyjmowany uchwałą Rady Gminy.
Plan działań w sektorze zdrowia (plan	Dokument bezpośrednio powiązany z Umową Partnerstwa uwzględniający inwestycje podejmowane ze środków krajowych (w tym w ramach konkursów na zadania finansowane ze środków publicznych oraz

działań)	kontraktów na świadczone usługi) – zawiera m.in. rekomendacje dla komitetów monitorujących, co do trybów i kryteriów wyboru projektów w ramach naborów ogłaszanych w programach krajowych i regionalnych, listę potencjalnych projektów realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym utworzoną po analizie pod kątem komplementarności i efektywności kosztowej propozycji przedstawionych przez właściwe IZ. ¹⁷⁹
Plan gospodarki niskoemisyjnej	<p>Strategiczny dokument, który wyznacza wizję rozwoju gminy (lub kilku gmin) na lata 2014-2020 w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, w zakresie działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych w takich obszarach jak: transport publiczny i prywatny, budownictwo publiczne, gospodarka przestrzenna, zaopatrzenie w ciepło i energię, gospodarka odpadami.</p> <p>Plan określa również, jak gmina zrealizuje wyznaczone cele (opis planowanych działań, źródeł ich finansowania oraz metod wdrażania, monitorowania i weryfikacji planu w kolejnych latach, – co najmniej na okres 2014-2020, z możliwością wydłużenia perspektywy czasowej).</p> <p>Cele realizujące określoną wizję gminy powinny być konkretnie określone, mierzalne, realne i określone w czasie.</p> <p>Plany gospodarki niskoemisyjnej mają m.in. przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020¹⁸⁰, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – redukcji emisji gazów cieplarnianych, – zwiększenia udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych, – redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej, <p>a także do poprawy, jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i realizowane są programy (naprawcze) ochrony powietrza (POP) oraz plany działań krótkoterminowych (PDK).</p>
Platforma logistyczna	Zgodnie z <i>Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE (Tekst mający znaczenie dla EOG)</i> oznacza obszar bezpośrednio połączony z infrastrukturą transportową transeuropejskiej sieci transportowej, w tym, z co najmniej jednym terminalem towarowym, i który umożliwia prowadzenie działań logistycznych.
Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 – 2020	Dokument strategiczno – wdrożeniowy stanowiący Krajowe ramy strategiczne polityki w obszarze ochrony zdrowia. Jest to zestaw komplementarnych dokumentów określających kierunek strategiczny oraz priorytety w zakresie świadczenia opieki zdrowotnej oraz zdrowia publicznego, opartych na danych oraz długoterminowych celach uzgodnionych i wdrożonych we współpracy z odpowiednimi partnerami

¹⁷⁹ Umowa Partnerstwa z dnia 23 maja 2014 r., str. 140.

¹⁸⁰ Zgodnie z przyjętym w 2009 r. pakietem energetyczno-klimatycznym do 2020 r. Unia Europejska:

- o 20% zredukuje emisje gazów cieplarnianych w stosunku do poziomu emisji z 1990 r.;
- o 20% zwiększy udział energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii (dla Polski 15 %);
- o 20% zwiększy efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz BAU (ang. business as usual) na rok 2020.

	społecznymi, zawierający zakres, ramy czasowe, konkretne i kompleksowe cele oraz instrumenty monitoringu i ewaluacji pozwalające na ocenę postępu w implementacji.
Podejście popytowe	Mechanizm dystrybucji środków EFS ukierunkowany na możliwość dokonania swobodnego wyboru usług rozwojowych przez przedsiębiorstwo oraz odpowiadający na indywidualne potrzeby rozwojowe przedsiębiorstwa.
Podmiot ekonomii społecznej	<p>Podmiot ekonomii społecznej, to jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) przedsiębiorstwo społeczne, w tym spółdzielnia socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651, z późn. zm.), b) podmiot reintegracyjny, realizujący usługi reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym: <ul style="list-style-type: none"> ✓ CIS i KIS, ✓ ZAZ i WTZ, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr. 127, poz. 721 z późn. zm.), c) organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, z późn. zm.), d) podmiot sfery gospodarczej utworzony w związku z realizacją celu społecznego bądź dla którego leżący we wspólnym interesie cel społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej. Grupę tę można podzielić na następujące podgrupy: <ul style="list-style-type: none"> ✓ organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, z późn. zm.) prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają realizację celów statutowych, ✓ spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnie pracy, inwalidów i niewidomych, działające w oparciu o ustawę z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1443, z późn. zm.), ✓ spółki non-profit, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, z późn. zm.), o ile udział sektora publicznego w spółce wynosi nie więcej niż 50%.
Podmiot świadczący usługi rozwojowe	Podmiot uprawniony do świadczenia usług rozwojowych w ramach projektu PSF, zarejestrowany w RUR.
Podmiotowy system finansowania (PSF)	System dystrybucji środków przeznaczonych na wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i pracowników oparty na podejściu popytowym.

Pomoc publiczna	Jest to wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom (w rozumieniu określonym w niniejszym słowniku) lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi. Zasady przyznawania pomocy publicznej regulowane są głównie przez Rozporządzenia, zatwierdzone przez KE. (art. 107 ust. 1 TFUE).
Populacyjny program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy	Program realizowany w ramach Narodowego Programu Zwalczania Chorób Nowotworowych, którego celem jest zmniejszenie wskaźnika umieralności kobiet na raka szyjki macicy do poziomu osiągniętego w przodujących w tym zakresie krajach Unii Europejskiej w szczególności poprzez wykrywanie stanów przedrakowych oraz podniesienie poziomu wiedzy kobiet na temat profilaktyki raka szyjki macicy i wprowadzenie na terenie całego kraju jednolitego modelu postępowania diagnostycznego.
Populacyjny program wczesnego wykrywania raka piersi	Program realizowany w ramach Narodowego Programu Zwalczania Chorób Nowotworowych, którego celem jest obniżenie wskaźnika umieralności z powodu raka piersi do poziomu osiągniętego w przodujących w tym zakresie krajach Unii Europejskiej oraz podniesienie poziomu wiedzy kobiet na temat profilaktyki raka piersi i wprowadzenie na terenie całego kraju zasad postępowania diagnostycznego.
Pośrednik finansowy	Podmiot wybrany przez fundusz funduszy i udzielający wsparcia zwrotnego bezpośrednio podmiotom ekonomii społecznej.
Podstawowa opieka zdrowotna (POZ)	Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, POZ oznacza świadczenia zdrowotne profilaktyczne, diagnostyczne, lecznicze, rehabilitacyjne oraz pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej, chorób wewnętrznych i pediatrii, udzielane w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Warunki udzielania świadczeń POZ, podobnie jak w przypadku innych zakresów świadczeń gwarantowanych, regulują wspomniane stosowne rozporządzenie ministra zdrowia, a także odpowiednie zarządzenie prezesa NFZ.
Pracodawca	Zgodnie z Kodeksem Pracy (Dz. U. 2014.1502 z późn. zm.) art. 3 pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników.
Program badań przesiewowych dla wczesnego wykrywania raka jelita grubego	Program realizowany w ramach Narodowego Programu Zwalczania Chorób Nowotworowych, którego celem jest zwiększenie odsetka raków wykrywanych we wczesnych stadiach zaawansowania (A i B wg Dukesa), zwiększenie odsetka wyleczenia, zahamowanie wzrostu liczby nowych przypadków raka, obniżenie umieralności na raka jelita grubego, obniżenie kosztów leczenia raka w skali kraju (dzięki leczeniu raków wczesnych, a niezaawansowanych i dzięki usuwaniu stanów przedrakowych - polipów).
Program wspomagania	Forma doskonalenia nauczycieli związana z bezpośrednim wsparciem szkół lub placówek systemu oświaty. Program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności. Zakres wspomagania wynika

	z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na jej specyficzne potrzeby.
Program zdrowotny	Program zdrowotny to zespół zaplanowanych i zamierzonych działań z zakresu opieki zdrowotnej ocenianych, jako skuteczne, bezpieczne i uzasadnione, umożliwiających w określonym terminie osiągnięcie założonych celów, polegających na wykrywaniu i zrealizowaniu określonych potrzeb zdrowotnych oraz poprawy stanu zdrowia określonej grupy świadczeniobiorców, finansowany ze środków publicznych. Programy zdrowotne mogą być realizowane w okresie jednego roku lub wielu lat.
Projekt edukacyjny	Zespołowe, planowe działanie uczniów, mające na celu rozwiązanie konkretnego problemu, z zastosowaniem różnorodnych metod. Projekt edukacyjny jest realizowany przez zespół uczniów pod opieką nauczyciela i obejmuje następujące działania: a) wybranie tematu projektu edukacyjnego, b) określenie celów projektu edukacyjnego i zaplanowanie etapów jego realizacji, c) wykonanie zaplanowanych działań, d) przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego.
Projekt realizowany w partnerstwie	Projekt, o którym mowa w art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2014.1146 z późn. zm.).
Projekt zintegrowany	Projekt, o którym mowa w art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2014.1146 z późn. zm.).
Przedmioty przyrodnicze	Przedmioty, do których zalicza się: a) przyrodę w szkołach podstawowych, b) biologię, chemię, geografię, fizykę w gimnazjach, c) biologię, chemię, geografię, fizykę (zarówno w zakresie podstawowym, jak i rozszerzonym) oraz przedmiot uzupełniający przyroda w szkołach ponadgimnazjalnych.
Przedsiębiorca	Zgodnie z Kodeksem Cywilnym (Dz. U. 2014.121 z późn. zm.) art. 43 ¹ przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33 ¹ §1 KC, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.
Przedsiębiorstwo	Podmiot, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.).
Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa	Podmioty o których mowa w Rozdziale 7 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.).

Przedsiębiorstwo komunalne	Przez przedsiębiorstwo komunalne należy rozumieć samorządową osobę prawną ¹⁸¹ realizującą zadania własne gminy zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2013.594 z późn. zm.).
Przedsiębiorstwo Skarbu Państwa	Przedsiębiorstwo, którego wyłącznym właścicielem jest Państwo, utworzone przez organ założycielski, którym jest odpowiednio minister lub wojewoda, wpisane do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym. Wpis przedsiębiorstwa do rejestru następuje po zatwierdzeniu przez sąd statutu przedsiębiorstwa i jest równoznaczny z nadaniem osobowości prawnej, zgodnie z Ustawą z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (DZ. U. z 2012 r. poz. 459).
Przedsiębiorstwo społeczne	<p>Podmiot, który spełnia łącznie poniższe warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) jest podmiotem prowadzącym zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym działalność gospodarczą (wyodrębnioną pod względem organizacyjnym i rachunkowym), której celem jest: <ul style="list-style-type: none"> i) integracja społeczna i zawodowa określonych kategorii osób wyrażona poziomem zatrudnienia tych osób: <ul style="list-style-type: none"> – zatrudnienie co najmniej 50% osób bezrobotnych, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy lub osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym lub – zatrudnienie co najmniej 30% osób o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; ii) lub realizacja usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2013 r. poz. 1457) lub usług wychowania przedszkolnego w przedszkolach lub w innych formach wychowania przedszkolnego zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, przy jednoczesnej realizacji celów prozatrudnieniowych: zatrudnienie, co najmniej 20% osób, o których mowa w ppkt i; b) jest podmiotem, który nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, akcjonariuszy lub pracowników, ale przeznaczą go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa, jako kapitał niepodzielny oraz w określonej części na reintegrację zawodową i społeczną (w przypadku przedsiębiorstw o charakterze zatrudnieniowym) lub na działalność pożytku publicznego prowadzoną na rzecz społeczności lokalnej, w której działa przedsiębiorstwo; c) jest zarządzany na zasadach demokratycznych (w przypadku spółdzielni) albo, co najmniej posiada ciało konsultacyjno-doradcze z udziałem pracowników lub innych interesariuszy, zaś wynagrodzenia kadry zarządzającej są ograniczone limitami.

¹⁸¹ Zgodnie z art. 4 pkt. 9a Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami przez samorządową osobę prawną należy rozumieć osoby prawne powoływane lub tworzone przez organy jednostek samorządu terytorialnego.

Przedsiębiorstwo wysokiego wzrostu	Przedsiębiorstwo o największym potencjale do generowania nowych miejsc pracy w regionie w porównaniu do innych firm, zatrudniających minimum 10 pracowników, które doświadczały średnio powyżej 20% wzrostu obrotów i zatrudnienia w skali roku w okresie 3 kolejnych lat podatkowych.
Ramowa dyrektywa wodna	Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE. L. 2000.327.1).
Recykling	Odzysk, w ramach, którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane, jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk (w rozumieniu Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach – Dz. U. 2013 poz. 21 z późn. zm.).
Regionalna strategia inteligentnych specjalizacji	Podstawowe narzędzie kształtowania polityki innowacyjnej na poziomie regionu. RIS, na bazie diagnozy potencjału innowacyjnego regionu, określa strategiczne cele polityki innowacyjnej oraz taktykę ich osiągnięcia. Wskazuje sekwencję działań i zadań niezbędnych dla zdynamizowania innowacyjnego rozwoju regionu. RIS ma na celu budowanie efektywnego systemu wspierania innowacyjności w regionie. Jest podstawą kreowania współpracy i partnerstwa oraz budowania konsensusu wszystkich aktorów regionalnych tworzących i wspomagających przebieg procesów innowacyjnych. Jest narzędziem wspomagania władz regionalnych i lokalnych w stymulowaniu zdolności innowacyjnych regionu. Regionalne strategie innowacji są w konsekwencji podstawą budowania sprawnych regionalnych systemów innowacji.
Region słabiej rozwinięty	Region słabiej rozwinięty to region, w którym PKB na mieszkańca jest niższy niż 75 % średniego PKB na mieszkańca UE-27 (art. 90 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013)
Rehabilitacja	Zgodnie z definicją zawartą w <i>Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE (Tekst mający znaczenie dla EOG)</i> jest to proces prowadzący do osiągnięcia przez istniejącą infrastrukturę transportową pierwotnych parametrów konstrukcyjnych połączony z długoterminową poprawą, jakości tej infrastruktury w porównaniu ze stanem obecnym zgodnie z wymogami i przepisami ustanowionymi niniejszym rozporządzeniem.
Rejestr usług rozwojowych (RUR)	Jawny rejestr prowadzony w formie elektronicznej, zawierający informację na temat podmiotów świadczących usługi rozwojowe oraz oferty świadczonych przez nie usług.
Rodzic	Rozumie się przez to także opiekunów prawnych oraz inne osoby, którym sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem.
ROT	Regionalne Obserwatorium Terytorialne. Jednostka, która tworzy zaplecze badawczo-analityczne, dostarczające informacji na potrzeby kształtowania polityki rozwoju w województwie, monitoruje efekty realizacji strategii rozwoju województwa, zbiera wyniki badań i analiz prowadzonych przez inne

	podmioty, porządkuje i udostępnia zasoby wiedzy o regionie, i udostępnia je w jednym miejscu, a przez to zwiększa dostęp instytucjom, podmiotom i organizacjom do najbardziej aktualnych wyników badań i analiz dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej regionu. ROT prowadzi także badania i analizy własne zgodnie z potrzebami samorządu województwa.
Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014	Rozporządzenie Komisji (UE) z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. U. UE L z dnia 26 czerwca 2014 r.).
Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013	Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 28 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
Rozporządzenie ogólne/ramowe	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.
Równoważna liczba mieszkańców (RLM)	Oznacza ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych, wyrażony, jako wskaźnik pięciodniowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen (BZT5) w ilości 60g tlenu na dobę (art. 43 ust. 2 Prawo wodne; Dz. U. 2015.469 j.t.).
Różnorodność biologiczna	Zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami, oraz zróżnicowanie ekosystemów (w rozumieniu Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – Dz. U. 2013.627 z późn. zm.).
Sieci/grupy przedsiębiorstw	Zespół przedsiębiorstw zorganizowanych branżowo lub geograficznie których działanie koordynowane jest mechanizmami rynkowymi, a nie łańcuchem poleceń i nakazów. Podstawą sieci jest rozwinięcie wzajemnych relacji współpracy pomiędzy poszczególnymi firmami, ich dostawcami, podwykonawcami, klientami i usługodawcami. Współpraca, w połączeniu ze specjalizacją, daje efekty zwiększonej, kolektywnej wydajności i wzrostu umiejętności wdrażania innowacyjnych procesów i wytwarzania technologicznie zaawansowanych produktów. Za sprawność tej koordynacji odpowiada tzw. koordynator sieci (jednostka flagowa, kreator sieci, broker lub centrum sieci), który pełni funkcję organizatora transferu aktywów materialnych i niematerialnych w układzie sieci.
Sieć kanalizacyjna/wodociągowa	Przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego (w rozumieniu Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – Dz. U. 2015.139 j.t.).

Siedlisko przyrodnicze	Obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne (w rozumieniu Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – Dz. U. 2013.627 z późn. zm.)
Staż	<p>Staż rozumiany jest, jako forma nabywania umiejętności praktycznych, których zakres wykracza poza ramy określone dla praktyki zawodowej ujętej w programie nauczania danej szkoły i/lub placówki prowadzącej kształcenie zawodowe. Okres realizacji stażu wynosi, co najmniej 150 godzin i nie więcej niż odpowiednio 970 godzin (w zasadniczej szkole zawodowej), 735 godzin (w technikum) w odniesieniu do udziału jednego ucznia w ww. formie wsparcia. Za udział w stażu uczniowie otrzymują stypendium stażowe wypłacane za każde przepracowane 150 h, w wysokości nieprzekraczającej połowy średniego wynagrodzenia (brutto) za pracę w województwie podkarpackim. Staż jest realizowany na podstawie programu opracowanego przez nauczyciela oraz dyrektora szkoły we współpracy z podmiotem przyjmującym uczniów na staż. Program powinien być opracowany i przygotowany w formie pisemnej oraz powinien wskazywać konkretne cele edukacyjne (kompetencje i umiejętności), które osiągnie stażysta, treści edukacyjne, zakres obowiązków stażysty a także harmonogram realizacji stażu. Przy ustalaniu programu stażu powinny być uwzględnione predyspozycje psychofizyczne i zdrowotne, poziom wykształcenia oraz dotychczasowe kwalifikacje zawodowe stażysty. Program stażu zawiera szczegółowe zasady dotyczące wyposażenia stanowiska pracy stażysty podczas odbywania stażu oraz procedur wdrażania stażysty do pracy i monitorowania stopnia realizacji treści i celów edukacyjnych.</p> <p>Staż w projektach w ramach OP 7 i OP 8 – nabywanie przez osobę bezrobotną lub osobę bierną zawodową umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.</p>
Strategia ZIT	Dokument przedkładający strategiczne założenia rozwojowe ROF na konkretne działania programowe i projekty, mieszczące się w ramach interwencji i typach wsparcia poszczególnych osi priorytetowych RPO WP 2014-2020. Strategia ZIT pełni rolę „strategii określającej zintegrowane działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych, demograficznych, społecznych, które mają wpływ na obszary miejskie”, o której mowa w art. 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013.
Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	<p>Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi to uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) z zaburzeniami i odchyleniami (np. rozwojowymi, obniżeniem możliwości intelektualnych, wadami wymowy), b) z niepełnosprawnościami (np.: upośledzenie umysłowe, niewidzenie i słabe widzenie, niesłyszenie i słabe słyszenie, afazja, niepełnosprawność ruchowa, autyzm, w tym zespół Aspergera, niepełnosprawności sprzężone), c) przewlekłe chory, d) niedostosowany społecznie albo zagrożony niedostosowaniem społecznym, e) z zaburzeniami w funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym, wynikającymi m.in. z sytuacji

	<p>kryzysowych lub traumatycznych,</p> <p>f) z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą,</p> <p>g) ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w zakresie przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, informatycznych, języków obcych,</p> <p>h) ze szczególnymi uzdolnieniami w zakresie przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, informatycznych, języków obcych,</p> <p>i) z trudnościami wynikającymi z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi.</p>
Ścieżka reintegracji	<p>Zestaw kompleksowych i zindywidualizowanych form wsparcia, mających na celu wyprowadzenie osób lub rodzin z ubóstwa lub wykluczenia społecznego. Ścieżka reintegracji może być realizowana w ramach jednego projektu (ścieżka udziału w projekcie) lub – ze względu na złożoność problemów i potrzeb danej osoby lub rodziny – wykraczać poza ramy jednego projektu i być kontynuowana w innym projekcie lub poza projektowo. Wsparcie w ramach ścieżki reintegracji może być realizowane przez jedną lub przez kilka instytucji zazwyczaj w sposób sekwencyjny.</p>
Świadczeniobiorca	<p>Zgodnie z art. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych osoba fizyczna (pacjent) uprawniona do korzystania/korzystająca ze świadczeń zdrowotnych.</p>
Świadczeniodawca	<p>Zgodnie z art. 5 pkt 41 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,</p> <p>a) podmiot wykonujący działalność leczniczą w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej,</p> <p>b) osoba fizyczna inna niż wymieniona w lit. A, która uzyskała fachowe uprawnienia do udzielania świadczeń zdrowotnych i udziela ich w ramach wykonywanej działalności gospodarczej,</p> <p>c) podmiot realizujący czynności z zakresu zaopatrzenia w środki pomocnicze i wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi.</p>
Technologie informacyjne i komunikacyjne (TIK) / ang. ICT	<p>Information and Communication Technologies; Technologie związane z gromadzeniem, przechowywaniem, przetwarzaniem, przesyłaniem oraz wykorzystaniem zasobów wiedzy i informacji (tekst, obraz, dźwięk). Obejmują one w szczególności technologie informatyczne i teleinformatyczne.</p>
TEN – T	<p>Transeuropejska sieć transportowa określona w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylające decyzję nr 661/2010/UE (Tekst mający znaczenie dla EOG).</p>
Terminal towarowy	<p>Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE (Tekst mający znaczenie dla EOG) oznacza obiekt z wyposażeniem służącym do przeładunku, między co najmniej dwoma rodzajami transportu lub między</p>

	dwoma różnymi systemami kolejowymi, oraz do tymczasowego składowania towarów, taki jak port, port śródlądowy, port lotniczy i terminal kolejowo-drogowy.
Towarzystwo Budownictwa Społecznego (TBS)	Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego.
TRL	Poziomy gotowości technologicznej (technology readiness levels – TRLs): Poziomy gotowości technologicznej (technology readiness levels – TRLs) to sposób opisu dojrzałości technologii oraz narzędzie służące porównaniu stanu zaawansowania prac nad różnymi technologiami. Metodyka została po raz pierwszy zastosowana w projektach B+R realizowanych przez NASA oraz przemysł obronny USA. Według niej dojrzałość technologii opisuje się od fazy konceptualizacji konkretnego rozwiązania (TRL 1), aż do etapu dojrzałości (TRL 9), kiedy ten concept (w wyniku prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych) przybiera postać rozwiązania technologicznego, który można zastosować w praktyce – np. w postaci uruchomienia rynkowej produkcji.
Uczeń młodszy	Uczeń przekraczający jeden z poniższych progów edukacyjnych: a) przedszkole – I etap edukacyjny (szkoła podstawowa, klasy I-III), b) I etap edukacyjny – II etap edukacyjny (szkoła podstawowa, klasy IV-VI), c) II etap edukacyjny – III etap edukacyjny (gimnazjum).
Uczestnik projektu	Uczestnik projektu finansowanego ze środków EFS w rozumieniu <i>Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych</i> .
Umowa o dofinansowanie projektu	Umowa, o której mowa w art. 2 pkt 26 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.
Umowa Partnerstwa (UP)	Dokument określający strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014-2020, zatwierdzony przez Komisję Europejską w dniu 23 maja 2014 r.
Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego	Urządzenia służące do leczniczego wykorzystania naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości leczniczych klimatu (zgodnie z art. 2 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych Dz. U. 2012 poz. 742.).
Usługi aktywnej integracji	Usługi, których celem jest: a) odbudowa i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu (reintegracja społeczna) lub b) odbudowa i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy (reintegracja zawodowa) lub c) zapobieganie procesom ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego. Do usług aktywnej integracji należą usługi o charakterze:

	<ul style="list-style-type: none"> i) społecznym, których celem jest nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej, ii) zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, pomoc w utrzymaniu zatrudnienia; iii) edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia, dostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, iv) zdrowotnym, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.
Usługa on-line o stopniu dojrzałości 3 dwustronna interakcja	Usługa on-line o stopniu dojrzałości 3 umożliwia transfer danych w dwóch kierunkach: od usługodawcy do klienta oraz od klienta do usługodawcy. Typowym sposobem jej realizacji jest pobranie, wypełnienie i odesłanie formularza drogą elektroniczną. Usługi powyższe obejmują m.in. usługi powstałe w ramach digitalizacji map, GIS.
Usługa on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4 – transakcja	Usługa on-line o stopniu dojrzałości 4 umożliwia pełne załatwienie danej sprawy drogą elektroniczną, łącznie z ewentualną płatnością, w jej ramach należy ujmować również usługi o stopniu dojrzałości 5, czyli takie, które oprócz możliwości pełnego załatwienia danej sprawy zawierają dodatkowo mechanizmy personalizacji, tj. dostosowania sposobu świadczenia do szczególnych uwarunkowań i potrzeb klienta (np. oferowanie częściowo wypełnionych formularzy, poinformowanie klienta sms-em o zbliżającej się potrzebie wykonania danej czynności urzędowej).
Usługa rozwojowa	Usługa, skierowana do właścicieli, kadry zarządzającej lub pracowników przedsiębiorstwa, pozwalająca na rozwój przedsiębiorstwa lub jego pracowników, w tym nabycie, utrzymanie lub podniesienie poziomu wiedzy, umiejętności lub kompetencji, nabycie lub potwierdzenie kwalifikacji, a także usprawnienie procesów lub obszaru działania przedsiębiorstwa, realizację strategii, częściową lub całkowitą zmianę profilu działalności gospodarczej – z wyłączeniem zakupu środków trwałych i niematerialnych oraz niezwiązanych bezpośrednio z usługą rozwojową.
Usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym	<p>Usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) usługi asystenckie – to usługi świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami lub rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami umożliwiające stałe lub okresowe wsparcie tych osób i rodzin w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego; b) usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), w tym usługi krótkookresowego całodobowego i dziennego pobytu dla osób niesamodzielnych, których celem jest zapewnienie opieki dla osób niesamodzielnych w zastępstwie za opiekunów faktycznych, zwane dalej „usługami opiekuńczymi”;

	<p>c) usługi wspierania rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praca z rodziną, w tym w szczególności asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja; usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego; organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”; • pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, w tym poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej; • pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających; <p>d) usługi systemu pieczy zastępczej zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.);</p> <p>e) usługi w postaci mieszkań chronionych, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) i innych mieszkań wspomaganych;</p> <p>f) inne usługi społeczne wskazane w RPO WP 2014-2020 w ramach PI 9iv.</p>
<p style="text-align: center;">Usługi świadczone w lokalnej społeczności</p>	<p>Usługi umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny i środowiska lokalnego, a gdy to nie jest możliwe, gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych oraz umożliwiają podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Są to usługi świadczone w sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby) oraz jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku domowym i rodzinnym; b) umożliwiający odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą; c) zapewniający, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem; d) gwarantujący, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców. <p>Do usług świadczonych w lokalnej społeczności należą w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi wspierania rodziny, o których mowa w pkt 24 lit.c <i>Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>; • rodzinna piecza zastępcza oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze do 14 osób, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.); <p>oraz poniżej wymienione usługi, o ile spełniają warunki, o których mowa w lit. a-d:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • usługi asystenckie; • usługi asystenckie i opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, • usługi w postaci mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.); • usługi w postaci mieszkań wspomaganych, o ile liczba miejsc jest nie większa niż 30; limit 30 miejsc nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy prawa krajowego wskazują mniejszą maksymalną liczbę miejsc w mieszkaniu; • usługi w rodzinnym domu pomocy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.); • usługi w ośrodkach wsparcia, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), o ile liczba miejsc całodobowego pobytu w tych ośrodkach jest nie większa niż 30. Limit 30 miejsc nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy prawa krajowego wskazują mniejszą maksymalną liczbę miejsc całodobowego pobytu w poszczególnych ośrodkach wsparcia; • usługi w domu pomocy społecznej o liczbie miejsc, która jest nie większa niż 30. Limit 30 miejsc nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy prawa krajowego wskazują mniejszą maksymalną liczbę miejsc.
Usługi wsparcia ekonomii społecznej	Usługi animacji lokalnej (usługi animacyjne), rozwoju ekonomii społecznej (usługi inkubacyjne), usługi wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych (usługi biznesowe).
Uzdrowisko	Obszar, na terenie którego prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych, spełniający warunki, o których mowa w art. 34 ust. 1 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, któremu został nadany status uzdrowiska (zgodnie z art. 2 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych Dz. U. 2012 poz. 742.).
WCAG	Web Content Accessibility Guidelines Wytyczne dla dostępności treści internetowych 2.0 – wachlarz rekomendacji dotyczących tworzenia treści internetowych bardziej dostępnymi. Wdrożenie niniejszych wytycznych sprawi, iż treść stron WWW stanie się dostępna dla szerszego grona użytkowników niepełnosprawnych, w tym dla osób niewidomych i słabo widzących, głuchych i niedosłyszących, osób mających trudności w uczeniu się, a także tych, którzy mają ograniczenia poznawcze, osób niepełnosprawnych ruchowo, z zaburzeniami mowy, nadwrażliwością na światło oraz osób wielorako niepełnosprawnych. Wprowadzenie wytycznych w życie, sprawi również, że treści internetowe będą bardziej przyjazne dla każdego innego użytkownika.
Zabytek	Nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży

	<p>w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (w rozumieniu Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – Dz. U. 2014.1446 z późn. zm.); Wyróżnia się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabytek nieruchomy – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa w definicji zabytku; • zabytek ruchomy – rzecz ruchomą, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa w definicji zabytku;
Zatrudnienie subsydiowane	Forma pomocy finansowej dla pracodawcy stanowiącą zachętę do zatrudnienia, zakładającą redukcję kosztów ponoszonych przez niego na zatrudnienie pracowników zgodnie z art. 32 i 33 rozporządzenia Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1) oraz zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1).
Zatrudnienie wspomagane	Forma zintegrowanego, zindywidualizowanego wsparcia osób z niepełnosprawnościami, mającą na celu uzyskanie oraz utrzymanie zatrudnienia poprzez wsparcie trenera pracy, obejmującą działania motywacyjne, pomoc w określeniu rozwoju zawodowego, umiejętności miękkie, pośrednictwo pracy, oraz wsparcie w miejscu pracy i poza pracą.
Zintegrowane inwestycje terytorialne	Nowe narzędzie rozwoju terytorialnego, o których mowa w art. 36 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 oraz w art. 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013. W ramach RPO WP 2014-2020, ZIT realizowane będą wyłącznie na terenie ROF.
Zintegrowany węzeł przesiadkowy	Miejsce umożliwiające dogodną zmianę środka transportu wyposażone w niezbędną dla obsługi podróżnych infrastrukturę, w szczególności: miejsca postojowe, przystanki komunikacyjne, punkty sprzedaży biletów, systemy informacyjne umożliwiające zapoznanie się zwłaszcza z rozkładem jazdy, linią komunikacyjną lub siecią komunikacyjną.

WYKAZ SKRÓTÓW

A2A	Administration to administration (ang.) usługi administracji dla administracji
A2C	Administration to citizen (ang.) usługi administracji dla obywateli
AOTM	Agencji Oceny Technologii Medycznych
BP	Budżet Państwa
CT	Cel tematyczny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FP	Fundusz Pracy
GBER	General block exemption Regulation (GBER) tj. Rozporządzenie KE nr 651/2014
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIS	Systemy (infrastruktura) informacji przestrzennej
IA	Instytucja audytowa w rozumieniu rozporządzenia ramowego
IC	Instytucja certyfikująca w rozumieniu rozporządzenia ramowego
IK	Instytucja koordynująca
IP	Instytucja pośrednicząca w rozumieniu rozporządzenia ramowego
IT	Information technology (ang.) – technologie informacyjne
ITS	Inteligentne Systemy Transportowe
IZ	Instytucja zarządzająca w rozumieniu rozporządzenia ramowego
IZ RPO WP 2014-2020	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
JST	Jednostki samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KK	Komitet Koordynujący
KM RPO WP 2014-2020	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
KOWEziU	Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
KPOŚK	Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych
KPRES	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej
KT	Kontrakt Terytorialny

LHS	Linia Hutnicza Szerokotorowa
MAC	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
MiR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MkiDN	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
MOF	Miejski Obszar Funkcjonalny
MPiPS	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
OP	Oś priorytetowa
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OWES	Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej
OZE	Odnawialne źródła energii
PI	Priorytet Inwestycyjny w rozumieniu rozporządzenia ramowego
PO	Program Operacyjny
PO KL 2007-2013	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007 – 2013
PO PW 2014-2020	Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020
PO PŻ	Program Operacyjny pomoc Żywnościowa 2014-2020
POWER 2014-2020	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
POIiŚ 2014-2020	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
PPO	przedsiębiorczy proces odkrywania
PROW 2014-2020	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
PSeAP	Podkarpacki System e Administracji Publicznej
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
PWSZ	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
RIS3	Regionalna Strategia Innowacji na rzecz Inteligentnych Specjalizacji
RLM	Równoważna Liczba Mieszkańców
ROF	Rzeszowski Obszar Funkcjonalny
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
RPO WP 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
RUR	Rejestr Usług Rozwojowych

SL2014	Aplikacja główna centralnego systemu informatycznego wspierającego wdrażanie funduszy europejskich w latach 2014-2020 oraz inne systemy będące jego elementami
SZOOP	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TIK	Technologie informacyjno-komunikacyjne
UE	Unia Europejska
UP	Umowa Partnerstwa
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
WTZ	Warsztat terapii zajęciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
ZAZ	Zakład aktywności zawodowej
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne